

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Služební kynologie v rámci složek IZS

Bc. Tereza Bartoníčková

**Diplomová práce
2015**

PROSTOR PRO ZADÁVACÍ LIST

PROSTOR PRO ZADÁVACÍ LIST 2. STRANA

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 23. 4. 2015

Bc. Tereza Bartoníčková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce doc. Ing. Ivaně Kraftové, CSc. za její odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Rovněž děkuji panu Františkovi Schejbalovi, velitele SZB Libereckého kraje a velitele kynologů SDH Hejnice za rozhovor a poskytnuté informace, které mi pomohly při zpracování mé diplomové práce. Také děkuji policistovi, který mi poskytl rozhovor o služební kynologii a pomohl mi tak rozšířit mé vědomosti. Dále děkuji veliteli kynologů SDH Pardubice panu Janu Douchovi, který mi rovněž poskytl rozhovor, pomohl mi při zpracování některých dat a také mi umožnil zúčastnit se výcviku psů v terénu. V neposlední řadě děkuji celé své rodině, která mi byli po celou dobu velkou oporou.

ANOTACE

Záměrem práce je zmapování činnosti služební kynologie v rámci jednotlivých složek IZS a popsání důležitosti práce psů a psa v různých situacích. Rovněž zde budou uvedeny statistiky počtu zásahů kynologů u některých složek IZS. Není opomenuta ani analýza financování jednotlivých složek IZS zabývajících se služební kynologií. Cílem práce je posoudit nákladovou stránku efektivnosti služební kynologie, a to ve vazbě na její profesionální a dobrovolné složky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Služební kynologie, složky IZS, atestační zkoušky, kynologické pátrací týmy, pátrání po pohřešovaných osobách, financování

TITLE

Service cynology within IRS components

ANNOTATION

Purpose of this work is mapping of activity of service cynology as a part of IRS components and describe the importance of the work of dog handler and dog in various situations. There will be also provided statistics of interventions dog handlers in some components of the IRS. It is not be overlooked either financing analysis of IRS engaged in service dogs. The goal is to assess the cost page of effectiveness service cynology in the relation to professional and vlunteer components.

KEYWORDS

service cynology, components of IRS, tests attestations, cynology searching teams, searching for missing persons, financing

OBSAH

ÚVOD	11
1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM – PRVKY A STRUKTURA	13
1.1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH SLOŽEK IZS	17
1.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky.....	18
1.1.2 Zdravotnická záchranná služba	24
1.1.3 Policie České republiky	33
1.2 CHARAKTERISTIKA OSTATNÍCH SLOŽEK IZS.....	38
1.2.1 Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil.....	39
1.2.2 Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory a další složky IZS	39
2 SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE	41
2.1 STRUČNÝ PŘEHLED HISTORIE SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE	41
2.2 ATESTAČNÍ ZKOUŠKY PSOVDŮ A PSŮ MINISTERSTVA VNITRA V SOUČASNOSTI	45
2.3 PŘEHLED SLOŽEK IZS VYUŽÍVAJÍCÍCH SLUŽEBNÍ KYNOLOGII	48
2.3.1 Služební kynologie u HZS ČR.....	48
2.3.2 Služební kynologie u PČR.....	50
2.3.3 Služební kynologie u Armády ČR.....	52
2.3.4 Služební kynologie u obecní policie.....	53
2.3.5 Služební kynologie u Celní správy ČR.....	54
2.3.6 Služební kynologie u Vězeňské služby ČR.....	57
2.3.7 Kynologie u Horské služby ČR	58
2.3.8 Svaz záchranných brigád kynologů ČR	59
2.3.9 Psovodi sboru dobrovolných hasičů Čech, Moravy a Slezska.....	61
2.3.1 Kynologická záchranná jednotka ČR	65
3 PODSTATA PRÁCE KYNOLOGICKÝCH PÁTRACÍCH TÝMŮ	67
3.1 PÁTRÁNÍ PO POHŘEŠOVANÝCH OSOBÁCH.....	67
4 FINANCOVÁNÍ KYNOLOGIE U PROFESIONÁLNÍCH A DOBROVOLNÝCH SLOŽEK IZS ..	73
5 EFEKTIVNOST A MOŽNOST JEJÍ KVANTIFIKACE V OBLASTI SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE.	76
5.1 METODIKA ODHADU NÁKLADŮ NA KYNOLOGII U DOBROVOLNÝCH SPOLKŮ V RÁMCI IZS	78
5.2 STATISTIKY POČTU NASAZENÍ KYNOLOGŮ U DOBROVOLNÝCH SLOŽEK IZS	86
5.3 STATISTIKA POČTU NASAZENÍ KYNOLOGŮ U PČR.....	89
ZÁVĚR.....	91
POUŽITÁ LITERATURA	94
SEZNAM PŘÍLOH.....	106

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Jednotlivé druhy událostí se zásahy JPO (počet)	23
Tabulka 2: Druhy záchranné služby a jejich posádky ZZS	25
Tabulka 3: Hospodářský výsledek ZZS ČR v jednotlivých krajích za rok 2013	32
Tabulka 4: Počty trestných činů za rok 2013	37
Tabulka 5: Počty nehod a počty usmrcených osob v rámci jednotlivých krajů za rok 2013 ...	37
Tabulka 6: Počet zásahů kynologické skupiny Horské služby ČR za léta 2006 - 2014.....	58
Tabulka 7: Velikost prostoru možného výskytu pohřešované osoby v závislosti na době pohřešování a rychlosti jejího pohybu.....	68
Tabulka 8: Zdroje financování kynologie v rámci složek IZS	74
Tabulka 9: Podrobné zdroje financování kynologie v rámci složek IZS	75
Tabulka 10: Náklady na psa	79
Tabulka 11: Náklady na psovoda	80
Tabulka 12: Náklady na automobil	82
Tabulka 13: Přepočtené náklady za automobil na jednoho člena dobrovolného spolku.....	83
Tabulka 14: Celkové náklady na kynologii	84
Tabulka 15: Nasazení kynologů SZBK ČR za léta 2006 - 2013	86
Tabulka 16: Počty zásahů SDH Hejnice za léta 1999 až 2014.....	87
Tabulka 17: Statistické údaje všestranné kynologie u PČR za léta 2010 - 2013.....	89
Tabulka 18: Sídla ředitelství HZS krajů	108
Tabulka 19: Vybavení člena kynologické skupiny ČR	119
Tabulka 20: Seznam držitelů kynologických atestů k 6. 1. 2015	120
Tabulka 21: Velikost prohledané plochy [km ²] za jednu hodinu jedním KPT	129
Tabulka 22: Velikost prohledané plochy [km ²] za jednu hodinu, která připadá na jednoho pátrače zařazeného do rojnice.....	129

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Hierarchie legislativních norem IZS	16
Obrázek 2: Znak Hasičského záchranného sboru ČR	18
Obrázek 3: Základní rozčlenění HZS ČR.....	19
Obrázek 4: Znak ZZS	24
Obrázek 5: Vrtulník EC 135 společnosti DSA	27
Obrázek 6: Rozložení stanic letecké záchranné služby v České republice	28
Obrázek 7: Znak Policie České republiky	33
Obrázek 8: Znak 1. československé brigády záchranných psů	44
Obrázek 9: Ukázka průkazu kynologické atestace	46
Obrázek 10: Znak Záchranného útvaru HZS ČR	48
Obrázek 11: Psi Záchranného útvaru HZS ČR.....	49
Obrázek 12: Policejní pes Orin.....	51
Obrázek 13: Znak Centra vojenské kynologie	52
Obrázek 14: Psovod a jeho pes - německý ovčák u městské policie v Pardubicích.....	53
Obrázek 15: Služební psi u Celní správy ČR	54
Obrázek 16: Znak výcvikového zařízení služební kynologie Celní správy České republiky Heřmanice.....	55
Obrázek 17: Vedoucí kynologické skupiny horské služby pan Pavel Smejkal se svým psem Bárou	58
Obrázek 18: Znak SZBK ČR.....	59
Obrázek 19: Cvičení ZBK Praha na sutinové vyhledávání	60
Obrázek 20: Znak psovodů SDH Hejnice	61
Obrázek 21: Noční trénink psovodů SDH Hejnice	62

Obrázek 22: Zásah psodů SDH Hejnice na Ukrajině v březnu roku 2015	64
Obrázek 23: Vítězové Mistrovství ČR záchranných psů a psodů IZS v roce 2013	64
Obrázek 24: Znak Kynologické záchranné jednotky ČR	65
Obrázek 25: Matice efektivnosti.....	76
Obrázek 26: Teorie 3E.....	77
Obrázek 27: Schéma organizační struktury MV - GŘ HZS ČR.....	107
Obrázek 28: Certifikát Celní správy ČR od Mezinárodní správy cel	114
Obrázek 29: Záchranářský pes nasazený na sutinové vyhledávání a jeho psod.....	123
Obrázek 30: První možnost trojkového systému u sutinového vyhledávání.....	125
Obrázek 31: Druhá možnost trojkového systému u sutinového vyhledávání	125
Obrázek 32: Dvojkový systém vyhledávání v sutinách.....	126
Obrázek 33: Čtyřkový systém vyhledávání v sutinách	126
Obrázek 34: Záchranářský pes Elvis a já v Hejnicích	140
Obrázek 35: Fotografie z cvičení psodů SDH Pardubice ve skalnatém terénu	155

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Vývoj rozpočtovaných početních stavů příslušníků HZS ČR v letech 2004 – 2013 ...	22
Graf 2: Zaměstnanci HZS ČR	23
Graf 3: Počty zaměstnanců ZZS (průměrný přepočtený evidenční počet).....	29
Graf 4: Počty pacientů ZZS ČR v jednotlivých krajích za rok 2013.....	30
Graf 5: Počty výjezdů ZZS ČR v jednotlivých krajích za rok 2013.....	31
Graf 6: Počty policistů na jednotlivých krajských ředitelství policie ke dni 1. 2. 2014.....	36
Graf 7: Celkový počet nasazení jednotlivých brigád kynologů za léta 2006 – 2013	87
Graf 8: Počet zásahů kynologů SDH Hejnice v letech 1999 - 2014.....	88

SEZNAM ROVNIC

Rovnice 1: Odhad velikosti prostoru možného výskytu pohřešované osob.....	68
---	----

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

AČR	Armáda České republiky
ČČK	Český červený kříž
ČR	Česká republika
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JHZSK	Jednotka hasičského záchranného sboru kraje
JHZSP	Jednotka hasičského záchranného sboru podniku
JPO	Jednotky požární ochrany
KPT	Kynologický pátrací tým
KZJ	Kynologická záchranná jednotka
LZS	Letecká záchranná služba
MV-GRH HZS ČR	Ministerstvo vnitra - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR
OKK	Odborná kynologická komise
PČR	Policie České republiky
PO	Požární ochrana
SDH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
SDH	Sdružení hasičů
SDHO	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
SDHP	Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku
SZBK	Svaz záchranných brigád kynologů
TČ	Trestný čin
ÚSZS	Územní středisko záchranné služby
ZÚ HZS ČR	Záchranný útvar Hasičského záchranného sboru ČR
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

ÚVOD

Služební kynologie se formuje již od konce 18. století. Od té doby prošla řadou změn, a to jak ve složkách využívající kynologii, tak i ve výcviku a použití psa. V současné době se kynologií zabývají jak základní, tak i ostatní složky integrovaného záchranného systému. U základních složek se jedná o Policii ČR a Hasičský záchranný sbor, u složek ostatních se kynologii věnují v Armádě ČR, některých oddělení obecní policie, Celní správě ČR, Vězeňské službě ČR, Svazu záchranných brigád kynologů ČR, Sdružení dobrovolných hasičů Čech, Moravy a Slezska a Kynologické záchranné jednotce ČR. Každá tato složka se snaží o řádný výcvik psovoda i psa. Služební kynologie má pestré využití. U Policie ČR nebo například u Celní správy ČR se cvičí psi na vyhledání drog, tabáku, zbraní či chráněných živočichů. Rovněž využívají psi obranné a hlídkové. Dobrovolní kynologové – ze Svazu záchranných brigád kynologů ČR, Sdružení dobrovolných hasičů či Kynologické záchranné jednotky ČR cvičí své psy především na vyhledání osob v terénu, v sutinách zřícených budov, v lavinách, na stromě či ve vodě. Dokáží také vyhledat mrtvé osoby. Ne příliš často se o tom hovoří, ale kdyby nebylo speciálně vycvičených psů, mnoho lidí by nemuselo být včas nalezeno. Pes je totiž často vnímán jen jako domácí mazlíček a lidé netuší, že po správném výcviku může být schopen zachránit lidský život, vyhledat výbušný systém nebo pomoci zadržet dealera drog. Je to jeden z aspektů důležitosti a zajímavosti tohoto tématu. Na kynologii u složek integrovaného záchranného systému by měl být kladen značný důraz.

Aby bylo vždy dosaženo maximálně dobrých výsledků psovoda a psa, tak se pod záštitou Ministerstva vnitra ČR konají atestační zkoušky. Je ovšem důležité podotknout, že ne každý psovod se svým psem má i atestační zkoušku, ale i přesto mohou být povoláni k výjezdu. O povolání psovoda vždy rozhoduje velitel zásahu. Kynology u dobrovolných složek však může v případě pohřešované osoby zavolat i příbuzný či známý této osoby.

Diplomová práce s názvem „Služební kynologie v rámci složek IZS“ popisuje, jak důležitá je role psa při hledání pohřešovaných osob, při dopadení zločinců, hledání výbušnin či drog a především při záchraně lidských životů v rámci integrovaného záchranného systému.

Cílem práce je popsat činnosti v oblasti služební kynologie v rámci všech složek integrovaného záchranného systému, podat přehled financování jednotlivých složek zabývajících se služební kynologií a hodnocení jedné stránky efektivnosti kynologie – nákladovosti.

Je ověřována platnost následujících hypotéz:

Dobrovolní kynologové – záchranáři představují prvek plošné připravenosti v rámci IZS. Vzhledem k odlišnému způsobu financování ve srovnání s profesionálními kynology-záchranáři stát nevykládá finanční prostředky z veřejných zdrojů na zajištění této připravenosti (výcvik a výstroj psa a psovoda včetně technické podpory v podobě automobilu), přitom taková částka nemusí být zanedbatelnou při současném naplnění účelu, tj. zajištění plošné připravenosti k záchranným kynologickým pracím nad rámec profesionálních záchranářských kynologů.

Hypotéza A: Částka finančních prostředků vynaložená ze soukromých zdrojů na zajištění dobrovolných záchranářských kynologických týmů přesahuje za rok a kraj 1 mil Kč.

Psovodi u profesionálních složek se kynologii věnují v rámci svého zaměstnání – je to jejich povolání. Měli by mít tedy v rámci své práce dostatečný čas na trénink. Rovněž mohou se svým psem cvičit i ve svém volnu. Je tedy větší pravděpodobnost, že atestovaných psů bude u profesionálů více, neboť dobrovolníci se záchranářské kynologii věnují jen ve svém volnu, protože mimo záchranářské kynologie mají ještě své povolání.

Hypotéza B: Počet atestovaných kynologů u profesionálních složek je vyšší než počet atestovaných psovodů u složek dobrovolných.

Pro vypracování této práce bude využita metoda rozhovoru, pozorování a zkoumání.

Využije se především česká literatura o integrovaném záchranném systému, zákony, předpisy a metodiky Hasičského záchranného sboru a Policie ČR či stanovy Svazu záchranných brigád kynologů. Vzhledem k tomu, že neexistuje ucelená literatura o služební kynologii, bude rovněž čerpáno z webových stránek jednotlivých složek IZS a taktéž z poznatků získaných na základě rozhovorů či pozorování.

1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM – PRVKY A STRUKTURA

„Za integrovaný záchranný systém se považuje koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události¹ a při provádění záchranných a likvidačních prací.“²

Každodenní práce záchranářů, především při nebezpečných haváriích, špatně přístupným nehodám nebo například živelních pohromách, vyžadovala spolupráci a koordinovanou pomoc všech, kteří by mohli svými silami či prostředky přispět k záchraně osob, zvířat, majetku či životního prostředí.³ Základy integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) byly položeny roku 1993, kdy bylo stanoveno třináct základních zásad IZS. Každodenní spolupráce hasičů, policie i pracovníků zdravotnické záchranné služby existovala prakticky odjakživa, bylo ovšem nutné všechny složky zkoordinovat, neboť každá ze složek měla jinou pracovní náplň i pravomoci. Proto byl v roce 2000 vydán zákon č. 239/2000 Sb. O integrovaném záchranném systému (dále jen „Zákon o IZS“)⁴, který je základním zákonem IZS.

V první části Zákona o IZS je důležitý §3, ve kterém je řečeno následující: Aby mohl být použit IZS, musí se jednat o součinnost dvou nebo více složek IZS a to jak při přípravě tak i při provádění záchranných či likvidačních prací.⁵ Je důležité podotknout, že IZS není ani institucí, sdružením či právnickou osobou, ale jedná se o systém, který má přesně stanovené pravidla spolupráce a modely součinnosti mezi jeho jednotlivými složkami.⁶

Obecně je systém definován jako určitá množina prvků, mezi kterýmiž působí vzájemné vazby. Systém může být buď otevřený, nebo uzavřený. V případě uzavřeného systému zde neexistuje žádný kontakt s vnějším okolím. Naopak otevřený systém bez vnějšího okolí nedokáže fungovat.⁷ Je tedy zřejmé, že IZS můžeme považovat za systém otevřený – vnějším okolím jsou fyzické i právnické osoby. Systém IZS se skládá z hlavních složek – Hasičského záchranného sboru ČR, zdravotnické záchranné služby, Policie ČR a z ostatních složek.

¹ Pozn.: §2, písm. b), zákona č. 239/2000 Sb., „Mimořádnou událostí se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“

² §2 odst. 1, písm. a) Zákona č. 239/2000 Sb. o Integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů

³ SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.

⁴ *Integrovaný záchranný systém: Co je to IZS* [online]. 2014 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/co-je-to-izs.aspx>.

⁵ §3 Zákona č.239/2000 Sb., *O Integrovaném záchranném systému*.

⁶ *Arcdata Praha: Systémy rychlého zásahu* [online]. 2014 [cit. 2014-10-02]. Dostupné z <http://www.arcdata.cz/oborova-reseni/gis-v-oborech/systemy-rychleho-zasahu/>

⁷ DUCHOŇ, Bedřich. *Inženýrská ekonomika*. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-763-0.

Každá složka může působit samostatně, ale až svým spojením v systém – tedy integrovaný záchranný systém – mohou vzájemně spolupracovat a dosahovat svého cíle – ochrany lidského zdraví, životů a majetku.

Aby byla zajištěna správná koordinace složek IZS, existují operační a informační střediska IZS. Mezi jejich hlavní úkoly patří provoz tísňových linek 150 a 112 a s tím související příjem a vyhodnocování informací o mimořádných událostech, vyrozumívání základních i ostatních složek IZS, státních orgánů a orgánů územní samosprávy o vzniku mimořádné události, dále také na žádost velitele zásahu vyhledávají stupeň poplachu, vyčleňují potřebné síly a prostředky nezbytné pro řešení vzniklé události.⁸

Základní legislativa IZS

Ústavní zákony

Některé zásady integrovaného záchranného systému vychází již z **Ústavy** (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.), **Listiny základních práv a svobod** (ústavní zákon č. 2/1993 Sb.) a také z **ústavního zákona č. 110/1998, o bezpečnosti České republiky**. Společným cílem těchto ústavních zákonů je ochrana života, zdraví, cti a majetku občanů.

Zákony

Podle §12 **zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev** je IZS svěřen do působnosti Ministerstva vnitra ČR.

Jak již bylo řečeno výše, základním právním dokumentem, kterým se IZS řídí, je **zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému**. Spolu se **zákonem č. 240/2000 Sb., krizový zákon** a se **zákonem č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy**, tvoří tyto tři zákony provázaný systém a navzájem se doplňují.

Samozřejmou součástí právní dokumentace jsou zákony jednotlivých složek IZS – **zákon č. 238/2000 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky**, **zákon č. 237/2008 Sb., o Policii České republiky** a **zákon č. 374/2011 o zdravotnické záchranné službě**. Ostatní složky IZS se v rámci provádění úkonů IZS řídí především Zákonem o IZS.

⁸ ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4.

Narřízení vlády

Do legislativy IZS dále patří **Narřízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva.**

Vyhlášky ministerstva vnitra

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003., kde je zmíněna koordinace záchranných a likvidačních prací, zabývá se rovněž územním havarijním plánem a dokumentací IZS. Dále sem patří **vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva,** která definuje základní pojmy související s ochranou obyvatelstva (např. evakuace či ukrytí). V neposlední řadě se IZS řídí **vyhláškou č. 103/2006 Sb., o stanovení zásad pro vymezení zóny havarijního plánování a o rozsahu a způsobu vypracování vnějšího havarijního plánu.**

Směrnice

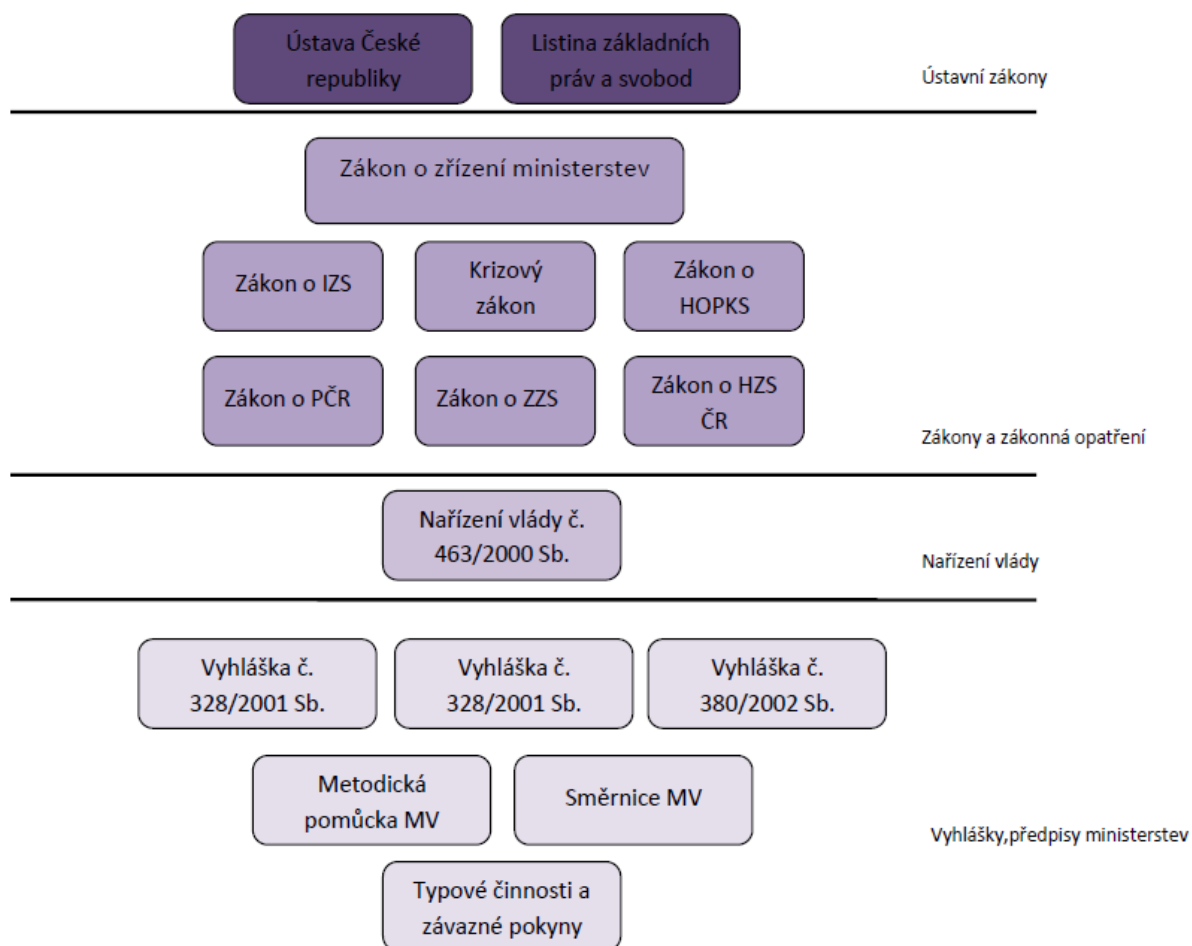
Směrnice Ministerstva vnitra ze dne 8. října 2004 č.j.: PO–365/IZS–2004, kterou se stanoví jednotná pravidla organizačního uspořádání krizového štábu kraje a obce, jeho uvedení do pohotovosti, vedení dokumentace a některé další podrobnosti a dále pak **Metodická pomůcka Ministerstva vnitra č. j.: PO – 1590/IZS – 2003 ze dne 30. června 2003,** kterou se doporučují zásady pro jednotné rozlišování a vymezení preventivních, záchranných, likvidačních a obnovovacích (asanačních) prací spojených s předcházením, řešením a odstraněním následků mimořádných událostí.⁹

Mezi důležité předpisy se rovněž řadí například: Katalogový soubor typové činnosti STČ – 06/IZS: **Typová činnost složek IZS při společném zásahu opatření k zajištění veřejného pořádku při shromážděních** a technoparty, doporučené postupy pro činnost příslušníků Policie České republiky **při pátracích akcích po pohřešovaných osobách** v případech, kdy hrozí bezprostřední ohrožení života a zdraví pohřešovaných osob, Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 15. 11. 2012, kterým se stanoví **podmínky pro zřízení služební kynologie u Hasičského záchranného sboru České republiky,**

⁹ SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4

Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 17. června 2009, kterým se upravuje **činnost služební kynologie a služební hipologie Policie ČR**.

Následující schéma rozděluje výše uvedené zákony a předpisy (týkající se základních složek IZS) do sestupné hierarchie. Vychází z pyramidy právních předpisů.

Obrázek 1: Hierarchie legislativních norem IZS

Zdroj: vlastní zpracování

Struktura IZS

Složky IZS realizují záchranné a likvidační práce, popřípadě ochranu obyvatelstva. K provádění záchranných a likvidačních prací je třeba mít:

- soubor lidských zdrojů a technického vybavení,
- příslušné kompetence k provádění činností IZS.¹⁰

¹⁰ Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, v platném znění.

Při provádění záchranných a likvidačních prací můžeme rozlišit dvě složky IZS, a to:

- základní složky IZS,
- ostatní složky IZS¹¹.

1.1 Charakteristika základních složek IZS

Mezi základní složky integrovaného záchranného systému se podle § 4 odst. a) Zákona o IZS řadí Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen „HZS“) a jednotky požární ochrany (dále jen „JPO“) zařazené do plošného pokrytí kraje JPO, Policie ČR (dále jen „PČR“) a zdravotnická záchranná služba (dále jen „ZZS“).¹² Tyto složky zajišťují nepřetržitou pohotovost, mají vlastní tísňové linky (150,158,155 a 112)¹³ a mohou ihned zasáhnout v případě mimořádné události.¹⁴

Každá složka IZS má své dílčí činnosti, úkoly a cíle. Posláním PČR je služba veřejnosti, neboli ochrana práv a majetku občanů či stíhání pachatelů trestných činů, HZS ČR si klade za hlavní úkol ochránit životy i majetek občanů před požáry a ZZS poskytuje neodkladnou lékařskou péči v případě náhlých nehod či úrazů občanů. Práce základních složek IZS se sice liší v postupech či povinnostech, všechny tři ale mají společné poslání – záchranu lidských životů a ochranu majetku.

¹¹ Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, v platném znění.

¹² §1 Zákona č. 239/2000 Sb. o Integrovaném záchranném systému

¹³ Pozn.: Bezplatné tísňové linky: 150 – Hasičský záchranný sbor ČR, 155 – Zdravotnická záchranná služba, 158 – Policie ČR, 112 – jednotné evropské číslo tísňového volání

¹⁴ ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4.

1.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Obrázek 2: Znak Hasičského záchranného sboru ČR

Zdroj: Požární ochrana: Základní poslání hasičského záchranného sboru ČR [online]. 2014 [cit. 2014-09-10]. Dostupné z: <http://bezpecne.sokolov.cz/www/script/main.php?ac=uvod&oblast=hzs>

HZS ČR je zřízen na základě zákona č. 238/2000 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky. Podle § 1 odst. 1 je jeho základním posláním chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech.¹⁵

HZS ČR spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, se sdruženími občanů, také i s fyzickými a právníckými osobami a v neposlední řadě také s ostatními složkami IZS. Roku 2001 byl Hlavní úřad civilní ochrany sloučen s HZS ČR a díky tomu má HZS ČR na starosti také ochranu obyvatelstva.¹⁶

Každý, kdo chce vstoupit do služebního poměru k HZS ČR (a rovněž k PČR), musí složit Služební slib příslušníka bezpečnostního sboru:

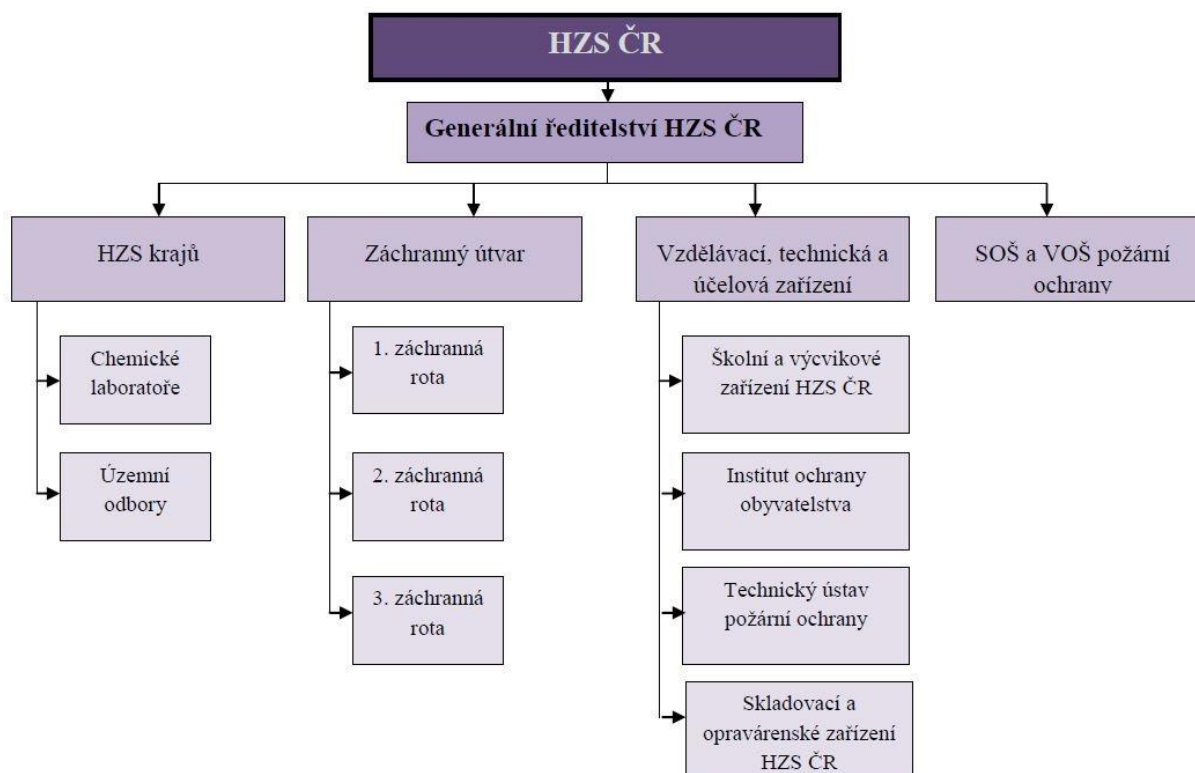
„Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život“¹⁷

¹⁵ Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.

¹⁶ Hasičský záchranný sbor ČR: Základní poslání a služební slib [online]. 2009 [cit. 2014-09-10]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>

¹⁷ Hasičský záchranný sbor ČR: Základní poslání a služební slib [online]. 2009 [cit. 2014-09-10]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>

HZS ČR tvoří Generální ředitelství HZS ČR, které je organizační součástí Ministerstva vnitra ČR, 14 hasičských záchranných sborů krajů, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku a Záchranný útvar HZS ČR v Hlučíně. Schéma organizační struktury Generálního ředitelství HZS ČR je uvedeno v příloze A. Následující obrázek uvádí grafické rozčlenění výše popsaných institucí, které patří do HZS ČR.¹⁸

Obrázek 3: Základní rozčlenění HZS ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

Generální ředitelství HZS ČR

Generální ředitelství HZS ČR je organizační součástí Ministerstva vnitra ČR. V čele stojí generální ředitel HZS¹⁹, kterého jmenuje a odvolává ministr vnitra. Součástí Generálního ředitelství HZS ČR jsou také technická a účelová zařízení, mezi které se řadí: školní a výcvikové zařízení HZS ČR, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha a Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR.²⁰

¹⁸ §2 odst. 1 Zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.

¹⁹ Pozn. V současné době (2014) je generálním ředitelem brigádní generál Ing. Drahošlav Ryba.

²⁰ Hasičský záchranný sbor ČR: Základní poslání a služební slib [online]. 2014 [cit. 2014-10-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>

„Generální ředitelství HZS ČR plní zejména následující úkoly:

- a) *schvaluje koncepci činnosti HZS ČR a kontroluje plnění jeho úkolů,*
- b) *plní úkoly ke koordinaci příprav na nevojenské krizové situace a úkoly civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a IZS,*
- c) *předkládá Ministerstvu financí návrh rozpočtu záchranného sboru a návrh na poskytnutí dotací občanským sdružením,*
- d) *zřizuje operační a informační středisko generálního ředitelství,*
- e) *kontroluje připravenost a akceschopnost hasičských jednotek záchranného sboru krajů*
- f) *zajišťuje mezinárodní spolupráci záchranného sboru“.*²¹

Hasičský záchranný sbor kraje

HZS kraje velí ředitel HZS kraje. Jmenuje ho a také odvolává ministr vnitra. Hasičské záchranné sbory krajů jsou samostatné účetní jednotky, jejichž příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtu ministerstva vnitra. Součástí HZS krajů jsou specializované chemické laboratoře (Třemošná, Kamenice, Lázně Bohdaneč, Tišnov, Frenštát pod Radhoštěm), které především analyzují nebezpečné radioaktivní a chemické látky. Pod HZS kraje také patří jednotlivé územní odbory HZS.²²

V ČR existuje celkem 14 krajských pracovišť, jejichž seznam se sídlem konkrétního sboru je uveden v příloze B.

HZS kraje má v rámci IZS především tyto úkoly:

- plní úkoly přijaté od operačního a informačního střediska IZS,
- zpracovává poplachový plán IZS kraje²³,
- zajišťuje spolupráci mezi obcemi a správními úřady v daném kraji v rámci zpracovávání poplachových a dalších plánů,

²¹ ŠENOVSKEÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 37 – 38. ISBN 978-80-7385-007-4.

²² *Hasičský záchranný sbor ČR Královéhradeckého kraje* [online]. 2006 [cit. 2014-10-13]. Dostupné z: <http://www.hzshk.cz/cs/uvodni-strana/poskytovani-informaci/clanek-55/>

²³ Pozn.: Čl. 1 *Ústředního poplachového plánu IZS*. Poplachový plán se použije v případě vzniku mimořádné události či krizové situace a obsahuje spojení na všechny složky IZS, přehled dostupných sil a prostředků způsob vyrozumívání hlavních složek IZS a dalších orgánů. Zdroj: Ministerstvo vnitra - Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky. *Ústřední poplachový plán* [online]. 2014 [cit. 2014-11-03]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

- v případě mimořádné události řídí záchranné a likvidační práce,
- provozuje a řídí informační a komunikační síť IZS,
- uzavírá dohody s územním celkem sousedních států,
- připravuje a řídí školení na úseku ochrany obyvatelstva.²⁴

Jednotky požární ochrany

*„Jednotkou požární ochrany se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty, apod.)“.*²⁵

Hlavním cílem jednotek požární ochrany (dále jen „JPO“) je ochrana života a zdraví obyvatelstva a majetku před požáry. Dále je jejich posláním poskytovat pomoc při řešení mimořádných událostí a při provádění likvidačních a záchranných prací.²⁶

V § 65 zákona č. 133/1985 Sb. o jednotkách požární ochrany (dále jen „zákon o JPO“) je uvedeno rozdělení jednotek požární ochrany na následující:

- a) „jednotka hasičského záchranného sboru kraje, která je složena z příslušníků určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru kraje,*
- b) jednotka hasičského záchranného sboru podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání*
- c) jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která je složena z fyzických osob – členů, které zpravidla nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání*
- d) jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby – členů, kteří zpravidla nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání.“*²⁷

²⁴ Hasičský záchranný sbor ČR: Základní úkoly HZS [online]. 2014 [cit. 2014-09-10]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/hlavni-ukoly.aspx>

²⁵ HZS ČR: Jednotky požární ochrany [online]. 2014 [cit. 2014-09-10]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>

²⁶ HZS ČR: Jednotky požární ochrany [online]. 2014 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>

²⁷ §65 Zákona č. 133/1995 Sb., o Požární ochraně.

Je důležité, aby byla organizace JPO a rovněž jejich vybavení rozmístěno tak, aby v případě nebezpečí bylo území obce zabezpečeno dostatečným množstvím lidských i věcných zdrojů. Zároveň musí být splněna doba jejich dojezdu na místo zásahu.

1.1.1.1. Vybraná statistická data HZS ČR

V této podkapitole je nejprve graficky i slovně popsán vývoj počtu zaměstnanců HZS ČR za léta 2004 až 2013. Tabulka č. 1 hovoří o druzích výjezdů, které museli hasiči absolvovat od roku 2009 až do roku 2013.

a) Vývoj počtu zaměstnanců

Od roku 2004 do roku 2005 došlo k nárůstu počtu zaměstnanců HZS, poté v roce 2006 došlo k rapidnímu poklesu počtu zaměstnanců, které mohlo být zapříčiněno snižováním platů. Po roce 2006 nabíral HZS ČR jen nutný počet zaměstnanců, aby zajistil efektivní fungování IZS. Po polevení krizové situace začal HZS nabírat další zaměstnance. Náběr nových zaměstnanců v současné době již neprobíhá, a tak počet zaměstnanců HZS v současné době stagnuje. Tyto skutečnosti jsou zachyceny v grafu č. 1:

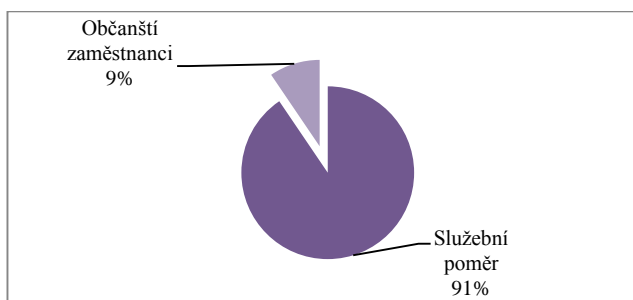

Graf 1: Vývoj rozpočtovaných početních stavů příslušníků HZS ČR v letech 2004 – 2013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Hasičský záchranný sbor ČR: Statistiky* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/info-servis-statistiky.aspx>

V současné době je u Hasičského záchranného sboru České republiky zaměstnáno 10 308 osob, z čehož 9 330 je ve služebním poměru a zbylých 978 lidí tvoří občanští zaměstnanci.

U HZS podniků pracuje celkem 2831 zaměstnanců. Počet členů SDH obcí a SDH podniků vystoupal letos na číslo 71 053.²⁸

Graf 2: Zaměstnanci HZS ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

b) Druhy výjezdů HZS ČR za léta 2009 – 2013

V níže uvedené tabulce č. 1 jsou zaznamenány jednotlivé druhy událostí, které museli příslušníci JPO řešit v letech 2009 až 2013. Z tabulky je patrné, že největší počet událostí tvoří výjezdy kvůli požárům, jak by se dalo předpokládat, ale jsou to technické havárie, které hasiče zaměstnali nejvíce. Je to téměř 57% ze všech druhů událostí. Pokud by byly porovnány roky 2009 a 2013 co do počtu celkových výjezdů JPO, muselo by být konstatováno, že tento počet stoupl o téměř 6 800, tj. o takřka 19 výjezdů denně více, což je velmi vysoké číslo.

Tabulka 1: Jednotlivé druhy událostí se zásahy JPO (počet)

Druh události	Počet událostí					% podíl události na celkovém počtu
	2009	2010	2011	2012	2013	
požáry	19 681	17 296	20 511	19 908	16 563	14,8%
dopravní nehody	19 004	18 053	17 061	18 910	19 023	16,9%
živelní pohromy	5 240	x	x	x	x	x
úniky nebezpečných chemických látek	5 916	5 300	5 285	5 106	5 253	4,7%
technické havárie	47 412	62 961	50 035	53 084	63 596	56,6%
radiační nehody a havárie	0	0	1	1	1	0,0%
ostatní mimořádné události	10	2	6	67	8	0,0%
plané poplachy	8 251	8 037	8 202	7 909	7 837	7,0%
CELKEM	105 514	111 649	101 101	103 985	112 281	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Statistická ročenka HZS ČR* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasickeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

Jednotky požární ochrany v roce 2013 při svých zásazích zachránily 15 673 osob. Celkem bylo před hrozícím nebezpečím evakuováno 32 035 osob.²⁹

²⁸ *Statistická ročenka HZS ČR* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/info-servis-statistiky.aspx>

1.1.2 Zdravotnická záchranná služba

Obrázek 4: Znak ZZS

Zdroj: Zdravotnická záchranná služba: Zajímavosti [online]. 2012 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: http://www.zachrannaslužba.cz/zajimavosti/0404_staroflife.htm

V §2 zákona 374/2011 Sb. o zdravotnické záchranné službě je uvedeno: „Zdravotnická záchranná služba je zdravotní službou, v jejímž rámci je na základě tísňové výzvy, není-li dále stanoveno jinak, poskytována zejména přednemocniční neodkladná péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života. Součástí zdravotnické záchranné služby jsou další činnosti stanovené tímto zákonem.“³⁰

Přednemocniční neodkladná péče je péče o nemocné či postižené. Obvykle bývá na místě vzniku jejich úrazu či onemocnění a také během dopravy k jejich dalšímu ošetření.³¹

Předání do zdravotnických zařízení je zajišťováno při stavech, které:

- a) „bezprostředně ohrožují život postiženého,
- b) mohou vést prohlubováním chorobných změn k náhlé smrti,
- c) způsobí bez rychlého poskytnutí odborné první pomoci trvalé chorobné změny,
- d) působí náhlé utrpení a náhlou bolest,
- e) působí změny chování a jednání postiženého, ohrožují jeho samotného nebo jeho okolí“.³²

ZZS by měla zajišťovat základní úroveň poskytnutí pomoci v nouzi. To znamená, že by měla poskytnout neodkladnou přednemocniční péči na principu plošného pokrytí v rámci celé republiky a to do patnácti minut.³³

²⁹ Statistická ročenka HZS ČR [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné

z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasickeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

³⁰ §2 Zákona č. 374/2011 Sb. o Zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů.

³¹ Zákon č. 374/2011 Sb. o Zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů

³² ZZS Jihomoravského kraje: Základní informace [online]. 2011 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.zzs-jmk.cz/zakladni-informace>

ZZS tvoří územní a okresní střediska záchranné služby.

Územní středisko záchranné služby

Územní středisko záchranné služby (dále jen „ÚSZS“) je příspěvkovou organizací a jejím zřizovatelem je kraj. V jejím čele stojí ředitel jmenovaný radou příslušného kraje. Činnosti ÚSZS mohou být například následující:

a) činnosti ve standardních situacích

- koordinace složek přednemocniční péče,
- řízení a provoz výjezdových skupin rychlé lékařské a zdravotnické pomoci,
- řízení a provoz letecké záchranné služby,
- odvoz a přívoz zraněných do a ze zahraničí.

b) činnosti v nadstandardních situacích

- zajišťování lékařské pohotovostní služby,
- další vzdělávání a školení pracovníků v ZZS.³⁴

Následující tabulka č. 2 uvádí přehled základních sil a prostředků, které využívá ZZS. Prostředky se rozumí druh záchranné služby – letecká či rychlá lékařská, síly jsou pak lidé – piloti, lékaři či sestry.

Tabulka 2: Druhy záchranné služby a jejich posádky ZZS

ZKRATKA	DRUH	POSÁDKA	NOSÍTKA
LZS	Letecká záchranná služba	pilot, lékař, záchranář	ANO
SLP	Rychlá lékařská pomoc	řidič záchranář, lékař, zdravotní sestra, záchranář	ANO
RZP	Rychlá zdravotnická pomoc	řidič záchranář, zdravotní sestra, záchranář	ANO
RLP-RV	Rendez – vous	řidič záchranář, lékař, zdravotní sestra	NE
LSPP	Lékařská služba první pomoci	řidič, lékař, zdravotní sestra	ANO
DNR	Doprava nemocných a raněných	řidič	ANO

Zdroj: Zpracováno podle: ADAMEC, Vilém a Michail ŠENOVSÝ. *Management záchranných prací I.* Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2001, s. 40. ISBN 80-861-1179-2.

³³ ŠENOVSÝ Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém.* Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4.

³⁴ ŠENOVSÝ Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém.* Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4

1.1.2.1. Letecká záchranná služba³⁵

Pokud dojde k nehodě či jiné mimořádné situaci, je to oznámeno na tísňovou linku 155 či 112. Operátor zdravotnického operačního střediska musí vyhodnotit situaci a podle závažnosti zdravotního stavu pacienta rozhodne o nasazení vrtulníku. Od obdržení oznámení se vzlet uskuteční během dvou až tří minut. Posádka vrtulníku je v trvalém radiovém spojení s operačním střediskem a službami řízení letového provozu.³⁶

Letecká záchranná služba (dále jen „LZS“) zahájila svou činnost roku 1987 a stala se tak nedílnou součástí ZZS. Je tedy důležitým článkem celého IZS.³⁷ Tím, že LZS dokáže pokrýt celé území ČR, patří naše republika mezi první státy na světě, které tuto službu poskytují v takovém rozsahu.³⁸

Zásahy LZS můžeme rozdělit na lety primární a neodkladné sekundární. Při letech primárních posádka LZS po obdržení zprávy ihned odlétá na určené místo a po základním ošetření pacienta ho transportuje do nejhodnějšího zdravotnického zařízení. Druhou možností je neodkladný sekundární let, při kterém se pacienti, vyžadující intenzivní či resuscitační péči, transportují do větších nemocnic, která disponují specializovanými centry (traumatologie či popáleninové centrum).³⁹

LZS lze rozčlenit do deseti středisek záchranné služby ČR: Praha, Plzeň, České Budějovice, Jihlava, Brno, Olomouc, Ostrava, Hradec Králové, Liberec a Ústí nad Labem. Akční rádius u každého střediska je přibližně 70 km. Jednotlivá střediska jsou rozmístěna tak, aby bylo zajištěno celoplošně pokrytí území celého státu.⁴⁰

³⁵ Pozn.: Letecká záchranná služba je důležitou součástí záchranné kynologie. Především jedná-li se o složitý terén, že není možné dostat se na „místo činu“ jinak, než se slanit z vrtulníku. Kynolog se svým psem jsou na to speciálně školeni.

³⁶ ADAMEC, Vilém a Michail ŠENOVSKÝ. *Management záchranných prací I*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2001, s. 40. ISBN 80-861-1179-2

³⁷ DSA: *Letecká záchranná služba* [online]. 2012 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.dsa.cz/index.php/letecka-zachranna-sluzba>

³⁸ *Doktrína: Letecká záchranná služba jako jedna z forem spolupráce AČR s integrovaným záchranným systémem* [online]. 2011 [cit. 2014-09-27]. ISSN 1803-036X. Dostupné z: http://doctrine.vavyskov.cz/_casopis/2013_1/2013_1r_2b.html

³⁹ *Zdravotnická záchranná služba Olomouckého kraje: Letecká zdravotnická záchranná služba* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.zzsol.cz/leteckaSluzba.php>

⁴⁰ DSA: *Letecká záchranná služba* [online]. 2012 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.dsa.cz/index.php/letecka-zachranna-sluzba>

Obrázek 5: Vrtulník EC 135 společnosti DSA

Zdroj: DSA: Fotogalerie [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.dsa.cz/index.php/letecka-zachranne-sluzba/foto1>

Financování letecké záchranné služby

LZS je zcela financována ze státního rozpočtu. Kvalifikovaní odborníci LZS pracují (nebo jsou připraveni k zásahu) 24 hodin denně. Přestože je její provoz velmi finančně náročný, její použití umožňuje rychlý a včasný zásah, který vede k záchraně lidských životů. Je tedy zřejmé, že efektivita použití LZS (např. při záchraně dětí, vážných dopravních nehod nebo náhlých srdečních příhod) je nevyčísitelná. Výhodou LZS je například i to, že nemůže být zneužita pacientem. Nemocný či zraněný člověk si jí sám nemůže přivolat, o jejím použití vždy rozhoduje odborný personál operačního střediska.⁴¹

V současné době provozují LZS čtyři poskytovatelé: Alfa-helicopter s.r.o., akciová společnost DSA, Letecká služba Policie ČR a Armáda ČR.⁴² Na níže uvedeném obrázku můžeme vidět pokrytí jednotlivých poskytovatelů. Pokud kraj nemá své vlastní stanoviště, nachází se v blízkosti stanoviště jiného kraje.⁴³

⁴¹ Doktríny: Letecká záchranná služba jako jedna z forem spolupráce AČR s integrovaným záchranným systémem [online]. 2011 [cit. 2014-09-27]. ISSN 1803-036X. Dostupné z: http://doctrine.vavyskov.cz/_casopis/2013_1/2013_1r_2b.html

⁴² Zdraví: Historie a současnost letecké záchranné služby [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/historie-a-soucasnost-letecke-zachranne-sluzby-453256>

⁴³ VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778.

Obrázek 6: Rozložení stanic letecké záchranné služby v České republice

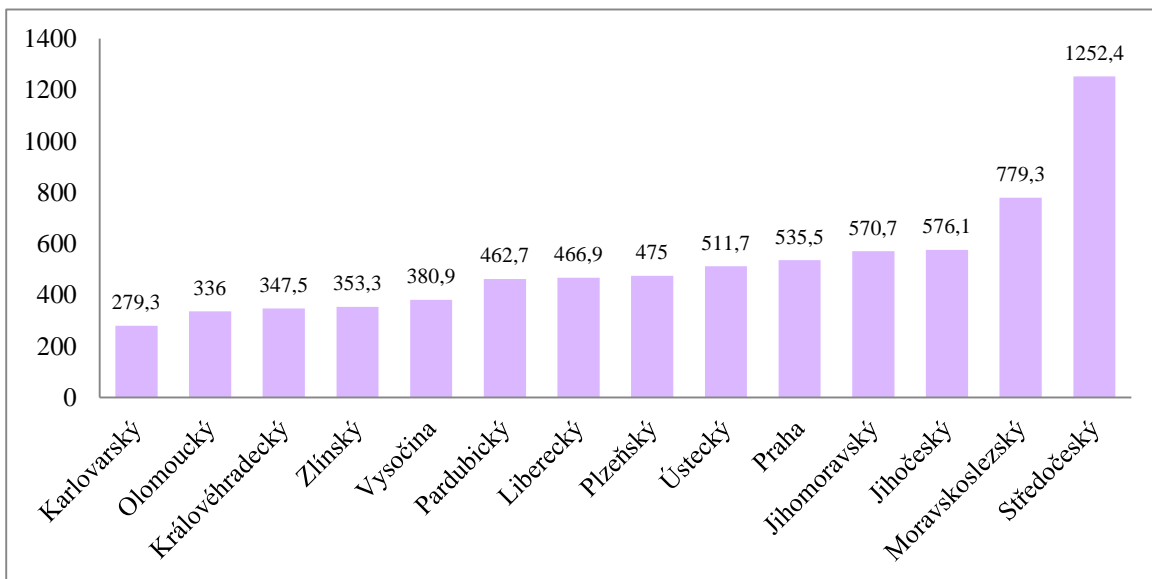
Zdroj: Aeroweb: Mapa středisek LZS [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.aeroweb.cz/Obrazky/Image/Mapa%20stedisek%20Mapa%20stedisek%20LZS.jpg>

1.1.2.2. Vybraná statistická data ZZS

Statistiky ZZS zahajují počty zaměstnanců ZZS za rok 2013. V názorném grafu jsou uvedené součty všech zaměstnanců, čili jak kmenových, tak pracovníků na dohodu. V dalších schématech je popsán počet ošetřených pacientů a počet výjezdů v roce 2013 a to za jednotlivé kraje. Tabulka č. 3 popisuje hospodářský výsledek všech krajů rovněž za rok 2013.

a) Počet zaměstnanců ZZS za rok 2013

Počty zaměstnanců ZZS se v jednotlivých krajích liší podle počtu obyvatel. Středočeský kraj má nejvíce zaměstnanců, v průměru je tam zaměstnáno 1252 osob. Toto číslo zahrnuje jednak kmenové zaměstnance (lékaře, nelékaře, řidiče, technicko-hospodářské pracovníky a ostatní zaměstnance), tak i zaměstnance na dohodu (rovněž lékaře, nelékaře, řidiče, technicko-hospodářské pracovníky a ostatní zaměstnance). Naopak nejméně pracovníků ZZS je v kraji Karlovarském.

Graf 3: Počty zaměstnanců ZZS (průměrný přepočtený evidenční počet)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.azzs.cz/dokumenty/zzs-cr-v-cislech/>

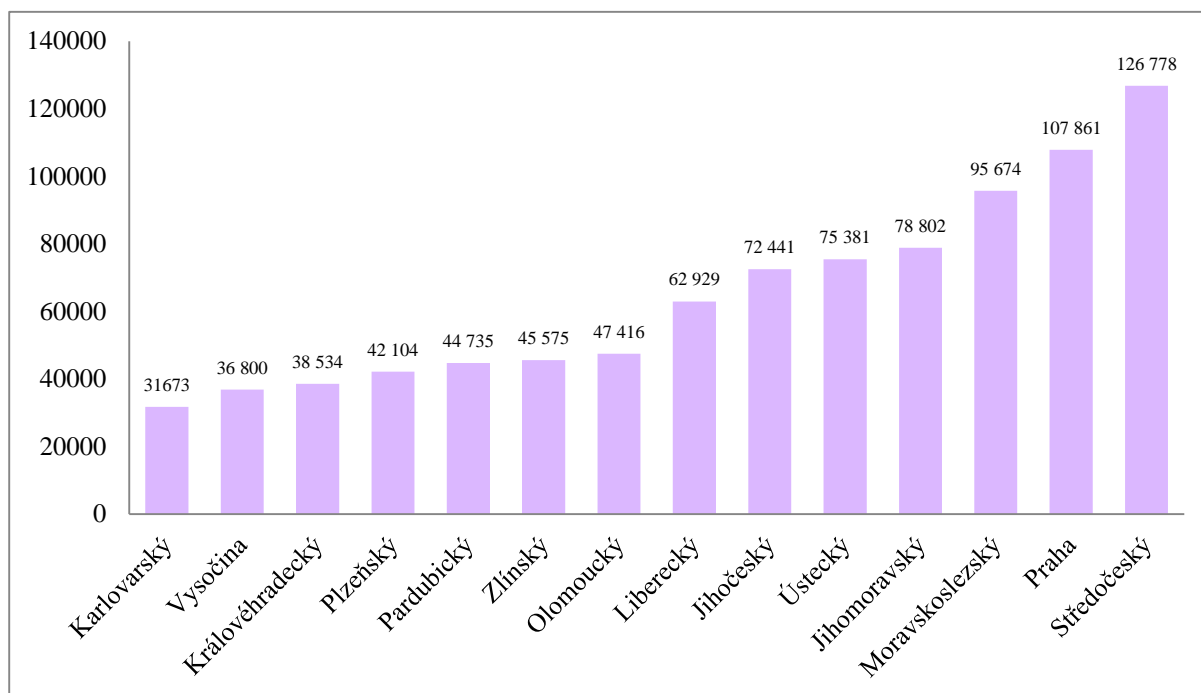
b) Počet ošetřených pacientů ZZS v krajích za rok 2013

Celkový počet pacientů ZZS v ČR se za rok 2013 vyšplhal na číslo 906 833.⁴⁴ Oproti loňskému roku se počet pacientů zvýšil téměř o 7%. Nejvíce byli lidé ošetřeni ve Středočeském kraji, naopak k nejnižšímu počtu raněných či náhle nemocných vyjeli záchranáři v kraji Karlovarském. Čísla jsou samozřejmě ovlivněna počtem obyvatel.

Ve Středočeském kraji žije 1,3 milionu obyvatel, tedy nejvíce ze všech krajů. Karlovarský kraj je co do počtu obyvatel nejmenší. Má pouze 300 600 obyvatel.⁴⁵

⁴⁴ *Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.azzs.cz/dokumenty/zzs-cr-v-cislech/>

⁴⁵ *Moravskoslezský kraj: Počty obyvatel v jednotlivých krajích* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/pocty-obyvatel-v-jednotlivych-krajich-9737/>

Graf 4: Počty pacientů ZZS ČR v jednotlivých krajích za rok 2013

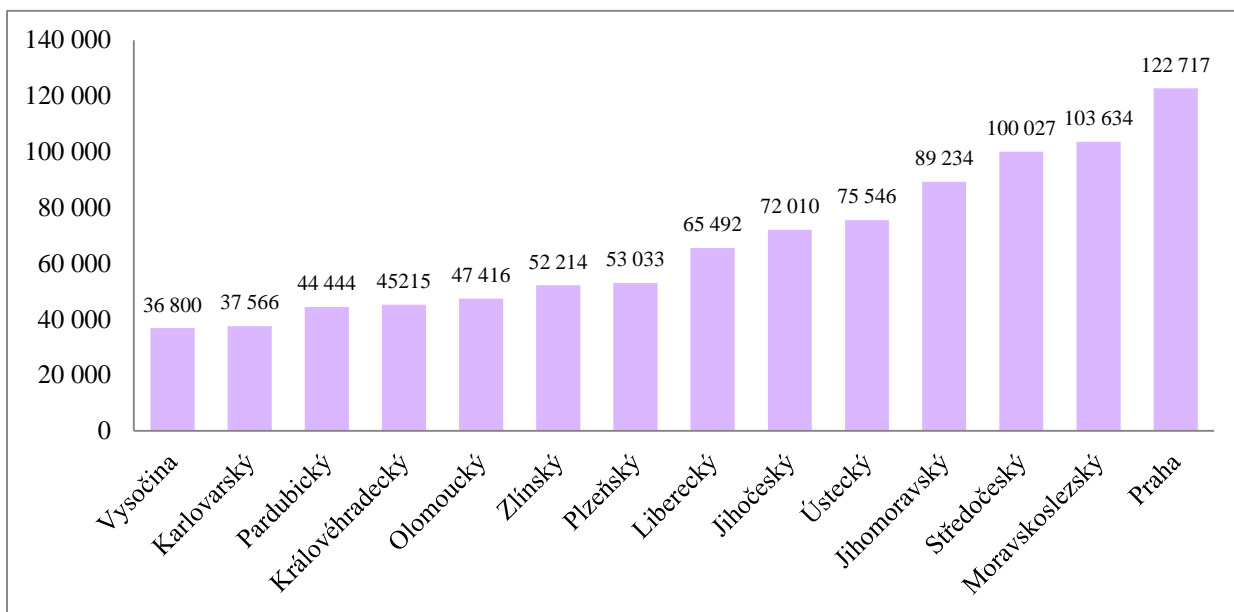
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.azzs.cz/dokumenty/zzs-cr-v-cislech/>

c) Počty výjezdů ZZS ČR v jednotlivých krajích za rok 2013

Za rok 2013 vyjela ZZS v České republice (tedy počítáno dohromady za všechny kraje) celkem 945 348krát. Za jeden den je to v průměru 2 614 výjezdů, za hodinu pak téměř 109 výjezdů. V loňském roce to bylo o 55 815 výjezdů méně. Rok 2013 zaznamenal nárůst počtu výjezdů o 6,1 %.

Následující graf č. 5 zobrazuje počet výjezdů v jednotlivých krajích. Nejvíce práce mají záchranáři v hlavním městě Praze, naopak nejméně vyjíždějí v Kraji Vysočina.⁴⁶

⁴⁶ *Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.azzs.cz/dokumenty/zzs-cr-v-cislech/>

Graf 5: Počty výjezdů ZZS ČR v jednotlivých krajích za rok 2013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.azzs.cz/dokumenty/zzs-cr-v-cislech/>

d) **Hospodářský výsledek ZZS ČR v jednotlivých krajích a za celou ČR za rok 2013.**

Hospodářský výsledek se spočítá jako výnosy mínus náklady. Celkové náklady všech krajských ZZS za rok 2013 byly 5 271 336 tis. Kč, celkové výnosy pak 5 284 808 tis. Kč. Kumulativně měla ZZS (v součtu všech krajů) za rok 2013 kladný hospodářský výsledek: 13 472 tis. Kč. V následující tabulce č. 3 jsou uvedeny náklady, výnosy i hospodářské výsledky v jednotlivých krajích. Mezi výnosy je započítáno následující: příspěvek zřizovatele, výnos z transferů, výnosy od zdravotních pojišťoven, ostatní výnosy z prodeje služeb, ostatní výnosy z činnosti a finanční výnosy. V nákladech se pak počítá s těmito položkami: spotřeba materiálu, energie, opravy, služby, mzdové náklady, sociální a zdravotní pojištění, ostatní sociální náklady, daně a poplatky, náklady z drobného majetku, ostatní náklady z činnosti, odpisy, finanční náklady a daň z příjmů.

Tabulka 3: Hospodářský výsledek ZZS ČR v jednotlivých krajích za rok 2013

	Praha	Středočeský	Moravskoslezský	Ústecký	Olomoucký	Jihomoravský	Liberecký	Zlínský	Jihočeský	Vysočina	Královéhradecký	Pardubický	Plzeňský	Karlovarský
Náklady	409 349	680 231	570 752	406 454	268 053	484 610	280 740	278 567	442 741	296 273	265 107	250 442	414 401	223 616
Výnosy	409 680	680 883	571 743	406 454	268 709	484 708	286 123	278 836	443 087	296 273	265 619	250 631	414 627	227 435
HV	331	652	991	0	656	98	5 383	269	346	0	512	189	226	3 819

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.azzs.cz/dokumenty/zzs-cr-v-cislech/>

Z tabulky je rovněž patrné, že ZZS Ústeckého kraje a Kraje Vysočina měla za rok 2013 nulový hospodářský výsledek. Zcela mimořádně vysoký zisk vykázala ZZS Libereckého kraje následovaná ZZS Moravskoslezského kraje.

1.1.3 Policie České republiky

Obrázek 7: Znak Policie České republiky⁴⁷

„Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991.“⁴⁸

Od roku 1992 až do současnosti, si policie prošla řadou změn. Roku 1993, po rozpadu Československa, se PČR rozrostla o několik nových oddělení a některá stávající byla rozšířena - rozrostla se například působnost služby kriminální policie, protikorupční jednotky a ochranné služby. Nově přibyla cizinecká a pohraniční policie či letecká služba. Novela zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) v roce 2002 znamenala pro PČR spojení protikorupční, vyšetřovací a kriminální služby do jedné – služby kriminální policie a vyšetřování. Po vstupu do schengenského prostoru roku 2007 se služba cizinecké a pohraniční policie sloučila pouze na službu cizinecké policie. Reforma policie byla završena vydáním nového zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, který vstoupil v platnost 1. ledna 2009. Byla zrušena okresní ředitelství, vznikly nové služby – pyrotechnická či pro zbraně a bezpečnostní materiál, a byla zrušena služba železniční policie. Novela zákona o Policii ČR (č.273/2008) se netýká jen organizačních změn, ale také pravomocí příslušníků PČR a změn některých postupů.⁴⁹ Reforma si dává za cíl *„přeměnit současnou českou policii v moderní policejní sbor, který tvoří profesionálně vystupující policisté pracující v odpovídajících podmínkách“*.⁵⁰

⁴⁷ Ministerstvo obrany a Armáda České republiky: Účast ostatních resortů [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=11811>

⁴⁸ §1 odst. 1 Zákona č.283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších změn a doplňků.

⁴⁹ Policie České republiky: 20 let Policie České republiky [online]. 2011 [cit. 2014-10-07]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx>

⁵⁰ MINISTERSTVO VNITRA. Reforma Policie ČR: služba v nových podmínkách [online]. Praha, 2009 [cit. 2014-10-07]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/soubor/reforma-policie-cr-cz-pdf.aspx>

Cíle PČR jsou následující:

- ochrana bezpečnosti osob a majetku,
- prosazování zákonnosti,
- ochrana práv a svobod občanů,
- prevence, odhalování a vyšetřování trestných činů,
- zajištění pachatelů trestných činů,
- snaha o trvalou důvěru veřejnosti.⁵¹

Řízení a organizace PČR

Působení PČR má na starosti policejní prezidium v čele s policejním prezidentem⁵², který za svou činnost odpovídá ministru vnitra. Mezi hlavní úkoly policejního prezidia patří především práce na rozvoji policie, správa organizace a stanovování konkrétních úkolů jednotlivým oddělením.⁵³

PČR je zřízena Policejním prezidiem ČR. Dále má útvary s **celostátní působností** (útvary pro odhalování organizovaného zločinu, útvary rychlého nasazení, Kriminologický ústav Praha, Národní ústředna Interpolu Praha, ochranná služba, letecká služba) a s **územně vymezenou působností** (policie pořádková, kriminální, dopravní, cizinecká, pohraniční,...)⁵⁴

PČR v současné době (2014) zaměstnává 47 tisíc policistů a 11 tisíc civilních zaměstnanců.⁵⁵

⁵¹ VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic : pomáhat a chránit* [online]. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010, 84 s. [cit. 2014-09-27]. ISBN 978-80-254-7701-4. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

⁵² Pozn.: V současné době (2014) je policejním prezidentem plk. Mgr. Bc. Tomáš Tuhý.

⁵³ VOKUŠ, Jiří. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic : pomáhat a chránit* [online]. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010, 84 s. [cit. 2014-09-27]. ISBN 978-80-254-7701-4. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

⁵⁴ ŠENOVSÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4

⁵⁵ *Ministerstvo obrany a Armáda České republiky: Účast ostatních resortů* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=11811>

Důležitou a také nejpočetnější součástí PČR je služba pořádkové policie.⁵⁶ Patří pod ní například Odbor služební kynologie a hipologie. PČR využívá přibližně 800 služebních psů, kteří byli vycvičeni v jejich výcvikových střediscích.⁵⁷ Mezi nejstarší výcvikové středisko patří středisko v Býchorech u Kolína, které funguje již přes 62 let.⁵⁸

Mezi hlavní úkoly pořádkové policie patří mimo jiné:

- „*Ochrana veřejného pořádku,*
- *dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu, přijímání a prošetřování oznámení osob,*
- *boj proti kriminalitě.*“⁵⁹

1.1.3.1. Vybraná statistická data PČR

V první části je graficky uveden počet policistů ve služebním poměru v jednotlivých krajích ke dni 1. 2. 2014. Z grafu č. 6 je patrné, že nejvíce policistů má hlavní město Praha. V následující tabulce č. 5 je pak, mimo jiné, uveden celkový počet trestných činů v ČR, který se vyšplhal v roce 2013 na číslo 325 366. Na závěr je v tabulce č. 6 zachycena nehodovost a úmrtnost v jednotlivých krajích v roce 2013. Prvenství v nehodovosti má Praha, avšak nejvíce usmrcených osob je v kraji Středočeském.

⁵⁶ ŠENOVSÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4

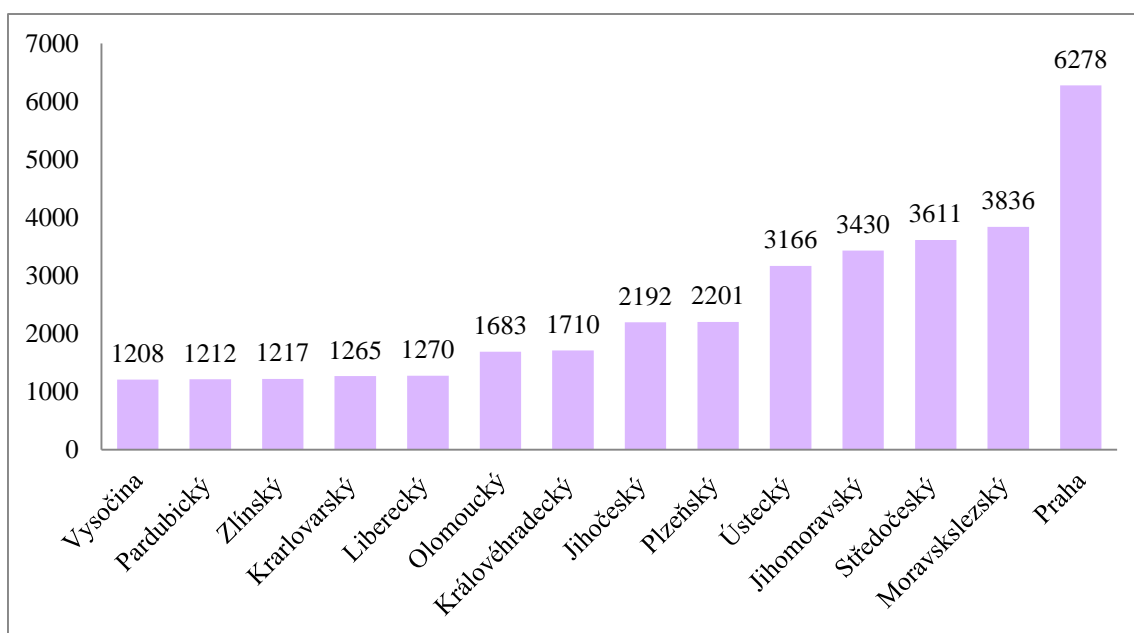
⁵⁷ VOKUŠ, Jiří. *POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Policie České republiky: Police of the Czech Republic : pomáhat a chránit* [online]. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010, 84 s. [cit. 2014-09-27]. ISBN 978-80-254-7701-4. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

⁵⁸ *Policie České republiky: Odbor služební kynologie a hipologie* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>

⁵⁹ ŠENOVSÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 50 – 51. ISBN 978-80-7385-007-4

1.1.3.2. Počty policistů v jednotlivých krajích ke dni 1. 2. 2014

Na grafu č. 6 je zaznamenán počet policistů v jednotlivých krajích ke dni 1.2. 2014. Celkem je v ČR ve služebním poměru PČR 34 279 policistů. Nejpočetnější stavy má Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, kde je ve služebním poměru celkem 6 278 policistů, naopak nejméně policistů má Kraj Vysočina, kde pracuje 1208 policistů.

Graf 6: Počty policistů na jednotlivých krajských ředitelství policie ke dni 1. 2. 2014

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Policie ČR: Zveřejněné informace 2014* [online]. 2014 [cit. 2014-10-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/pocet-policistu-a-sluzebnich-vozidel-v-jednotlivych-krajich-a-mnozstvi-vynalozenych-financnich-prostredku-na-jednotliva-krajska-reditelstvi-policie-cr-k-aktualnimu-datu.aspx>

a) Počty trestných činů za rok 2013

Rok 2013 zaznamenal celkem 325 366 trestných činů, to je téměř 892 trestných činů za den.⁶⁰ Oproti roku 2012, kdy PČR registrovala téměř 304 600 trestných činů⁶¹, se jedná o nárůst o necelých 7%, který může být způsobený amnestií. Níže uvedená tabulka č. 6 uvádí druhy spáchaných trestných činů, počty objasněných případů a také škody, které vznikly v důsledku spáchání trestného činu. V posledním sloupci je uvedena částka, které se týká hodnoty škody způsobených jednotlivými trestnými činy.

⁶⁰ *Policie ČR: Statistické přehledy kriminality za rok 2013* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

⁶¹ *Policie ČR: Statistické přehledy kriminality za rok 2012* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

Tabulka 4: Počty trestných činů za rok 2013

Název	Zjištěno	Objasněno		Stiháno, vyšetřováno osob	Škody v tis.Kč	
		Počet	Dodatečně		Celkem	Zajištěno
Vraždy	182	165	7	187	34 577	0
Násilné činy	18 689	12 908	1 389	13 133	177 545	443
Mravnostní činy	2 109	1 493	158	1 335	207	0
Krádeže vloupáním	62 384	13 407	2 184	10 197	2 280 919	11 962
Krádeže prosté	125 573	24 500	2 567	20 642	3 849 927	44 552
Majetkové činy	209 351	43 765	6 002	36 384	8 008 155	56 657
Ostatní krim. činy	30 316	24 336	1 261	21 534	732 314	0
Zbývající kriminalita	34 522	30 820	1 499	30 046	549 122	0
Hospodářské činy	30 376	15 857	2 716	15 247	19 587 078	6 846
Obecná kriminalita	260 465	82 502	8 810	72 386	8 918 221	57 100
CELKOVÁ KRIMINALITA:	325 366	129 181	13 023	117 670	29 054 421	63 946

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Policie ČR: Statistické přehledy kriminality za rok 2013* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

b) Počty nehod a počty usmrcených osob v rámci jednotlivých krajů za rok 2013

Největší nehodovost je v Praze. Policisté tam zaznamenali téměř 18 600 nehod, tj. 23% ze všech krajů v ČR. (v průměru na jeden kraj by mělo připadat přibližně 7,14% nehod z celkového počtu nehod). Hned v závěsu Prahou je kraj Středočeský, kde bylo ohlášeno necelých 11 300 nehod, ale zemřelo při nich nejvíce lidí ze všech krajů – 88. Oproti roku 2012 narostl počet nehod o necelá 4%. Klesl ale počet usmrcených osob, a to o 14,5 %, což lze považovat za velký úspěch. Zásahu na tom mají všechny složky IZS.⁶²

Tabulka 5: Počty nehod a počty usmrcených osob v rámci jednotlivých krajů za rok 2013

KRAJ	POČET NEHOD	POČET USMRCENÝCH
Praha	18 593	29
Středočeský	11 266	88
Jihočeský	3 577	54
Plzeňský	3 121	43
Ústecký	8 230	48
Královéhradecký	4 164	37
Jihomoravský	6 701	55
Moravskoslezský	8 288	68
Olomoucký	4 432	27
Zlínský	3 314	35
Vysočina	3 696	36
Pardubický	3 622	35
Liberecký	3 788	20
Karlovarský	1 626	8
ČESKÁ REPUBLIKA	84 398	583

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Policie ČR: Statistika nehodovosti* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx>

⁶² *Policie ČR: Statistika nehodovosti* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx>

1.2 Charakteristika ostatních složek IZS

Existují situace, kdy při záchraně osob či majetku nebo při likvidačních pracích síly základních složek IZS nestačí. Příkladem může být nedostatečné materiálové vybavení či nedostatek personálu. Tehdy nastupují ostatní složky IZS.⁶³

„Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.“⁶⁴

Aby spolu mohly všechny složky IZS spolupracovat, musí se uzavřít tzv. dohody o plánované pomoci na vyžádání. Jedná se o předem dohodnutý způsob, jak se poskytne pomoc při provádění záchranných či likvidačních prací.⁶⁵

Mezi ostatní složky IZS se podle §4 odst. 2 Zákona o IZS řadí:

- 1) *„vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,*
- 2) *ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,*
- 3) *ostatní záchranné sbory,*
- 4) *orgány ochrany veřejného zdraví,*
- 5) *havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,*
- 6) *zařízení civilní ochrany,*
- 7) *neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.“⁶⁶*

⁶³ ŠENOVSKEÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 36. ISBN 978-80-7385-007-4.

⁶⁴ §4 odst. 2 Zákona č. 239/2000 Sb. o Integrovaném záchranném systému

⁶⁵ ŠENOVSKEÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4.

⁶⁶ §4 odst.2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, v platném znění.

1.2.1 Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil

Hlavními složkami ozbrojených sil České republiky je Armáda České republiky, Hradní stráž a Kancelář prezidenta republiky. Nejdůležitějším úkolem ozbrojených sil je zajištění obrany území ČR.⁶⁷

V případě mimořádných událostí jako jsou například průmyslové havárie, živelní pohromy nebo při likvidaci nebezpečné nákazy pomáhají vojáci v rámci IZS záchranným složkám likvidovat následky těchto událostí.⁶⁸ Příkladem může být nasazení specialistů – chemiků či ženistů a techniky (vrtulníků) při provádění záchranných prací nebo při zajišťování veřejného pořádku.⁶⁹

1.2.2 Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory a další složky IZS

Mezi bezpečnostní sbory se podle §1 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v platném znění, řadí: „*Policie ČR, HZS ČR, Celní správa ČR, Vězeňská služba ČR, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace*.“⁷⁰ Ve smyslu ostatních složek IZS se mezi ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory řadí pouze Celní správa ČR a Vězeňská služba ČR.

Celní správa ČR

Na základě §1 odst. 1 zákona č. 17/2012, o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů, se Celní správa ČR řadí mezi ozbrojené bezpečnostní sbory.⁷¹ V případě výpomoci IZS při mimořádné události plní celní správa především tyto úkoly:

- ostrahu a obranu státních institucí, budov důležitých pro obranu státu či objektů národní a evropské kritické infrastruktury,
- zabezpečuje společně s PČR veřejný pořádek,
- v případech uzavření schengenského prostoru posiluje ochranu na hraničních přechodech.⁷²

⁶⁷ ŠENOVSÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4.

⁶⁸ *Armáda ČR: Nasazení Armády v České republice* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/vycvik-a-nasazeni/nasazeni-armady-v-cr-15819/>

⁶⁹ VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21.století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778.

⁷⁰ §1 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, v platném znění.

⁷¹ §1 odst. 1 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů.

⁷² VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21.století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778.

Vězeňská služba ČR

V případě mimořádných událostí může být vězeňská služba použita jako ostatní složka IZS. Příslušníci vězeňské služby mají například tyto úkoly:

- ostraha a ochrana prvků kritické infrastruktury a důležitých institucí ministerstva vnitra, v případě vyhlášení krizových stavů,
- posílení střežení věznic (např. v případě živelních katastrof či havarijních služeb) a objektů resortu spravedlnosti (např. v případě hrozby teroristického útoku),
- ve spolupráci s PČR zabezpečování veřejného pořádku.

Obecní policie

V zákoně o IZS není nijak vymezena činnost **obecní policie**, ačkoliv by bylo možné ji považovat za ozbrojený bezpečnostní sbor. V tomto případě je velmi důležitá *dohoda o plánované pomoci na vyžádání*. Uzavírá se mezi konkrétní obcí a HZS kraje, ve kterém se daná obec nachází. Pokud má obec s HZS kraje podepsanou tuto dohodu, stává se tak součástí IZS (ostatní složkou) a má právo (resp. povinnost) účastnit se záchranných a likvidačních prací v případě vzniku mimořádné události. Je ale nezbytně nutné zajistit odbornou přípravu a školení strážníků obecní policie a to v oblasti spolupráce složek IZS na taktické úrovni (kdo je velitel zásahu, co je nebezpečná zóna, atd.)⁷³

V příloze C jsou stručně popsány další složky IZS (ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů) které lze využít k záchranným a likvidačním pracím.⁷⁴

Mezi složky IZS, které využívají záchranařskou kynologii, patří: HZS ČR, PČR, Armáda ČR, některé složky obecní policie, Celní služba ČR, Vězeňská služba ČR, Horská služba ČR, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, SDH Hejnice, SDH Pardubice a Kynologická záchranná jednotka ČR.

⁷³ Ministerstvo vnitra České republiky. *Katalogový soubor typové činnosti stč – 06/IZS typová činnost složek IZS při společném zásahu opatření k zajištění veřejného pořádku při shromážděních a technopárty* [online]. 2011 [cit. 2014-11-01]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

⁷⁴ §4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, v platném znění.

2 SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE

„Pes má krásu bez ješitnosti, sílu bez krutosti a lidské ctnosti bez lidských vad.“

George Gordon Byron

„Kynologie je v podstatě tak složitá, že jen laikovi se zdá, že ji zcela pochopil.“

Bc. Stanislav Beníšek - znalec kynologie

Již od počátku věků doprovázel pes člověka do všech koutů světa. Dokázal pomoci s lovem a stopováním zvěře, uměl vycítit blížící se nebezpečí a ochránit stáda. Až do současnosti patří pes mezi nejoblíbenější domácí zvířata a to především proto, že dokáže ovlivnit ve značné míře celý život člověka, je mu přítelem i pomocníkem a vyžaduje určitou pozornost. Ovšem psi nejsou jen domácími mazlíčky - někteří z nich zachraňují lidem životy či jim pomáhají zvládat každodenní život. Pro svou všestrannost mohou být využíváni jako asistenční psi nebo jako psi záchranáři.

2.1 Stručný přehled historie služební kynologie

Kolem roku 1897 se začínají objevovat první zmínky o použití psa v policejní, pohraniční a četnické službě. Pes byl nejprve používán pouze jako doprovod četníka, ale v roce 1900 začali v Belgii psa používat i ke kriminalistickým účelům. To vedlo k tomu, že roku 1909 ministerstvo zeměbrany tehdejšího Rakousko - Uherska oficiálně schválilo používání psů a to pouze v nezbytných a speciálních případech.⁷⁵

V dalších letech byla vydána směrnice ministerstva zeměbrany - Výcvik a použití služebních psů a také byl, pod vedením rytmistra Rottra, zřízen státní psinec v Písku. Ovšem první světová válka nedovolila pokračovat ve výcviku služebních psů a po jejím skončení byla tato činnost ukončena, psi byli rozprodáni a útulek zrušen.⁷⁶

⁷⁵ KRANÁTOVÁ, Michaela. *Služební kynologie u jednotlivých ozbrojených sborů*[online]. 2001 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>

⁷⁶ KRANÁTOVÁ, Michaela. *Služební kynologie u jednotlivých ozbrojených sborů*[online]. 2001 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>

Během první světové války se psi využívali především k vojenským účelům, vyhledávali raněné vojáky, pronásledovali uprchlíky, přenášeli rozkazy a rovněž i pokládali kabely telefonního spojení. Během těchto čtyř let první světové války bylo použito kolem 35 tisíc vojenských psů.⁷⁷

Po první světové válce byla v Kostelci nad Orlicí založena první škola pro výcvik vojenských psů. V roce 1921 se konaly první odborné zkoušky psa a jeho četníka a rok poté byl přijat Zkušební řád pro policejní psi československého četnictva. Roku 1922 byl založen psinec v Nových Hradech, který se později přesunul do Pyšel u Prahy. Probíhal zde kurz pro výcvik služebních psů i jejich pánů. Cvičilo zde celkem 13 psů různých ras – německý ovčák, boxer, dobrman, rotvajler, erdelteriér a knírač. Necvičili zde pouze psi pro četnictvo, ale rovněž i pro státní policii, ozbrojenou stráž ochrany železnic či finanční stráž.⁷⁸

Šest let po založení psince vzniklo Ústřední četnické pátrací oddělení, které mělo (mimo jiné) na starosti organizování výcviku služebních psů. Roku 1939 mělo být zřízeno další výcvikové středisko, ovšem vzhledem k vypuknutí 2. světové války se tak nestalo.⁷⁹

Během let 1939 – 1945 byli psi využiti k hledání nevybuchlých min a při hledání zasypaných osob. Rovněž ale byli zneužíváni německou armádou, která je cvičila a následně využívala v koncentračních táborech.⁸⁰

Po druhé světové válce se služební psi opět začali hojně využívat. Cvičili se k hlídkové a strážní službě. Společně s pohraniční stráží hlídali psi státní hranice, později pak vznikla Pohraniční policie Československa. Roku 1952 bylo zřízeno výcvikové středisko v Býchorech u Kolína, které patřilo pod Ústřední kriminální služby. Psi se používali rovněž k doprovodům vlaků, k zajištění pořádku na nádražích a to v rámci Sboru ozbrojené ochrany železnic. Psi byli rovněž využíváni u Sboru národní bezpečnosti (SNB). Roku 1955 byla tehdejší

⁷⁷ KRANÁTOVÁ, Michaela. *Služební kynologie u jednotlivých ozbrojených sborů*[online]. 2001 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>

⁷⁸ RULC, Jiří, Juraj ŠTAUDINGER a Peter NEVOLNÝ. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. ISBN 978-80-904210-8-0.

⁷⁹ KRANÁTOVÁ, Michaela. *Služební kynologie u jednotlivých ozbrojených sborů*[online]. 2001 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>

⁸⁰ RULC, Jiří, Juraj ŠTAUDINGER a Peter NEVOLNÝ. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. ISBN 978-80-904210-8-0.

ministerstvem národní obrany vydána Směrnice o služební kynologii a o používání služebních pátracích psů v boji proti zločinnosti.⁸¹

Služebních psů bylo využíváno především v těchto situacích:

- při pátrání po pachatelích – na základě rozpoznání pachové stopy pachatelem,
- při ztotožnění pachatele podle pachové stopy,
- při vyhledávání nábojnic,
- při pátrání po pohřešovaných osobách,
- k provedení nástrah a zadržení pachatele (tuto úlohu plnili psi obranní).⁸²

Během let 1950 – 1960 byla v bývalém NDR vyvinuta pokroková metodika použití speciálně vycvičených psů. Jednalo se o metodu pachové identifikace. V tehdejší Československu se tato metoda začala používat až kolem roku 1975. Během padesátých let byli služební psi rovněž využíváni ústavy nápravné výchovy a to především k zajištění bezpečnosti při přepravě eskortovaných osob, střežení vězňů a také byli cvičeni na pátrací akce.⁸³

V roce 1961 vznikla v Holandsku první mezinárodní brigáda záchranných psů a to pod vedením českého emigranta Rudolfa Tomana. Jejich heslem bylo „Ve jménu člověka“. V březnu roku 1965 postihlo hornické městečko El Combre v Chile ničivé zemětřesení a pod sutinami budov zůstaly uvězněny stovky lidí. Rudolf Toman se svým psem Dorem se okamžitě vydali obětem na pomoc. Doro si ihned vysloužil přezdívku Detektor, neboť dokázal přesně určit místa zavalených osob a to až do hloubky osmi metrů. Po vyprošťovacích pracích získal Doro od chilské vlády jedno z nejvyšších vyznamenání – Kříž za zásluhy.⁸⁴

⁸¹ RULC, Jiří, Juraj ŠTAUDINGER a Peter NEVOLNÝ. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. ISBN 978-80-904210-8-0.

⁸² RULC, Jiří, Juraj ŠTAUDINGER a Peter NEVOLNÝ. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. ISBN 978-80-904210-8-0.

⁸³ RULC, Jiří, Juraj ŠTAUDINGER a Peter NEVOLNÝ. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. ISBN 978-80-904210-8-0.

⁸⁴ SEDLÁK, Jaroslav. *Brácha pes: V přítmi historie SAR* [online]. 2011 [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: http://www.jaroslav-sedlak.cz/bracha-pes-v-pritmi-historie-sar_32.html

Pod vlivem událostí v Chile se v tehdejší Československu vyskytly první pokusy o založení brigád záchranných psů. Dne 2. 5. 1968 v Příbrami vznikla, pod záštitou státního projektu Základny rozvoje uranového průmyslu Příbram, První československá brigáda záchranných psů. O rok později skládali psi cvičení v této brigádě praktické zkoušky v Amsterdamu, celková činnost brigád byla kladně vyhodnocena a následně byla její činnost ukončena.⁸⁵

Obrázek 8: Znak 1. československé brigády záchranných psů

Zdroj: SZBK ČR: *Začátky záchranné kynologie v Čechách* [online]. 2013 [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/cs/40/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach/>

Aktivní člen příbramské brigády G. Pokrovskij v roce 1972 založil v Českém Krumlově Jihočeskou záchrannou brigádu a stal se zde hlavním instruktorem. Nedlouho poté se záchranná kynologie těšila velkému rozmachu a rovněž zaznamenala spoustu úspěchů při různých pátracích akcích. Rovněž byla s českými kynology navázána mezinárodní spolupráce.⁸⁶

Na začátku 70. let byli psi rovněž využíváni k obranným pracím v rámci ozbrojené stráže ochrany letišť. V rámci celní služby byli psi, od roku 1971, využíváni v obranných a pátracích akcích. Později rovněž vyhledávali drogy a omamné látky v různých dopravních prostředcích.⁸⁷

V 90. letech byli psi vycvičeni na vyhledávání omamných a psychotropních látek. Koncem roku 1990 však ozbrojená stráž ochrany letišť zaniká a vzniká letištní správa, která služební psy již nevyužívá.⁸⁸

⁸⁵ SEDLÁK, Jaroslav. *Brácha pes: V přítmi historie SAR* [online]. 2011 [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: http://www.jaroslav-sedlak.cz/bracha-pes-v-pritmi-historie-sar_32.html

⁸⁶ SEDLÁK, Jaroslav. *Brácha pes: V přítmi historie SAR* [online]. 2011 [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: http://www.jaroslav-sedlak.cz/bracha-pes-v-pritmi-historie-sar_32.html

⁸⁷ KRANÁTOVÁ, Michaela. *Služební kynologie u jednotlivých ozbrojených sborů* [online]. 2001 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>

Současná kynologie u IZS

V současné době záchranářských psů využívají útvary služební kynologie a hipologie PČR, záchraný útvar HZS ČR, Armáda ČR, některé útvary obecní policie, Horská služba ČR, Vězeňská služba ČR, Celní správa ČR, Svaz záchraných brigád kynologů ČR, psovodi Sboru dobrovolných hasičů Hejnice, psovodi Sboru dobrovolných hasičů Pardubice a Kynologická záchraná jednotka ČR.

Čeští psi jsou dnes považováni za špičku záchranářské kynologie. Dokazují to jak tuzemské, tak mezinárodní operace. Členové Svazu záchraných brigád kynologů ČR se například zúčastnili zemětřesení v Turecku roku 1999 a téhož roku pomáhali i na Taiwanu. Rovněž zasahovali u živelních pohrom v Řecku, Alžírsku a Íránu. Ze všech členských států Mezinárodní záchranářské organizace IRO⁸⁹ byli vyhodnoceni jako nejúspěšnější.⁹⁰

2.2 Atestační zkoušky psovodů a psů Ministerstva vnitra v současnosti

Zachraňovat lidské životy není vůbec jednoduché. Pro policisty, záchranáře, hasiče i dobrovolníky je to mnohdy nelehký úkol. Důležité tedy je, aby psovod se svým psem byli řádně vycvičeni a splňovali veškerá potřebná kritéria. Mezi ně patří velmi dobrý zdravotní, fyzický, i psychický stav, řádná příprava a plnoletost **psovoda**, věk min. 12 měsíců, odborná příprava a požadovaný stupeň vycvičenosti **psa**. Nejdůležitějším kritériem je pak splnění atestů Ministerstva vnitra ČR. Pokud psovod se svým psem splní všechny výše uvedené podmínky, tak se stává součástí IZS. Tyto atesty však platí jen na dva roky. Poté musí být pes se svým psovodem opětovně přezkušován. Pokud splní kynologická dvojice (člověk-pes) další podmínky, mohou být zařazeni i na mezinárodní mise. Jedná se například o rozsáhlá zemětřesení, povodně či teroristické útoky.⁹¹

Roku 2003 byla založena odborná kynologická komise generálního ředitele HZS ČR. Má za úkol řešit metodiku výcviku záchranářské kynologie, sjednotit postupy a vymezit kompetence základních i ostatních složek IZS zabývajících se záchranářskou kynologií.⁹²

⁸⁸ KRANÁTOVÁ, Michaela. *Služební kynologie u jednotlivých ozbrojených sborů* [online]. 2001 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>

⁸⁹ IRO je mezinárodní organizace záchranářské kynologie

⁹⁰ SEDLÁK, Jaroslav. *Brácha pes: V přítmi historie SAR* [online]. 2011 [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: http://www.jaroslav-sedlak.cz/bracha-pes-v-pritmi-historie-sar_32.html

⁹¹ SAR - pátrací a záchraný systém ČR: *Kynologické atesty MV - plochy - 22.-23.5.2009* [online]. 2009 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.portal.sarsystem.cz/index.php/clanky/zachranna-kynologie/39-kynologicke-atesty-mv-plochy-22-2352009>

⁹² *Časopis 112, Ročník XIII, Číslo 10/2014: Úvod do záchranářské kynologie* [online]. 2014 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Před touto komisí skládají zkoušky všichni – jak psovodi HZS ČR, tak i PČR i ostatních složek IZS. V příloze E je uveden způsob provedení a podrobnosti k jednotlivým druhům atestačních zkoušek.

V rámci své působnosti tato komise vytvořila normu, podle které se upravuje výběr a přezkušování záchranářských týmů. Po dohodě se všemi členy sepsala komise kritéria pro kynologické atestační zkoušky. V roce 2003 se pak historicky poprvé sešli záchranářští kynologové ke složení atestační zkoušky před atestační komisí ve specializaci S – sutinné vyhledávání. Z šestnácti kynologů se atest podařilo získat sedmi z nich. O rok později, v červenci roku 2004, získali čtyři psovodi (z celkových 13) atestaci ve specializaci P - plošné vyhledávání.⁹³

KYNOLOGICKÝ ATEST CZECH REPUBLIC CANINE ATTESTATION	
foto psovoda	No. MV-01/2006
	PRÍJMENÍ / SURNAME NOVAK JMENO / GIVEN NAME Jan
	DATUM NAROZENÍ / DATE OF BIRTH 20.05.1950
	POHLAVÍ / SEX M
	ORGANIZACE / ORGANISATION Svaz záchranářských brigád kynologů ČR
DRŽITEL TOHOTO ATESTU SPLŇUJE KVALIFIKAČNÍ POŽADAVKY PRO NASAZENÍ PŘI ZÁSAHU KE KYNOLOGICKÉMU VYHLEDÁVÁNÍ OSOB V OBORU DLE SPECIALIZACE. THE HOLDER OF THIS ATTESTATION MEETS QUALIFICATION STANDARDS FOR DEPLOYMENT DURING RESCUE OPERATIONS ON THE FIELD OF CANINE SEARCHING ACCORDING TO THE SPECIALIZATION.	
foto psa	JMENO PSA / NAME OF DOG Azor DATUM NAROZENÍ / DATE OF BIRTH 10.10.2001 POHLAVÍ / SEX ♂ PLEMENO / BREED Německý ovčák / German Shepherd TETOVACÍ ČÍSLO NEBO ČÍSLO ČIPU / TATTOO NO. OR ID. CHIP NO. 12345 SPECIALIZACE / SPECIALIZATION Sutiny-Disaster SW Plošné-Wilderness SW PLATNOST DO / DATE OF EXPIRY 19.09.2008 20.05.2008 RAZÍTKO A PODPIS / STAMP AND SIGNATURE
	DATUM VYDÁNÍ / DATE OF ISSUE 10.09.2006
	VYDAL / ISSUED BY MV-generální ředitelství HZS ČR Ministry of the Interior of the Czech Republic Fire and Rescue Service of the Czech Republic General Directorate

Obrázek 9: Ukázka průkazu kynologické atestace

Zdroj: Zkušební předpis kynologů pro IZS [online]. 2014 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/soubor/zkusebni-predpis-kynologu-pro-izs-doc.aspx>

Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství HZS ČR (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“) řídí, koordinuje a odpovídá za celou oblast záchranářské kynologie. Vede seznamy přihlášených k atestaci a také tuto kynologickou atestaci, po úspěšném splnění, vydává. MV – GŘ HZS ČR vydává atestaci ve dvou specializacích – plošné a sutinové vyhledávání.⁹⁴

⁹³ Časopis 112, Ročník XIII, Číslo 10/2014: Úvod do záchranářské kynologie [online]. 2014 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

⁹⁴ Časopis 112 ROČNÍK XII ČÍSLO 12/2013 [online]. 2013 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

K 6. 1. 2015 bylo v České republice celkem 33 držitelů atestů MV – GŘ HZS ČR. Z toho je 12 kynologů profesionálů a 21 kynologů dobrovolníků. Hypotéza B však říká, že počet atestovaných kynologů u profesionálních složek je vyšší než počet atestovaných psovodů u složek dobrovolných. Hypotéza B tedy nebyla potvrzena, neboť počet psovodů u profesionálních složek je nižší (o 11 psovodů) než u složek dobrovolných. Jedním z důvodů, proč je mezi dobrovolníky více atestovaných psovodů, může být specializace psů u jednotlivých složek. Kynologové u dobrovolných spolků se především věnují plošnému a sutinovému vyhledávání, tedy tím, na co MV – GŘ HZS ČR vydává atest. Naopak např. u PČR se psovodi se svými psi specializují i na jiné práce než jen na plochy či sutiny, a to na obranu, vyhledávání drog, výbušnin či zbraní. Je ovšem důležité podotknout, že i kynologická dvojice (psovod a pes), která nemá atest, může vyjet k případu např. pohřešované osoby. Záleží vždy na veliteli zásahu, který rozhoduje o tom, který kynolog nebo kynologové budou povoláni.

Seznam držitelů kynologických atestů ke dni 6. 1. 2015 je přiložen v příloze G.

2.3 Přehled složek IZS využívajících služební kynologii

2.3.1 Služební kynologie u HZS ČR

Jedním z mnoha úkolů HZS ČR je nalezení a záchrana osob ze sutin zřícených budov. Kynologií u HZS ČR se zabývá Záchranný útvar HZS ČR (dále jen ZÚ HZS ČR), který je centrálně řízenou jednotkou GŘ HZS ČR. ZÚ HZS ČR se nasazuje v případech vážných mimořádných situací, jako jsou například přírodní pohromy či rozsáhlé požáry. Kynologická služba ZÚ HZS ČR se zabývá plošným vyhledáváním pohřešovaných osob a také vyhledáváním osob zavalených v sutinách.⁹⁵ Kynolog a jeho pes spolu tvoří nerozlučnou a důležitou dvojici. Pokud spolu nespolupracují, je nasazení psovoda a psa bezvýznamné.⁹⁶ Každý člen kynologické skupiny v ČR musí mít jisté vybavení. Tento přehled zobrazuje příloha F.

Obrázek 10: Znak Záchranného útvaru HZS ČR

Zdroj: *Historie Záchranného útvaru HZS ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/historie-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx>

Podle čl. 4 odstavce 6 pokynu generálního ředitele HZS ČR ze dne 15. 11. 2012, kterým se stanoví podmínky pro zřízení služební kynologie u HZS ČR, lze kategorizovat praktické použití služebního psa následovně:

- „S - sutinové vyhledávání
- P – plošné vyhledávání,
- A – vyhledávání akceleraantů hoření,
- C – vyhledávání cadaverů,
- L – vyhledávání osob v lavinách,

⁹⁵ *Hasičský záchranný sbor ČR: Roční zpráva o činnosti záchranného útvaru HZS ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/rocní-zpravy-o-činnosti-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx>

⁹⁶ *Kynologie v IZS* [online]. 2014 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu-65558.aspx>

- *O – ostraha objektů.*⁹⁷

K 31.12 2013 disponuje ZÚ HZS ČR pěti psy, kteří jsou zachyceni na obrázku č. 9.

Obrázek 11: Psi Záchraného útvaru HZS ČR

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: Kynologie u záchraného útvaru a v IZS: Kynologové záchraného útvaru [online]. 2014 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/kynologie.aspx>

- **Arny** – jedná se o německého ovčáka, který je atestovaný na **vyhledávání v sutinách i na plochy**. Je zařazený do USAR (Urban Search and Rescue) odřadu. Na Mistrovství ČR záchraných psů a psovodů složek IZS získal v roce 2010 třetí místo. Jeho psovodem je pprap. M. Willaschek,
- **Argent Brut z Kovárny** – belgický ovčák tervueren je atestovaný pes na **vyhledávání na plochy**. Psovodem je prap. MVDr. V. Smějová,
- **Bold Ornico** – tento labradorský retriever má atestaci na **vyhledávání v sutinách**. Jeho psovodem je pprap. P. Sudzina,
- **Jolly de Alphaville Bohemia** – fena belgického ovčáka malinois je atestovaná na **vyhledávání na plochy**. V roce 2011 získala třetí místo na Mistrovství České republiky záchraných psů, psovodů složek IZS v kategorii sutiny. Jejím psovodem je prap. MVDr. V. Smějová,
- **Rendy z Danaru** – jedná se o německého ovčáka atestovaného na **vyhledávání v sutinách**. Je zařazen do USAR odřadu pro mezinárodní záchranné operace. Jeho psovodem je nprap. Nedojedlý M⁹⁸

⁹⁷ Pokyn generálního ředitele Hasičského záchraného sboru ČR ze dne 15. 11. 2012, kterým se stanoví podmínky pro zřízení služební kynologie u Hasičského záchraného sboru České republiky [online]. 2012 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: www.hzscr.cz/.../pokyn-generalniho-reditele-hzs-cr-c-41-2012-kterym-se-stanovi-podminky-pro-zrizeni-sluzebni-kynologie-u-hzs-cr-pdf.aspx

2.3.2 Služební kynologie u PČR

V rámci PČR se služební kynologie dělí podle územní působnosti krajských ředitelství. Každé krajské ředitelství má oddělení služební kynologie (tedy existuje jich celkem 14). Toto oddělení má pak své specialisty:

- policejní inspektor se zaměřením na metodu pachové identifikace,
- policejní inspektor specialista na vyhledávání drog,
- policejní inspektor specialista na vyhledávání výbušnin,
- policejní inspektor specialista na vyhledávání mrtvol,
- policejní inspektor specialista na vyhledávání zbraní.⁹⁹

Psovodi se služebními psy jsou tedy zařazeni jednak na oddělení služební kynologie u všech krajských ředitelství policie, a jednak také ve službě cizinecké policie, ochranné službě a pyrotechnickém odboru. K 1.1 2014 disponuje Policie ČR celkem 735 služebními psy.¹⁰⁰

Na správný výcvik psovoda a jeho psa dohlíží vedoucí oddělení služební kynologie. Ten rovněž rozhoduje o nasazení této kynologické dvojice na konkrétní případ.¹⁰¹

Kategorizace psů PČR

Psy lze rozdělit do čtyř základních kategorií – psi hlídkoví, pátrací, specialisté a strážní.

Hlídkové psy lze využít například v těchto situacích:

- k ochraně veřejného pořádku,
- k zajištění bezpečnosti v dopravních prostředcích,
- ke střežení a eskortu osob,
- k pronásledování pachatele,
- k ochraně objektů zvláštní důležitosti.¹⁰²

⁹⁸ Kynologie u záchranného útvaru a v IZS: Kynologové záchranného útvaru [online]. 2014 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/kynologie.aspx>

⁹⁹ ŠČUREK, Radomír. Čtyřnozí ochránci. In: *Abas report* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.abasreport.cz/casopisy/07/ctyrnozi-ochranc>

¹⁰⁰ Policie ČR: *Odbor služební kynologie a hipologie* [online]. 2014 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>

¹⁰¹ *Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 17. června 2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a služební hipologie* [online]. 2009 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: www.policie.cz/soubor/004-priloha-c-7-pdf.aspx

Pátrací psi jsou zařazeni do výjezdových skupin a policie je využívá především k:

- vyhledávání a sledování pachové stopy pachatelů, pohřešovaných či ukrytých osob,
- širšímu ohledání místa činu,
- pátracím akcím.¹⁰³

Obrázek 12: Policejní pes Orin

Zdroj: *Policejní pes Orin dopadl bytové zloděje* [online]. 2014 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://zpravodajstvi.sumpersko.net/Policejni-pes-Orin-dopadl-bytove-zlodeje-5976/clanek/Zpravodajstvi>

Psi specialisté se využívají ke speciálním úkonům, jako jsou například:

- metoda pachové identifikace,
- vyhledávání drog, výbušnin a palných zbraní,
- vyhledávání živých osob,
- vyhledávání neživých osob.

Strážní psi mají za úkol střežení objektů a rovněž umí avizovat přicházející osobu.¹⁰⁴

¹⁰² *Policie ČR: Odbor služební kynologie a hipologie* [online]. 2014 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>

¹⁰³ *Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 17. června 2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a služební hipologie* [online]. 2009 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: www.policie.cz/soubor/004-priloha-c-7-pdf.aspx

¹⁰⁴ *Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 17. června 2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a služební hipologie* [online]. 2009 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: www.policie.cz/soubor/004-priloha-c-7-pdf.aspx

Plemena a pohlaví psů využívaných u Policie ČR

Nejvíce využívaným plemenem je německý ovčák a belgický ovčák malinois. Lze se také setkat s plemeny rottweiler, doberman, pitbulteriér a velký knírač. Na speciální pachové práce se využívá především labradorský retrívr nebo i kříženci různých ras, jelikož mají velký temperament a ochotu k práci.¹⁰⁵

Co se týče pohlaví, jsou využíváni především psi a to především v pátrací a hlídkové službě. Oproti fenám jsou psi dominantnější, razantnější a tvrdší. Toho lze využít například při demonstracích či rvačkách, kdy je nasazení psů mnohdy nezbytné. Naopak feny se spíše využívají pro speciální pachové práce. Hledají neživé osoby, zbraně či výbušniny. Jejich velkou nevýhodou je změna chování a únava při hárání.¹⁰⁶

2.3.3 Služební kynologie u Armády ČR

Obrázek 13: Znak Centra vojenské kynologie

Zdroj: *Armáda ČR: Centrum vojenské kynologie - Chotyně* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=86974>

Mezi jedno z oddělení Armády ČR (dále jen „AČR“) patří Centrum vojenské kynologie se sídlem v Chotyni. Jedná se o výcvikové zařízení AČR, které je určeno k naplňování úkolů vojenské kynologie pro rezort Ministerstva obrany.¹⁰⁷

Hlavní úkoly Centra vojenské kynologie:

- výcvik služebních psů a školení kynologů vedoucích k získání příslušných certifikátů,
- příprava kynologů a služebních psů na zahraniční mise,

¹⁰⁵ *Policie ČR: Pohlaví a rasy služebních psů PČR* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/pohlavi-a-rasy-sluzebnich-psu-pcr.aspx>

¹⁰⁶ *Policie ČR: Pohlaví a rasy služebních psů PČR* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/pohlavi-a-rasy-sluzebnich-psu-pcr.aspx>

¹⁰⁷ *Armáda ČR: Centrum vojenské kynologie - Chotyně* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=86974>

- posuzování služebních psů a příprava dokumentů pro centrální evidenci,
- poskytování odborné pomoci v oblasti vojenské kynologie,
- reprezentace AČR v oblasti kynologie a to i v zahraničí.¹⁰⁸

Psi se zde trénují na vyhledávání drog, výbušnin a zbraní. Cvičí se zde psi strážní i hlídací. V roce 2012 disponovala AČR 96 psy a 52 psovody. Po výslužbě psa si ho většinou psovod odkupuje. Pes se tak stává součástí jeho rodiny.¹⁰⁹

2.3.4 Služební kynologie u obecní policie

Strážníci obecní (či městské) policie využívají služební psy zejména k zajištění veřejného pořádku, ke strážní a hlídkové službě. V rámci prevence i akutního zásahu jsou psovod se svým psem účinným zdrojem ke zjednání veřejného pořádku. V případě nutnosti použití psa na pachové práce by měl strážník oznámit tuto skutečnost PČR, neboť psi městské policie nejsou využíváni na pachové práce. Důvodem je skutečnost, že psi nejsou v rámci svých atestů přezkušováni na pachové stopy. Zákon sice strážníkovi městské policie nezakazuje použít psa na pachovou činnost, ovšem relevance výsledku není dostačující.¹¹⁰

Obrázek 14: Psovod a jeho pes - německý ovčák u městské policie v Pardubicích

Zdroj: *Městská policie Pardubice: Psovodi* [online]. 2014 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.mppardubice.cz/kdo-jsme-a-co-delame/oddeleni-mestske-policie/psovodi.html>

¹⁰⁸ *Armáda ČR: Centrum vojenské kynologie - Chotyně* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=86974>

¹⁰⁹ *Psi vojenská základna, přesněji Veterinární a výcviková základna AČR* [online]. 2012 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: http://www.youtube.com/watch?v=58dG_Zt780c

¹¹⁰ ŠČUREK, Radomír. Čtyřnozí ochránci. In: *Abas report* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.abasreport.cz/casopisy/08/ctyrnozi-ochranc>

2.3.5 Služební kynologie u Celní správy ČR

Celní správa se kynologií zabývá od roku 1972 čili již 42 let. V začátcích se výcvik psa soustředil především na vyhledávání omamných a psychotropních látek. Roku 1999 byli služební psi Celní správy ČR jako vůbec první psi použiti při vyhledávání tabákových výrobků. Postupem času se psi cvičili na vyhledávání živočišných produktů, výbušnin, zbraní a střeliva. Rovněž se začali využívat psi obranní a to zejména kvůli bezpečnosti psovoda. ¹¹¹

Obrázek 15: Služební psi u Celní správy ČR

Zdroj: Celní správa České republiky: *Výcvikové zařízení služební kynologie* [online]. 2009 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>

Kategorizace psů Celní správy ČR

Psi u celní správy ČR se řadí do těchto kategorií¹¹²:

DROGY – psi zařazení do této skupiny mají za úkol především přímou kontrolu osob, zavazadel a zboží a to zejména na letištích s mezinárodním provozem. Rovněž jsou cvičeni ke kontrole skladů, dopravních prostředků i k domovním prohlídkám. V rámci této kategorie umí psi rozpoznat různé druhy drog.

TABÁK – tito psi jsou vytrénováni na vyhledávání velkého množství tabáku a cigaret a to zejména v dopravních prostředcích, na tržnicích či v kontejnerech. Rovněž je jejich úkolem obrana psovoda.

ZBRANĚ A MUNICE – v této kategorii jsou psi vycvičeni na hledání krátkých i dlouhých zbraní, střeliva i drog.

¹¹¹ Výcvikové středisko služební kynologie Celní správy ČR se statutem regionálního výcvikového střediska služební kynologie Světové celní organizace [online]. 2011 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/VZSK_CZ_2011.pdf

¹¹² Výcvikové středisko služební kynologie Celní správy ČR se statutem regionálního výcvikového střediska služební kynologie Světové celní organizace [online]. 2011 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/VZSK_CZ_2011.pdf

CITES¹¹³ - tyto psi jsou vycvičeni pomocí tzv. pachování. Jedná se o metodu, kdy se specifický pach různých zvířat přenáší pomocí sterilních pachových konzerv (sklenic). Psi v této kategorii jsou pak schopni rozpoznat velké množství chráněných živočichů, a to jak živých, tak i neživých. Jejich nasazení se uskutečňuje především na letištích s mezinárodním provozem.

VŠESTRANNÝ – všestranní psi se cvičí především ke zvýšení bezpečnosti celníků na tržištích, při exekucích, a to také v nočních hodinách. Rovněž mohou hlídat vyhrazené prostory či různé budovy.¹¹⁴

Koncem roku 2012 disponovala celní správa 57 psy. Z toho bylo 24 psů vyhledávacích drogy, 21 psů vycvičených na hledání tabákových výrobků, 2 psi cvičení na hledání živočišných druhů a 10 psů obranných.¹¹⁵

Výcvikové středisko služební kynologie Celní správy ČR se statutem regionálního výcvikového střediska služební kynologie Světové celní organizace

Obrázek 16: Znak výcvikového zařízení služební kynologie Celní správy České republiky Heřmanice

Zdroj: Celní správa České republiky: *Výcvikové zařízení služební kynologie* [online]. 2009 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>

Od roku 1996 působí v rámci Generálního ředitelství cel specializovaný útvar, který zabezpečuje výcvik služebních psů a odbornou přípravu psovodů. Toto výcvikové zařízení je situováno v obci Heřmanice v Libereckém kraji.¹¹⁶

¹¹³ Pozn.: CITES je Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

¹¹⁴ Výcvikové středisko služební kynologie Celní správy ČR se statutem regionálního výcvikového střediska služební kynologie Světové celní organizace [online]. 2011 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/VZSK_CZ_2011.pdf

¹¹⁵ *Presentation Czech Canine Service* [online]. 2012 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>

Cílem tohoto výcvikového střediska je především připravit psovody a správně vycvičit služební psy pro úkoly Celní správy ČR. Jsou zde rovněž pořádány soutěže, semináře a výcvikové kurzy. Mezi jeho náplň patří také poskytování služeb a informací ostatním bezpečnostním sborům a zahraničním celním správám.¹¹⁷

Kynologické středisko nabízí celkem pět výcvikových programů. První výcvikový program je všeobecný a další čtyři se liší v tom, zda se jedná o psa na hledání drog, zbraní, tabáku, zvířat či psa všestranného. V případě úspěšného absolvování výcvikového kurzu, obdrží účastník mezinárodní kynologický certifikát WCO, který je podepsaný Generálním tajemníkem WCO v Bruselu.¹¹⁸

Česká celní kynologie je známá svou vysokou úrovní. V roce 2005 došlo k uzavření Memoranda porozumění mezi Celní správou ČR a Světovou celní organizací (World Customs Organization - WCO) a rovněž byl Celní správě České republiky přiznán status Regionálního výcvikového střediska WCO pro Evropu.¹¹⁹ V příloze D je uvedený Certifikát Celní správě ČR od mezinárodní správy cel.

¹¹⁶ *Výcvikové středisko služební kynologie Celní správy ČR se statutem regionálního výcvikového střediska služební kynologie Světové celní organizace* [online]. 2011 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/VZSK_CZ_2011.pdf

¹¹⁷ *Celní správa České republiky: Výcvikové zařízení služební kynologie* [online]. 2009 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>

¹¹⁸ *Výcvikové středisko služební kynologie Celní správy ČR se statutem regionálního výcvikového střediska služební kynologie Světové celní organizace* [online]. 2011 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/VZSK_CZ_2011.pdf

¹¹⁹ *Celní správa České republiky: Výcvikové zařízení služební kynologie* [online]. 2009 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>

2.3.6 Služební kynologie u Vězeňské služby ČR

Služební psy využívá pod záštitou vězeňské a justiční stráže Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR pouze vězeňská stráž. V ČR existuje celkem 32 věznic (počítány i věznice vazební). Kynologové pracují v 10 věznicích, což je přibližně jedna třetina. Vězeňská stráž disponuje celkem 270 služebními psy – 50 psími specialisty na vyhledávání drog a 220 hlídkovými psy.¹²⁰

Hlídkoví psi se využívají především k zajištění eskortu osob, zajišťování pořádku ve věznicích či mají za úkol sledovat čerstvé pachové stopy. Ovšem služebních psů vycvičených na pachové stopy se využívá zřídka, protože pokud vězeň uprchne má vězeňská stráž umožněno pouze bezprostřední pronásledování, ale již ne pátrání po uprchlém vězni. Tuto skutečnost jsou příslušníci vězeňské služby povinni nahlásit PČR. Hlídkoví psi se používají ve věznicích s náhubkem a slouží především jako nástroj prevence. Rovněž vyhledávají drogy či zbraně, které by mohly být ukryté v zásilkách pro vězně.¹²¹

Psovodi vězeňské stráže se řídí zejména Sbírkou nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 24/1996 Sb. Kynologové jsou vedeni jako inspektoři strážní služby – psovodi a úzce spolupracují se všemi kynology prostřednictvím ředitelů věznic.¹²²

Mezi nejvíce vyskytující se plemena u vězeňské služby se řadí německý ovčák, belgický ovčák malinois, labradorský retrívr, rotvajler, pitbulteriér, americký stafordšírský teriér či velký knírač. Labradorský retrívr se pak nejvíce využívá pro speciální pachové práce.¹²³

¹²⁰ ŠČUREK, Radomír. *Čtyřnozí ochránci: Pokračování* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.abasreport.cz/casopisy/08/ctyrnozi-ochranci#>

¹²¹ ŠČUREK, Radomír. *Čtyřnozí ochránci: Pokračování* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.abasreport.cz/casopisy/08/ctyrnozi-ochranci#>

¹²² KRANÁTOVÁ, Michaela. *Služební kynologie u jednotlivých ozbrojených sborů* [online]. 2001 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>

¹²³ ŠČUREK, Radomír. *Čtyřnozí ochránci: Pokračování* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.abasreport.cz/casopisy/08/ctyrnozi-ochranci#>

2.3.7 Kynologie u Horské služby ČR

Vznik kynologické skupiny u horské služby se datuje k roku 2005. Členové horské služby si vzali za vzor kolegy z alpských zemí a ze Slovenska. Ze začátku se psi u horské služby využívali při hledání lidí v lavinách. V současné době pomáhají i s vyhledáváním ztracených turistů. Kynologická skupina k 1. 1. 2015 disponovala celkem 18 psy a 15 psovody. Co se týče plemen, mají především německé ovčáky. Od roku 2006 do roku 2014 mají za sebou kynologové horské služby celkem 256 výjezdů.¹²⁴

Obrázek 17: Vedoucí kynologické skupiny horské služby pan Pavel Smejkal se svým psem Bárrou

Zdroj: *Horská služba ČR: Kynologická brigáda* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.horskaslužba.cz/cz/horska-sluzba/kynologie/kynologicka-brigada>

Následující tabulka uvádí přehled počtu zásahů od roku 2006 do roku 2014.

Tabulka 6: Počet zásahů kynologické skupiny Horské služby ČR za léta 2006 - 2014

ROK	POČET ZÁSAHŮ
2006	21
2007	19
2008	40
2009	17
2010	21
2011	11
2012	41
2013	26
2014	60
CELKEM	256

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Horská služba ČR: Kynologie - přehled zásahů* [online]. 2015 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.horskaslužba.cz/cz/horska-sluzba/kynologie/prehled-zasahu>

¹²⁴ *Horská služba ČR: Kynologická brigáda* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.horskaslužba.cz/cz/horska-sluzba/kynologie>

2.3.8 Svaz záchranných brigád kynologů ČR

Svaz záchranných brigád kynologů České republiky (dále jen SZBK ČR) je spolkem, který má neziskový charakter a je registrovaný u ministerstva vnitra. Je to nejpočetnější organizace, která se zabývá výcvikem záchranářských psů v ČR. SZBK ČR tvoří regionální brigády, které jsou samostatnými právními subjekty. Počet regionálních brigád je shodný s počtem krajů, je jich tedy 14 – za každý kraj jedna krajská regionální brigáda. Členem svazu se může stát každý občan ČR nebo cizinec, který má trvalé bydliště ČR.¹²⁵

SZBK ČR je čestným členem Českomoravské kynologické unie, která sdružuje všechny kynologické spolčenství, dále je kolektivním členem Českého Červeného Kříže, členem Sdružení sportovních svazů ČR, Mezinárodní kynologické federace (FCI), Mezinárodní federace záchranných psů (IRO) a rovněž je součástí IZS ČR.¹²⁶

Obrázek 18: Znak SZBK ČR

Zdroj: Svaz záchranných brigád kynologů ČR [online]. 2007 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/>

¹²⁵ Svaz záchranných brigád kynologů ČR [online]. 2007 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/>

¹²⁶ Stanovy Svazu záchranných brigád kynologů ČR [online]. 2011 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/useruploads/files/stanovy2011.pdf>

SZBK ČR aktivně spolupracuje s HZS ČR, PČR, ČČK, dobrovolnými hasiči a dalšími složkami IZS. Obrátit se na členy SZBK ČR mohou i soukromé osoby, například příbuzní nebo známí pohřešované osoby. Členové všech krajských brigád nabízí svou pomoc bezplatně.¹²⁷

Nejdůležitějším cílem SZBK ČR je praktický výcvik psa a perfektní příprava psovoda pro záchranu lidských životů při různých živelních pohromách, při pátrání po pohřešovaných osobách a při dalších událostech, a to jak v Čechách, tak i v zahraničí.¹²⁸

Na všechny psy SZBK ČR jsou kladeny náročné požadavky, aby byli schopni účelně a bezchybně vyhledávat pohřešované osoby, osoby zavalené v sutinách, rovněž je výcvik zaměřen i na záchranné stopování a v některých krajských brigádách jsou psi cvičeni i na vyhledávání utonulých či hledání v lavinách.¹²⁹

Obrázek 19: Cvičení ZBK Praha na sutinové vyhledávání

Zdroj: *Záchranná brigáda kynologů Praha: Sutinové vyhledání* [online]. 2012 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.zachranari-praha.org/page/foto/sutiny.php>

¹²⁷ *Záchranná brigáda kynologů Libereckého kraje* [online]. 2013 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.zbklk.cz/>

¹²⁸ *Jihočeská záchranná brigáda kynologů: Členská základna* [online]. 2013 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.jihocestizachranari.cz/cleni.html>

¹²⁹ *Svaz záchranných brigád Libereckého kraje* [online]. 2013 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.zbklk.cz/>

2.3.9 Psovodi sboru dobrovolných hasičů Čech, Moravy a Slezska

"Zachraňovat lidské životy a mírnit lidské utrpení"

Obrázek 20: Znak psovodů SDH Hejnice

Zdroj: Psovodi SDH Hejnice: O nás [online]. 2013 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/o-nas/>

První skupina psovodů u Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (dále jen „SDH ČMS“) vznikla roku 2000 v Hejnicích. Za založením jednotky psovodů SDH ČMS stál především František Schejbal, člen jednotky SDH Hejnice. Podle něj bylo (a stále je) důležité rozlišit požadavky na kynologický tým, který se věnuje záchranným pracím a kynologický tým, který je zaměřen na sportovní záchranařský výcvik. Velkým motivátorem pro založení jednotky psovodů u SDH ČMS bylo rovněž jeho nasazení při zemětřesení v Turecku a na Taiwanu a dále pak na mnoha pátracích akcích na území ČR.¹³⁰

V ČR nyní existuje šest kynologických skupin u SDH ČMS a to konkrétně v Hejnicích, Horní Bříže, Blovicích, Sloupnici, Želivu a v Pardubicích.

Spolu se založením první skupiny psovodů vznikla rovněž organizační struktura, podmínky pro přezkušování záchranných psů a také velmi důležitý zkušební řád. Zkušební řád vznikl díky praktickým zkušenostem a zápiskům z různých nasazení. Je zaměřený zejména na praxi, určuje mimo jiné podmínky zkoušek a jejich hodnocení.¹³¹

¹³⁰ 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva [online]. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2014 [cit. 2015-03-13]. ISSN časopis 112. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-12-2014.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

¹³¹ 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva [online]. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2014 [cit. 2015-03-13]. ISSN časopis 112. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-12-2014.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

Jednotlivé specializace

Psi u SDH ČMS jsou specializováni na plošné vyhledávání, sutinové vyhledávání, stopařské práce a cadaver. U SDH ČMS jsou psi cvičeni především na plošné vyhledávání. Hlavním důvodem je to, že pes je speciálně vycvičený pro vyhledávání osob. Nejedná se o vyhledání osoby podle jejího konkrétního pachu, pes je po výcviku schopen zachytit jakýkoliv lidský pach ze vzduchu či větru. Pes dokáže osobu vycítit jak na zemi, na stromě, v jeskyni či na skále. Dalším důvodem, proč jsou psi cvičeni především na plošné vyhledávání, je fakt, že v mnoha případech je osoba hledána na velkém území – je tedy potřeba hodně osob, materiálního vybavení a především zkušených kynologických skupin. Je velmi důležité, aby při pátrání při pohřešované osobě byly použity jak základní složky IZS, tak i složky dobrovolné (ať už kynologický tým SDH ČMS nebo například SZBK ČR).¹³²

Jeden kynologický tým dokáže nahradit při pátrání v rojnici více jak deset jejích členů.¹³³

Obrázek 21: Noční trénink psů SDH Hejnice

Zdroj: *Psůvodi SDH Hejnice: Foto 2014* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/fotogalerie/foto-2014/>

¹³² 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva [online]. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2014 [cit. 2015-03-13]. ISSN časopis 112. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-12-2014.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

¹³³ *Psůvodi SDH Hejnice: O nás* [online]. 2013 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/o-nas/>

Cvičení a nasazení kynologických týmů

Psovodi v SDH ČMS mají své cvičiště přímo ve své obci. Tréninky probíhají jednou týdně a každý rok je pořádán speciální letní výcvikový tábor pro všechny, kteří se zabývají záchrannou kynologií. Rovněž také úzce spolupracují s ZBK Libereckého kraje.¹³⁴

Při mimořádné události (např. ztracená osoba) v Libereckém kraji se psovodi schází až na místě. V případě, že se jedná o jiné místo v ČR, jezdí společně vlastními dopravními prostředky. Jelikož většinou nevyjíždějí z jednoho místa, má každý psovod u sebe veškeré potřebné vybavení. Pakliže se jedná o záchrannou operaci velkého rozsahu, používají psovodi SDH Hejnice své výjezdové vozidlo. To je vybaveno veškerým potřebným vybavením pro dlouhodobý pobyt v terénu (obsahuje například i motorový člun a horolezecké vybavení). Doba výjezdu na místo události se pohybuje od patnácti minut do jedné hodiny.¹³⁵

SDH Hejnice spolupracuje zejména s PČR A MV GŘ HZS ČR. Od roku 2000 mají za sebou celkem 137 výjezdů po celé ČR.¹³⁶

Posledním byl případ z 9. března 2015, kdy hledali pohřešovaného českého turistu v horách na Ukrajině. Ten se ztratil 2. března, ale ukrajinský pátračí tým nebyl úspěšný. 8. března večer tak vycestoval hejnický tým stávající se ze čtyř psovodů, třech německých ovčáků, jednoho českého horského psa, zdravotníka a tlumočnicka.¹³⁷ Ti se do hledání pohřešovaného pustili v pondělí dopoledne, přičemž museli být na místo dopraveni pomocí rolby a sněžných skútrů. Poté bylo potřeba se slanit do několik set metrů hluboké rokle. Jeden ze psů pak po dvou hodinách pátrání označil místo. Bohužel muž byl nalezen mrtvý. Jak řekl František Schejbal v rozhovoru pro internetový deník idnes.cz: „*Práce místních záchrannářů byla profesionální, vložili do hledání vše, co mohli, maximum sil a prostředků. Chyběl jim ale speciálně vycvičený pes.*“¹³⁸

¹³⁴ 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva [online]. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2014 [cit. 2015-03-13]. ISSN časopis 112. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-12-2014.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

¹³⁵ 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva [online]. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2014 [cit. 2015-03-13]. ISSN časopis 112. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-12-2014.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

¹³⁶ Psovodi SDH Hejnice: *Zásahy/Field mission* [online]. 2013 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/zasahy/>

¹³⁷ iDNESs.cz/Liberecký kraj: *Tým kynologů z Libereckého kraje jede na Ukrajinu hledat ztraceného Čecha* [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: http://liberec.idnes.cz/cesky-psovod-jede-na-ukrajinu-d2i-liberec-zpravy.aspx?c=A150308_134048_liberec-zpravy_mav

¹³⁸ iDNESs.cz/Zprávy: *Na Zakarpatské Ukrajině našli tělo Čecha, který se ztratil v horách* [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/ukrajinci-nasli-telo-cecha-v-zakarpatskych-horach-fv1>

Obrázek 22: Zásah psovodů SDH Hejnice na Ukrajině v březnu roku 2015

Zdroj: Psovodi SDH Hejnice: Aktuální fotky z posledních akcí [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/fotogalerie/>

Z toho případu je jasně patrná důležitost psovoda a psa při záchranných pracích. Pokud by ukrajinští záchranáři měli v týmu i psovoda se psem, byl by zřejmě muž nalezen dříve (český kynologický tým ho vypátral po dvou hodinách!) a zvyšovala by se tak pravděpodobnost, že by byl turista nalezen živý.

Za zmínku rovněž stojí první místo SDH Hejnice na Mistrovství České republiky záchranných psů a psovodů IZS v roce 2013. Na obrázku č. 23 jsou vítězové SDH Hejnice, na druhém místě družstvo ZBK Jihomoravského kraje a na třetím místě tým SZBK ČR.

Obrázek 23: Vítězové Mistrovství ČR záchranných psů a psovodů IZS v roce 2013

Zdroj: Psovodi SDH Hejnice: Archiv 2013 [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/novinky/archiv-2013/>

2.3.1 Kynologická záchranná jednotka ČR

Obrázek 24: Znak Kynologické záchranné jednotky ČR

Zdroj: Kynologická záchranná jednotka ČR [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://kzjcr.cz/>

Kynologická záchranná jednotka ČR, o. s. (dále jen „KZJ ČR“) je spolkem se sídlem v Brně, které se zaměřuje na výcvik a využití záchranářských psů. Jejich činnost se datuje od roku 1989 a je spjat se jménem Dana Lišková, která díky svým zkušenostem a své vizi dala vzniknout pevné organizaci, která je uznávaná nejen u nás, ale i v zahraničí. Od roku 2005 je členem IRO (Mezinárodní záchranná organizace) a FCI (Mezinárodní kynologická organizace). Jedná se o dobrovolnou organizaci – její členové používají vlastní prostředky k výcviku. Mezi jejich společný majetek se například řadí vybavení pro výcvik na vodní hladině a pro práci ve výškách.¹³⁹

KZJ ČR se stala složkou IZS ČR, a to po podepsání smlouvy s HZS Jihomoravského kraje. Dále také pomáhá PČR a Českému červenému kříži.¹⁴⁰

V roce 2015 se počet psůvůdů vystoupal na číslo 40. Tito psůvodi se specializují na sutinové a plošné vyhledávání. V létě rovněž trénují záchranu osob na vodních plochách a v zimním období pořádají lavinová soustředění. Mají vlastní zkušební řád, podle kterého se připravují na atesty MV – GŘ HZS ČR a také ke zkouškám podle mezinárodního zkušebního řádu IRO. V současnosti má sdružení k dispozici tři atestované psůvody, dva na sutinové vyhledávání a jednoho na plošné vyhledávání.¹⁴¹

¹³⁹ Časopis 112 Ročník XIV, Číslo 3/2015: Kynologická záchranná jednotka ČR [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-3-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

¹⁴⁰ Kynologická záchranná jednotka ČR [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://kzjcr.cz/>

¹⁴¹ Časopis 112 Ročník XIV, Číslo 3/2015: Kynologická záchranná jednotka ČR [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-3-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Členové KZJ ČR se scházejí každý měsíc o víkendech a v létě a v zimě pořádají týdenní soustředění. Občanské sdružení rovněž pro své členy pořádá odborná školení, která se týkají komunikace se psy, a každý půlrok je povinné školení první pomoci.¹⁴²

Psovodi a psi KZJ ČR zasahovali například při hledání pohřešovaných osob na Slovensku a v Rakousku, při zemětřesení v Alžírsku a Indii. V ČR pomáhali při povodních v roce 2002, při hledání pohřešované osoby u Dalešické přehrady a po výbuchu plynu v Brně. V záchranářské sportovní činnosti obdrželi mimo jiné 5 titulů Mistr světa, jeden titul Mistr ČR a Mistr Rakouska a mnoho dalších.¹⁴³

¹⁴² *Časopis 112 Ročník XIV, Číslo 3/2015: Kynologická záchranná jednotka ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z:<http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-3-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

¹⁴³ *Časopis 112 Ročník XIV, Číslo 3/2015: Kynologická záchranná jednotka ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z:<http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-3-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

3 PODSTATA PRÁCE KYNOLOGICKÝCH PÁTRACÍCH TÝMŮ

3.1 Pátrání po pohřešovaných osobách

Každý den, každou hodinu i každou minutu je po celém světě vyhlášováno pátrání po mnoha osobách. Záchranáři se snaží udělat maximum pro jejich záchranu, ovšem mnohdy je to nelehký úkol. Důležitou roli hraje především čas, zkušenosti pátracích týmů i způsoby vyhledávání pohřešovaných osob.

„Pohřešovanou osobou je osoba, po které bylo vyhlášeno nebo započato pátrání a které hrozí nebezpečí ohrožení života a zdraví v důsledku mimořádné události nebo v důsledku působení nepříznivých okolností, pokud nebude urychleně vypátrána.“¹⁴⁴

Příčin, proč je osoba pohřešována, může být několik, například útěk dětí z domova (špatné známky, domácí násilí), nešťastná láska, úmysl spáchat sebevraždu, vážný úraz neumožňující návrat domů či se může jednat o trestný čin, kdy byla pohřešovaná osoba obětí vraždy nebo únosu.¹⁴⁵

Jelikož jsou pátrací akce velmi složité, a to jak prostorově, tak i časově, spolupracuje PČR se všemi složkami IZS (HZS ČR, ZZS, Horská služba ČR, SZBK ČR,...). Pátrací akce je vyhlášena v případech, kdy je, nebo by mohl být ohrožen život či zdraví pohřešované osoby. Velkou roli zde hraje čas. Příbuzní či známí pohřešované osoby často nejprve hledají sami a až poté se obrátí na pomoc k policii. Dochází tak k velkým časovým prodlevám a hůře se odhaduje prostor, kde by se pohřešovaná osoba mohla vyskytovat. Makeš¹⁴⁶ ve své publikaci *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy* uvádí vztah, podle kterého lze odhadnout velikost prostoru, kde se může pohřešovaná osoba nacházet:

¹⁴⁴ *Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: Záchrana pohřešovaných osob - pátrací akce v terénu. STČ 07/IZS [online]. VCNP, 2010 [cit. 2014-11-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/stc-zpat07-final-pdf.aspx>*

¹⁴⁵ *Policie České republiky – KŘP Karlovarského kraje: PREVENCE - Pohřešované a hledané osoby [online]. 2011 [cit. 2014-11-21]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-pohresovane-a-hledane-osoby.aspx>*

¹⁴⁶ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

Rovnice 1: Odhad velikosti prostoru možného výskytu pohřešované osoby

$$P_{mv} = \pi * (v_{ch} * t)^2$$

kde je:

- P_{mv} prostor možného výskytu pohřešované osoby, v km²
 v_{ch} rychlost pohybu pohřešované osoby v terénu, v km/hod
 t čas pohybu pohřešované osoby v terénu, v hodinách

Zdroj: MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

V tabulce č. 7 je uvedena velikost prostoru, kde se pohřešovaná osoba může nacházet, v závislosti na době pohřešování a rychlosti jejího pohybu. Tento vytipovaný prostor je kruhová plocha, v jejímž středu je místo, kde byla pohřešovaná osoba naposledy spatřena.¹⁴⁷ Například, pokud bylo oznámeno pohřešování osoby po 2 hodinách od jejího zmizení a vytipovaná rychlost její chůze bude 4 km/hod, lze předpokládat, že prostor, kde se pohřešovaná osoba může pohybovat je velký přibližně 201 km².

Tabulka 7: Velikost prostoru možného výskytu pohřešované osoby v závislosti na době pohřešování a rychlosti jejího pohybu

Doba pohybu pohřešované osoby (hod) ↓	Rychlost pohybu pohřešované osoby (km ²) →	Velikost prostoru (km ²)				
		1	2	3	4	5
0,5		0,79	3,14	7,07	12,56	19,63
1		3,14	12,56	28,26	50,24	78,50
1,5		7,07	28,26	63,59	113,04	176,63
2		12,56	50,24	113,04	200,96	314,00
2,5		19,63	78,50	176,63	314,00	490,63
3		28,26	113,04	254,34	452,16	706,50
3,5		38,47	153,86	346,19	615,44	961,63
4		50,24	200,96	452,16	803,84	1256,00

Zdroj: MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství), s. 9. ISBN 978-80-7385-065-4.

¹⁴⁷ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

Pátrací prostředky

Důležitým momentem při zahájení pátrání je výběr pátracích prostředků. Bohužel se často stává, že pátracích týmů je málo a dochází tak k neefektivnímu vyhledávání pohřešovaných osob. Velitel zásahu má tedy velmi důležitý a nesnadný úkol: na základě všech informací – o velikosti a druhu terénu, dostupnosti pátracích sil a prostředků i na základě vlastních zkušeností rozhoduje o druhu, množství a použití pátracích prostředků. V ČR je možné se setkat s těmito pátracími prostředky:¹⁴⁸

A. Pátrací rojnice osob

Tento způsob je využíván nejčastěji, je ovšem velmi náročný co do počtu lidí. Principem je seřazení osob do jedné linie – rojnice. Ta by měla mít mezi sebou vhodně zvolené rozestupy tak, aby byla vizuálně pokryta veškerá místa.¹⁴⁹

Častým problémem je neudržení těchto rozestupů, a to zejména v členitých terénech nebo na špatně dostupných místech. Další nevýhodou je snížená viditelnost za špatných klimatických podmínek či při pátrání v noci. Pátrači by měli být speciálně vyškoleni, neboť pátrání v rojnicích je velmi složité a vyžaduje velké zkušenosti jejích členů.¹⁵⁰

B. Pátrači v letadlech a vrtulnicích

Pátrači v letadlech či vrtulnicích jsou nasazeni v případech, kdy je třeba přímé prohledání terénu. Jedná se o nízké lety a o úspěšnosti většinou rozhodují pozorovací schopnosti pátračů. Nevýhodou je snížená viditelnost za špatného počasí a či prohledávání nepřehledného terénu.¹⁵¹

¹⁴⁸ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

¹⁴⁹ *Dokumentace IZS: STČ 07/IZS Záchrana pohřešovaných osob-pátrací akce v terénu* [online]. 2015 [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

¹⁵⁰ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

¹⁵¹ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

C. Motorizované hlídky

Motorizované hlídky se využívají především pro rychlé přemístění v terénu. Jejich využitelnost a úspěšnost pátrání závisí na zkušenostech hlídky, druhu jejich vozidla (doporučené jsou terénní vozy) a rovněž na stavu silnic.¹⁵²

D. Pátrači na koních

Pátrači na služebních koních jsou využíváni především při pátrání po starších osobách či dětech, jelikož jsou schopni propátrat velkou část území, a to v relativně krátkém čase. Jejich využití je rovněž důležité v situacích, kdy je terén členitý, nepřehledný a špatně dostupný technice. Jezdci na služebních koních hledají pohřešované buď samostatně (pokud jich je dostatek), nebo jsou zařazeni do pátracích skupin před rojnice. Služební koně mají k dispozici oddělení jízdní policie Správy hlavního města Prahy, jízdní oddíl Městské policie Pardubice, Městského ředitelství v Brně a Okresního ředitelství ve Zlíně.¹⁵³

E. Stacionární hlídky

V případě nutnosti uzavření prostoru, kde se pravděpodobně může nacházet pohřešovaná osoba, se využívá stacionárních pozorovacích hlídek. Ty mají za úkol omezit pohyb pohřešované osoby. Velmi důležité je jejich správné rozmístění, které rovněž rozhoduje o úspěšnosti zadržení pohřešovaných osob.¹⁵⁴

F. Pěší hlídky

Pohyblivé pěší hlídky lze využít ke střežení hranic pátracího prostoru. Rovněž mohou prozkoumávat místa, která jsou nepřístupná pro koně či motorová vozidla.¹⁵⁵

¹⁵² MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

¹⁵³ Policejní prezidium České republiky - ředitelství služby pořádkové policie, Generální ředitelství hasičského ZS - odbor IZS a výkonu služby. *Doporučené postupy pro činnost příslušníků Policie České republiky při pátracích akcích po pohřešovaných osobách v případech, kdy hrozí bezprostřední ohrožení života a zdraví pohřešovaných osob* [online]. 2004 [cit. 2014-11-21]. Dostupné z: http://www.kyjovice.cz/e_download.php?file=data/editor/246cs_33.pdf&original=Patrani+po+pohresovanych+osobach.pdf

¹⁵⁴ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

¹⁵⁵ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. Spektrum. ISBN 978-80-7385-065-4.

G. Pátrači na lodích

Pátrači na motorových i nemotorových plavidlech vyhledávají pohřešované osoby na vodních plochách a březích. Plavidla se využívají rovněž ve spolupráci s potápěči a speciálně vycvičenými psy na hledání osob pod vodou.¹⁵⁶

H. Potápěči

Potápěči jsou povoláváni na místo zásahu, aby potvrdili či vyvrátili variantu utonutí pohřešované osoby. Jejich práce je velmi náročná a zdlouhavá. Efektivní se jeví spojit práci potápěčů s prací služebních psů, kteří jsou speciálně vycvičeni na detekci neživých osob pod vodou. Potápěči disponují specializovanými pracovišti PČR a HZS ČR.¹⁵⁷

I. Lezecké skupiny

Specialisty na prohledávání nedostupných skalních terénů a jeskyní disponují oddělení PČR, HZS ČR, AČR, Sdružení speleologů a Horská služba ČR.¹⁵⁸

J. Technické pátrací prostředky

Technických pátracích prostředků se využívá především pro zlepšení pozorování – za tmy se využívají světlomety, termovize či noktovizory. V případě pátrání z vrtulníků se využívá zobrazovací zařízení FLIR, kterým disponuje PČR. Toto zařízení pracuje na principu zobrazení tepelného spektra pozorovaného prostoru. Nepostradatelným pátracím prostředkem je dalekohled, který by měly mít k dispozici všechny pátrací skupiny.¹⁵⁹

¹⁵⁶ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

¹⁵⁷ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

¹⁵⁸ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

¹⁵⁹ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

K. Kynologické pátrací týmy

Použití psa při vyhledávání jak ztracených, tak i zavalených osob (sněhem, troskami) se jeví jako vysoce efektivní. Nejen, že má výborný čuch a dokáže tak zachytit pach osoby na velkou vzdálenost, ale rovněž ho neomezuje snížená viditelnost (mlha, déšť, tma). Velkým pomocníkem je i při hledání utonulých osob pod vodou, jelikož dokáže detekovat místo, kde by se utonulá osoba mohla nacházet a zkracuje tak čas při vyhledávání (zejména na velkých vodních plochách). Psa lze rovněž využít u stacionárních hlídek, neboť může upozornit psovoda na blížící se osobu.¹⁶⁰

„Vyhledávání osob v terénu kynologickými pátracími týmy (dále jen „KPT“) je založeno na principu biologické metody detekce lidského pachu psem“.¹⁶¹

Z hlediska druhu pátrání můžeme rozlišit sutinové a plošné vyhledávání osob. Obě tyto metody jsou podrobně popsány v přílohách H a I.

¹⁶⁰ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

¹⁶¹ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

4 FINANCOVÁNÍ KYNOLOGIE U PROFESIONÁLNÍCH A DOBROVOLNÝCH SLOŽEK IZS

Z hlediska financování kynologie v rámci IZS je nutné odlišovat složky profesionální a dobrovolné. Na ústřední nebo na krajské úrovni je se všemi organizacemi, které mají k dispozici kynologický pátrací tým (nebo týmy) sjednána dohoda o plánované pomoci na vyžádání. Rovněž tyto organizace využívají statut osobní a věcné pomoci.¹⁶²

Mezi hlavní zdroj financování kynologických týmů jsou **neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR pro nestátní neziskové organizace**. Tyto dotace jsou poskytovány prostřednictvím GŘ HZS ČR Ministerstvem vnitra.¹⁶³

Subjektům, které se zabývají záchrannou kynologií, jsou poskytovány finanční prostředky každoročně. Tyto finanční prostředky slouží na úhradu materiálních a nemateriálních výdajů. Příkladem může být nákup vybavení potřebného pro nasazení psů a psa, náhrada za krmivo a vakcíny pro psa či nákup osobních ochranných pomůcek. Finanční prostředky získává rovněž člen odborné kynologické komise (dále jen „OKK“), který má za úkol pomáhat připravovat a asistovat při realizaci atestačních zkoušek.¹⁶⁴

Finanční prostředky jsou přerozdělovány kynologům podle jasných pravidel. Zohledňuje se především vykonaná atestační zkouška a také to, jestli je kynologická dvojice vhodná pro mezinárodní záchranné operace.¹⁶⁵

Kynolog může také uplatnit náhradu cestovních nákladů, a to v případech, kdy se jedná o ostré nasazení. Kynolog pak u místně příslušného krajského úřadu může požádat o refundaci. Dobrovolným kynologům jsou většinou proplaceny alespoň náklady za pohonné hmoty.¹⁶⁶

Pokud se kynolog účastní vícedenního cvičení USAR odřadu, má jeho zaměstnavatel nárok na refundaci mzdy za uvolněného zaměstnance. Tyto mzdové náklady hradí organizátor cvičení.¹⁶⁷

¹⁶² *Časopis 112, Ročník XIII, Číslo 10/2014: Úvod do záchranné kynologie* [online]. 2014 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

¹⁶³ *Časopis 112, Ročník XIII, Číslo 10/2014: Úvod do záchranné kynologie* [online]. 2014 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

¹⁶⁴ *Časopis 112, Ročník XIII, Číslo 10/2014: Úvod do záchranné kynologie* [online]. 2014 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

¹⁶⁵ *Časopis 112, Ročník XIII, Číslo 10/2014: Úvod do záchranné kynologie* [online]. 2014 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

¹⁶⁶ *Časopis 112, Ročník XIII, Číslo 10/2014: Úvod do záchranné kynologie* [online]. 2014 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Mezi další zdroje financování patří například u SZBK ČR členské příspěvky, sponzorské dary či příjmy z pronájmů nebytových prostor.¹⁶⁸

V následující tabulce č. 8 je uveden přehled zdrojů financování kynologie u všech složek IZS.

Tabulka 8: Zdroje financování kynologie v rámci složek IZS

Financování z rozpočtů		Vlastní zdroje financování
Státní rozpočet	Obecní rozpočty	
PČR	OBECNÍ POLICIE	SZBK ČR
HZS ČR		SDH ČMS
AČR		KZJ ČR
CELNÍ SPRÁVA ČR		
HORSKÁ SLUŽBA ČR		
VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR		

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: Zákon č. 345/2014 Sb., o státním rozpočtu [online]. 2014 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2015/zakon-c-3452014-sb-20139>, Svaz záchranných brigád kynologů ČR [online]. 2014 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/>, Kynologická záchranná jednotka ČR [online]. 2014 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://kzjer.cz/>

Další tabulka č. 9 pak uvádí podrobnější přehled zdrojů financování kynologie. U PČR a HZS ČR je financována z kapitoly 314 – ministerstvo vnitra, u AČR z kapitoly 307 – ministerstvo obrany, v rámci celní správy ČR z kapitoly 312 – ministerstvo financí, u Horské služby ČR je financována zejména z kapitoly 317 – ministerstvo pro místní rozvoj a u Vězeňské služby ČR je financována z kapitoly 336 – ministerstvo spravedlnosti. Kynologie u obecní policie je financována z rozpočtů místně příslušné obce. Dobrovolné složky – SZBK ČR, SDH ČMS a KZJ ČR si hradí své náklady především ze svých vlastních zdrojů či mohou požádat o sponzorský dar či dotace.

¹⁶⁷ Časopis 112, Ročník XIII, Číslo 10/2014: Úvod do záchranné kynologie [online]. 2014 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

¹⁶⁸ Stanovy Svazu záchranných brigád kynologů ČR: Článek 15: Hospodaření svazu [online]. 2011 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: www.zachranari.cz/useruploads/files/stanovy2011.pdf

Tabulka 9: Podrobné zdroje financování kynologie v rámci složek IZS

PČR	Státní rozpočet - kapitola 314 - Ministerstvo vnitra
HZS ČR	Státní rozpočet - kapitola 314 - Ministerstvo vnitra
AČR	Státní rozpočet - kapitola 307 - Ministerstvo obrany
CELNÍ SPRÁVA ČR	Státní rozpočet – kapitola 312 – Ministerstvo financí
HORSKÁ SLUŽBA ČR	Státní rozpočet - kapitola 317 - Ministerstvo pro místní rozvoj
VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR	Státní rozpočet - kapitola 336 - Ministerstvo spravedlnosti
OBECNÍ POLICIE	Rozpočet místně příslušné obce
SZBK ČR	Vlastní zdroje, sponzorské dary, dotace
SDH ČMS	Vlastní zdroje, sponzorské dary, dotace
KZJ ČR	Vlastní zdroje, sponzorské dary, dotace

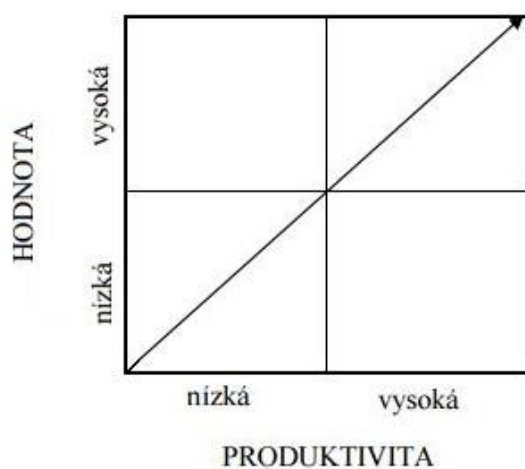
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: Zákon č. 345/2014 Sb., *o státním rozpočtu* [online]. 2014 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2015/zakon-c-3452014-sb-20139>, *Svaz záchranných brigád kynologů ČR* [online]. 2014 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/>, *Kynologická záchranná jednotka ČR* [online]. 2014 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://kzjcr.cz/>

Z výše uvedených tabulek č. 8 a 9 vyplývá, že základní složky IZS – PČR a HZS ČR spolu s ostatními složkami AČR, Celní správou ČR, Vězeňskou službou ČR, Horskou službou ČR a obecní policií jsou plně hrazeny buď ze státního rozpočtu, nebo v případě obecní policie z rozpočtů jednotlivých obcí. Naopak dobrovolné složky – SZBK ČR, SDH ČMS a KZJ ČR si prostředky na financování kynologie musí zajistit samy a to buď prostřednictvím sponzorských darů, dotací či pomocí vlastních zdrojů.

5 EFEKTIVNOST A MOŽNOST JEJÍ KVANTIFIKACE V OBLASTI SLUŽEBNÍ KYNOLOGIE

V ekonomické teorii se můžeme setkat hned s několika vymezeními slova efektivnost. V obecné rovině lze efektivnost definovat jako poměr vstupů a výstupů. Rovněž se předpokládá, že pokud je jistá činnost efektivní, tak neplýtvá zdroji. Jedná se o takovou situaci, kdy je vyprodukováno maximální množství statků a služeb z dostupných zdrojů a zároveň je dosažen maximální užitek lidí. Rovněž se lze setkat s pojmem paretovska efektivnost. Podle Wilfreda Pareta nastává efektivní situace tehdy, kde nelze zlepšit pozici jednoho subjektu, ani by se tím nezhoršila pozice druhého subjektu. Důležitým pojmem je také produkční efektivnost, kde jsou veškeré výstupy vyráběny s minimálními náklady, a to při využití všech výrobních zdrojů.¹⁶⁹

Podle Karlofa a Ostbloma je efektivnost brána jako funkce hodnoty a produktivity. Hodnotu můžeme vyjádřit jako poměr kvality k ceně a produktivitu pak jako podíl výroby a nákladů.¹⁷⁰ Matici efektivnosti podle Karlofa a Ostbloma znázorňuje obrázek č. 25

Obrázek 25: Matice efektivnosti

Zdroj: Zpracováno podle: KARLÖF, Bengt. Benchmarking: jak napodobit úspěšné: ukazatel cesty k dokonalosti v kvalitě a produktivitě. Praha: Victoria Publishing, 1995, 135 s. ISBN 80-858-6523-8.

Z matice na obr. č. 25 je patrné, že pokud subjekt naplní produktivitu i hodnotu na maximální možnou úroveň, dosahuje tak maximální možné efektivnosti.

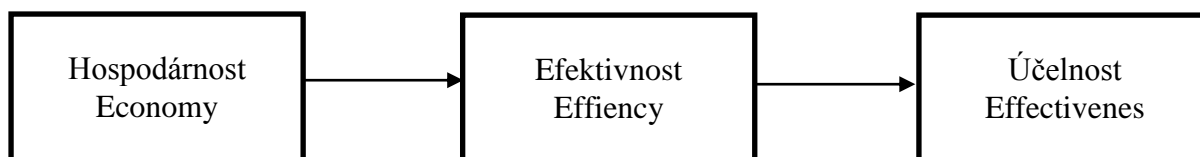
¹⁶⁹ TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008, 185 s. ISBN 978-80-86946-79-5.

¹⁷⁰ KARLÖF, Bengt. *Benchmarking: jak napodobit úspěšné: ukazatel cesty k dokonalosti v kvalitě a produktivitě*. Praha: Victoria Publishing, 1995, 135 s. ISBN 80-858-6523-8.

Efektivnost ve veřejném sektoru

Veřejným sektorem rozumíme takovou část národního hospodářství, která je financována z veřejných prostředků, je řízena veřejnou správou, rozhoduje se v ní veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole.¹⁷¹ Do veřejného sektoru lze začlenit PČR, HZS ČR, školy, nemocnice apod. Efektivnost veřejného sektoru je analyzována pomocí teorie 3E – economy, efficiency, effectiveness. „V kritériích 3E je vyjádřena potřeba ekonomicky racionálního nakládání s veřejnými zdroji s ohledem na jejich vzácnost a stanovené výdajové cíle“¹⁷²

Obrázek č. 26 vychází z teorie 3E

Obrázek 26: Teorie 3E

Zdroj: KRAFTOVÁ, I.: *PPP – potenciálně synergický efekt využití kapitálové síly regionu*. In Sborník příspěvků z mezinárodní konference Public Administration 2004. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2004, str. 174-179, ISBN 80-7194-684-2

Hospodárnost představuje takové použití veřejných zdrojů, kdy je dosažení cíle uskutečněno s nejnižšími náklady a to za předpokladu splnění odpovídající kvality.¹⁷³

Efektivností se rozumí takové použití zdrojů, při nichž je dosaženo nejvyššího možného objemu a kvality produktů. Jedná se o vztah mezi výstupy a vstupy.¹⁷⁴

Účelnost znamená v obecné rovině „dělání věcí správně“. Aby byla činnost účelná, měla by dosahovat zvolených cílů a to tím způsobem, aniž by vznikly jakékoliv nežádoucí dopady.¹⁷⁵

¹⁷¹ TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008. ISBN 978-80-86946-79-5.

¹⁷² OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada Publishing, 2010, s. 38. ISBN 978-80-247-3228-2.

¹⁷³ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.

¹⁷⁴ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.

¹⁷⁵ Ministerstvo pro místní rozvoj - portál o veřejných zakázkách a koncesích. *Základní analýza problematiky veřejných zakázek z pohledu 3E: Příloha č. B4 Dokumentu „Jak zohledňovat principy 3E (hospodárnost, efektivnost a účelnost) v postupech zadávání veřejných zakázek“* [online]. 2008 [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/2ca65af3-48a9-4cce-b4d2-d44f8d22baf2/3E_vs_principy_ZVZ_B4

Dosažení efektivnosti při řízení veřejného sektoru je velkým problémem, jelikož hlavním projevem veřejného sektoru je tendence k **neefektivnosti**. Mezi hlavní důvody, proč je veřejný sektor neefektivní patří jeho *neziskový charakter*, čili absence působení ziskového motivu, také zde *neexistuje konkurence*, a veřejný sektor tudíž nemá tendenci se zlepšovat, dalším problémem je *obtížně vyjádřitelný užitek* a *neexistence konkrétního vlastníka*.¹⁷⁶

Mezi obecné metody hodnocení efektivnosti patří analýza nákladů a přínosů, neboli Cost benefit analysis – CBA, analýza minimalizace nákladů, cost minimization analysis – CMA, analýza efektivností nákladů, cost effectiveness analysis – CEA a analýza užitečnosti nákladů, cost utility analysis – CUA. V rámci této práce není bohužel možné použít ani jednu z uvedených metod, neboť data potřebná ke zpracování nejsou veřejně dostupná.

5.1 Metodika odhadu nákladů na kynologii u dobrovolných spolků v rámci IZS

Kvantifikace ekonomické efektivnosti kynologie u složek IZS je velmi obtížné, ba až nereálné. Jednotlivé složky neposkytují informace o svém hospodaření – některé informace jsou samozřejmě tajné. I kdyby bylo k dispozici hospodaření jednotlivých složek, velice těžko by se pak hodnotila efektivnost jako taková. Vždyť jakou cenu má lidský život? Existují sice jisté studie a metodiky, které vyčíslují život člověka na deset miliónů korun¹⁷⁷, ale obecně je hodnota lidského života nevyčíslitelná.

V rámci této diplomové práce byla navržena metodika hodnocení jedné stránky efektivnosti kynologie u dobrovolných složek, a to nákladovost.

V následujících tabulkách č. 10 až 12 jsou uvedeny náklady na kynologii u dobrovolných složek IZS věnujících se kynologii. V tabulce č. 10 jsou uvedeny náklady na psa. Uvažuje se, že pes je v rámci své „služby“ aktivní osm let. Tabulka č. 11 pak uvádí náklady na kynologa. V tabulce č. 12 jsou ještě zohledněny náklady na provoz automobilu.¹⁷⁸

¹⁷⁶ TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008, 185 s. ISBN 978-80-86946-79-5.

¹⁷⁷ *Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví* [online]. 2014 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.nsoud.cz/>

¹⁷⁸ Všechny částky jsou brány jako odhad a byly zpracovány ve spolupráci s velitelem kynologů SDH Pardubice panem Janem Douchou. Čísla tedy mohou být v různých spolicích odlišná.

Tabulka 10: Náklady na psa

Náklady na psa						
Název věci	Obojek, vodítko, transparentní dečka	Svítilící obojek	Cestovní misky	Krmivo	Veterinární preventivní péče	SOUČET
Cena	1 500 Kč	600 Kč	800 Kč	18 000 Kč	7 500 Kč	
Doba použitelnosti	3 roky	3 roky	4 roky	1 rok	1 rok	
Průměrná částka za rok	500 Kč	200 Kč	200 Kč	18 000 Kč	7 500 Kč	26 400 Kč
Průměrná částka za měsíc	42 Kč	17 Kč	17 Kč	1 500 Kč	625 Kč	2 200 Kč
Průměrná částka za 8 let psa ve službě	4 000 Kč	1 600 Kč	1 600 Kč	144 000 Kč	60 000 Kč	211 200 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladů od velitele kynologů SDH Pardubice Jana Douchy

Do nákladů na psa bylo zahrnuto následující: obojek, vodítko, transparentní dečka, svítící obojek, cestovní misky, kvalitní krmivo a preventivní veterinární péče. Každá tato položka má různou dobu použitelnosti, byl tedy spočítán průměr za jeden měsíc, za jeden rok a za osm let, čili za dobu aktivní „práce“ psa. Z toho vyplynulo, že náklady za jednoho psa vyjdou jeho majitele na 2 200 Kč za měsíc, čili 26 400 Kč za rok. Po osmi letech práce psa lze říci, že náklady na jeho stravu a provoz vyjdou v průměru na 211 200 Kč. Mohou být samozřejmě vyšší nebo nižší, záleží na mnoha faktorech, například na inflaci nebo také na počtu zásahů. Pokud pes jezdí častěji, je pravděpodobné, že například transparentní dečku bude potřeba vyměnit dříve.

Tabulka 11: Náklady na psordova

Náklady na psordova														
Název věci	Odborná příprava a školení	Pracovní ochranná obuv	Ochranná přilba	Čelovka	Ruční svítilna s náhradními zdroji	Rukavice	Nepromokavá bunda	Pracovní stejnokroj	Speciální Gore-Tex souprava	Taktická vesta	Radiostanice	GPS/Lokátor	SOUČET	
Cena	3 000 Kč	6 500 Kč	5 000 Kč	500 Kč	800 Kč	500 Kč	3 500 Kč	4 800 Kč	20 000 Kč	5 000 Kč	15 000 Kč	22 000 Kč		
Doba použitelnosti	1 rok	2 roky	5 let	4 roky	4 roky	1 rok	4 roky	2 roky	8 let	4 roky	8 let	4 roky		
Průměrná částka za rok	3 000 Kč	3 250 Kč	1 000 Kč	125 Kč	200 Kč	500 Kč	875 Kč	2 400 Kč	2 500 Kč	1 250 Kč	1 875 Kč	5 500 Kč	22 475 Kč	
Průměrná částka za měsíc	250 Kč	271 Kč	83 Kč	10 Kč	17 Kč	42 Kč	73 Kč	200 Kč	208 Kč	104 Kč	156 Kč	458 Kč	1 873 Kč	
Průměrná částka za 8 let ve službě	24 000 Kč	26 000 Kč	8 000 Kč	1 000 Kč	1 600 Kč	4 000 Kč	7 000 Kč	19 200 Kč	20 000 Kč	10 000 Kč	15 000 Kč	44 000 Kč	179 800 Kč	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladů od velitele psodvů SDH Pardubice Jana Douchy

Tabulka č. 11 ukazuje náklady na psovoda. Do těchto nákladů bylo zahrnuto veškeré potřebné oblečení a obuv psovoda včetně přilby a dvou druhů svítilen a dále pak technické vybavení jako je GPS a radiostanice. I v tomto případě se mohou ceny lišit, záleží na výrobci a na kvalitě. Doba použitelnosti jednotlivých položek se pohybuje od jednoho roku až do osmi let (v případě speciální Gore-tex soupravy). Rovněž byl vypočítán průměr za jeden měsíc, za jeden rok a za osm let. V rámci jednoho měsíce musí v průměru psovod vydat částku 1 873 Kč, za jeden rok je to 22 475 Kč. Pokud opět vezmeme v potaz dobu využitelnosti psa v aktivní službě, za osm let činí průměrné náklady na oblečení a technické vybavení psovoda 179 800 Kč.

Tabulka 12: Náklady na automobil

Náklady na automobil											
Název věci	Koupě vhodného automobilu	Výstražné zařízení	Radiostanice	Úpravy pro transport psů	Barevné označení	Autokamera	Autolékárnička	Pneumatiky	Pravidelná údržba	PHM	SOUČET
Cena	400 000 Kč	40 000 Kč	33 000 Kč	8 000 Kč	3 000 Kč	1 000 Kč	5 800 Kč	12 000 Kč	20 000 Kč	20 000 Kč	
Doba použitelnosti	8 let	8 let	8 let	8 let	8 let	5 let	2 roky	1 rok	1 rok	rok	
Průměrná částka za rok	31 250 Kč	5 000 Kč	4 125 Kč	1 000 Kč	375 Kč	200 Kč	2 900 Kč	12 000 Kč	20 000 Kč	20 000 Kč	96 850 Kč
Průměrná částka za měsíc	2 604 Kč	417 Kč	344 Kč	83 Kč	31 Kč	17 Kč	242 Kč	1 000 Kč	1 667 Kč	1 667 Kč	8 071 Kč
Průměrná částka za 8 let ve službě	250 000 Kč	40 000 Kč	33 000 Kč	8 000 Kč	3 000 Kč	1 600 Kč	23 200 Kč	96 000 Kč	160 000 Kč	160 000 Kč	774 800 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladů od velitele psů SDH Pardubice Jana Douchy

Tabulka č. 12 znázorňuje náklady na automobil. Zahrnuje v sobě i položku nákup vhodného automobilu. Částka 400 000 Kč je brána za pořízení nového automobilu – dodávky. Další položky jsou náklady na úpravy pro transport psů, na pohonné hmoty a na ostatní důležité vybavení automobilu. Nechybí ani částka za pravidelnou údržbu. Náklady na automobil představují ve srovnání s náklady na psa a na psovoda částku nejvyšší. V průměru za jeden měsíc jsou náklady na automobil zhruba 8 071 Kč, čili 96 850 Kč za jeden rok. Za osm let je to v průměru 774 800 Kč.

Je však důležité podotknout, že tyto náklady neplatí každý psovod sám. Tyto náklady jsou počítány v rámci jedné organizace. Aby bylo možné s daty dále pracovat, musela být zpracována pomocná tabulka. Ta vyjadřuje, kolik korun by v průměru platil jednotlivý člen dobrovolného spolku. Na základě dat dostupných z webových stránek každého spolku bylo spočítáno, že počet členů v rámci jednotlivých krajských ZBK, SDH Hejnice, SDH Pardubice a KZJ ČR je v průměru **19**. Měsíční, roční a osmiletá částka za náklady na automobil byla tedy vydělena 19. Výpočet znázorňuje tabulka č. 13.

Tabulka 13: Přepočtené náklady za automobil na jednoho člena dobrovolného spolku

	Náklady celkem	Náklady na jednoho člena
Průměrné náklady za měsíc	13 202 Kč	695 Kč
Průměrné náklady za rok	158 422 Kč	8 338 Kč
Průměrné náklady za osm let	1 267 379 Kč	66 704 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

V další tabulce č. 14 jsou zohledněny celkové náklady na kynologii, tedy součet nákladů na psa, psovoda a automobil. Částky jsou rozpočítány za jednoho člena organizace, dále pak za průměrných 19 členů v organizaci. Aby bylo možné shrnout průměrné celkové náklady dobrovolných spolků za celou republiku, bylo nutné vynásobit průměrný počet členů počtem dobrovolných spolků. Čili 19 členů krát 17 spolků (14 krajských ZBK, SDH Pardubice, SDH Hejnice a KZJ ČR). Tímto výpočtem se získalo číslo 323.

V průměru je tedy v České republice 323 aktivních psovodů u dobrovolných spolků, které se zabývají záchrannou kynologií. Každý měsíc musí jednotlivec – dobrovolník za kynologii vydat v průměru 4 498 Kč, za rok pak 53 972 Kč. V rámci osmi let práce psa ve službě se částka vyšplhá na číslo 53 972 Kč. V rámci dobrovolných spolků v celé ČR se na kynologii vydá každý měsíc v průměru **1 452 854 Kč**. Za rok je to tedy **17 432 956 Kč** a za osm let aktivní práce psovodů a psů je to **139 464 617 Kč**.

Tabulka 14: Celkové náklady na kynologii

CELKOVÉ NÁKLADY NA KYNOLOGII			
	za jednoho člena organizace	za v průměru 19 osob v organizaci	v průměru za všechny členy v rámci SZBK ČR, SDH A KZJ ČR
za měsíc	4 498 Kč	85 462 Kč	1 452 854 Kč
za rok	53 972 Kč	1 025 468 Kč	17 432 956 Kč
za osm let	431 779 Kč	8 203 801 Kč	139 464 617 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Díky tomu, že stát využívá dobrovolnických složek, které se zabývají záchrannou kynologií, je ze státního rozpočtu ušetřeno každý rok v průměru 17 432 956 Kč. Členové SZBK ČR, psovodi SDH ČMS i KZJ ČR mohou sice požádat o dotaci, ale v praxi nejsou tyto částky příliš vysoké. Některým organizacím se dokonce nedaří získat žádné peněžní prostředky. Musí se tedy spoléhat na své sponzory a na své soukromé finanční prostředky.

Dobrovolní kynologové – záchranáři představují prvek plošné připravenosti v rámci IZS. Vzhledem k odlišnému způsobu financování ve srovnání s profesionálními kynology-záchranáři stát nevynakládá finanční prostředky z veřejných zdrojů na zajištění této připravenosti (výcvik a výstroj psa a psovoda včetně technické podpory v podobě automobilu), a to přesahující částku 1 mil Kč na rok a kraj. Takovou částku lze označit za nezanedbatelnou při současném naplnění účelu, tj. zajištění plošné připravenosti k záchranným kynologickým pracím nad rámec profesionálních záchranářských kynologů.

Byla tedy potvrzena hypotéza A, která říká, že na dobrovolné kynology záchranáře nevynakládá stát finanční prostředky z veřejných zdrojů a to i přesto, že jsou plošně připraveni v rámci IZS. Dále bylo v hypotéze A stanoveno, že roční náklady na kynologii přesahují částku 1 mil Kč za kraj, což bylo potvrzeno díky analýze nákladů. Ta ukázala, že roční náklady na kynologii činí 17 432 956 Kč za celou republiku, čili v průměru 1 245 211 Kč za kraj.

5.2 Statistiky počtu nasazení kynologů u dobrovolných složek IZS

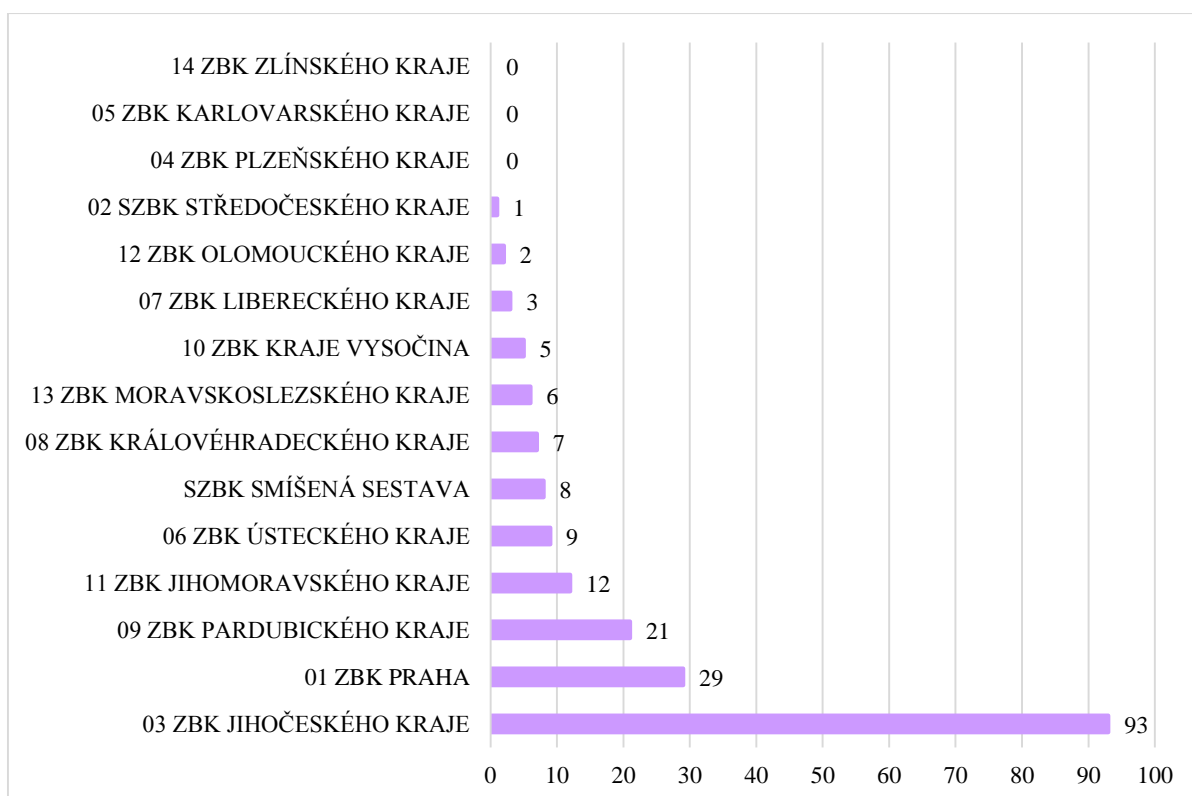
Dobrovolné složky zabývající se kynologií sice nejsou financovány státem, ale i přesto nějakým způsobem fungují a pomohly již zachránit mnoho lidských životů jak v tuzemsku, tak i v zahraničí. Kynologové cvičí se svými psy dobrovolně, v rámci svého volného času a mnohdy to považují za svůj velký koníček. V tabulce č. 15 je uveden počet nasazení kynologů v rámci jednotlivých krajských ZBK a také smíšené sestavy SZBK ČR za jednotlivá léta. Za rok 2012 nejsou bohužel data známa.

Tabulka 15: Nasazení kynologů SZBK ČR za léta 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	CELKEM
SZBK SMÍŠENÁ SESTAVA	x	x	x	2	4	2	?	x	8
01 ZBK PRAHA	4	1	2	3	5	9	?	5	29
02 SZBK STŘEDOČESKÉHO KRAJE	x	x	x	x	x	x	?	1	1
03 ZBK JIHOČESKÉHO KRAJE	24	11	14	17	14	8	?	5	93
04 ZBK PLZEŇSKÉHO KRAJE	x	x	x	x	x	x	?	x	0
05 ZBK KARLOVARSKÉHO KRAJE	x	x	x	x	x	x	?	x	0
06 ZBK ÚSTECKÉHO KRAJE	x	x	2	1	4	2	?	x	9
07 ZBK LIBERECKÉHO KRAJE	3	x	x	x	x	x	?	x	3
08 ZBK KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE	x	x	1	4	1	1	?	x	7
09 ZBK PARDUBICKÉHO KRAJE	1	1	6	6	2	2	?	3	21
10 ZBK KRAJE VYSOČINA	1	x	x	1	1	x	?	2	5
11 ZBK JIHMORAVSKÉHO KRAJE	x	x	4	3	3	2	?	x	12
12 ZBK OLOMOUCKÉHO KRAJE	x	x	2	x	x	x	?	x	2
13 ZBK MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE	2	x	x	x	2	2	?	x	6
14 ZBK ZLÍNSKÉHO KRAJE	x	x	x	x	x	x	?	x	0
CELKEM	35	13	31	37	36	28	?	16	196

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat získaných z emailové korespondence se SZBK ČR

Z tabulky č. 15 je jasně patrné, že ZBK Jihočeského kraje vyjížděla každý rok k nejvíce případům. Naopak ZBK Plzeňského, Karlovarského a Zlínského kraje nemá podle statistiky SZBK ČR vedený ani jeden výjezd. Přehledněji to uvádí graf č 7.

Graf 7: Celkový počet nasazení jednotlivých brigád kynologů za léta 2006 – 2013

Zdroj: Vlastní zpracování

Je důležité zdůraznit, že počty výjezdů ZBK Libereckého kraje jsou zkreslené. V Libereckém kraji totiž působí kromě ZBK, kde je velitelem František Schejbal, také SDH Hejnice, kde pan Schejbal také velí. Pokud tedy mají nějaký výjezd, většinou je to za SDH Hejnice. Rozhovor s panem Františkem Schejbalem je zpracován v příloze J.

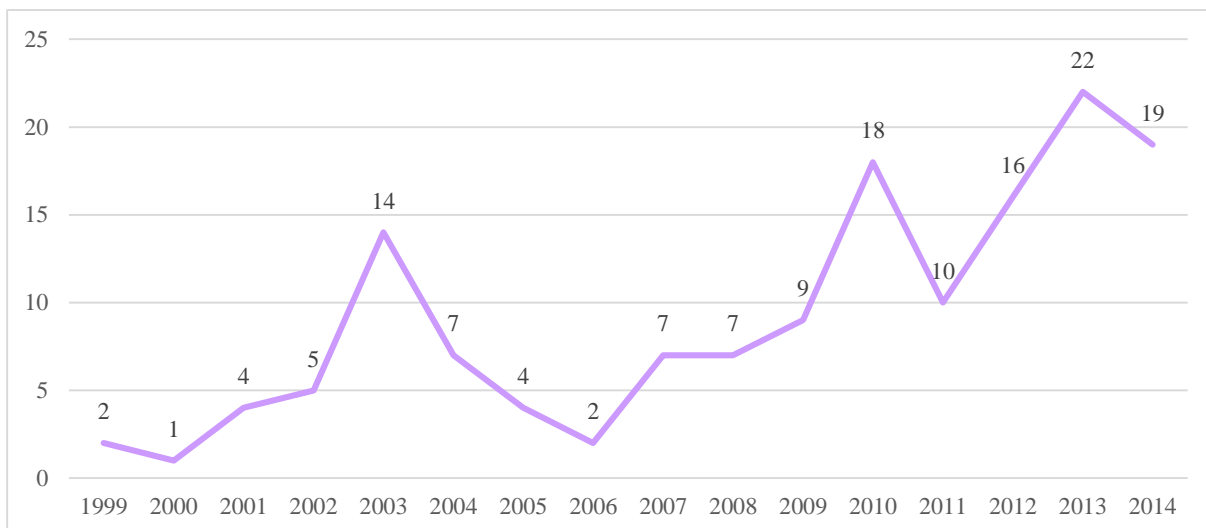
Počty jednotlivých výjezdů SDH Hejnice za léta 1999 – 2014 jsou uvedeny v tabulce č. 16.

Tabulka 16: Počty zásahů SDH Hejnice za léta 1999 až 2014

Počty zásahů SDH HEJNICE															
1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
2	1	4	5	14	7	4	2	7	7	9	18	10	16	22	19

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Psovodi SDH Hejnice: Zásahy/Field missions* [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/zasahy/>

Pokud by byl přičten počet zásahů SDH Hejnice k počtu zásahů ZBK Libereckého kraje a to za léta 2006 – 2013 (75 + 3) bylo by dosaženo čísla 78. Tím by se ZBK Libereckého kraje zařadila na pomyslné druhé místo co do počtu výjezdů. Grafické znázornění počtu výjezdů psodů SDH Hejnice je uvedeno na grafu č. 8.

Graf 8: Počet zásahů kynologů SDH Hejnice v letech 1999 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat dostupných z: *Psovodi SDH Hejnice: Zásahy/Field missions* [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/zasahy/>

Z grafu č. 8 je patrný značný nárůst nasazení v roce 2003, poté následoval mírný pokles, který pokračoval až do roku 2006. Postupně se počty zásahů zvyšovaly až do roku 2010 a v roce 2013 byl zatím zaznamenán největší počet výjezdů a to 22.

V rámci SDH se kynologii věnují také dobrovolní hasiči v Pardubicích. Velitelem je pan Jan Doucha, který mi poskytl rozhovor na téma kynologie u dobrovolných složek IZS. Zpracovaný rozhovor je uveden v příloze L. Na svém kontě mají již přes 60 výjezdů.

5.3 Statistika počtu nasazení kynologů u PČR

Ovšem úspěšnější jsou nejen u SZBK ČR či SDH ale samozřejmě také u HZS ČR, PČR, AČR a u dalších složek IZS, které se věnují kynologii. Statistiky HZS, AČR a dalších složek IZS ohledně nasazení psovodů nejsou bohužel veřejné. V následující tabulce číslo 17 jsou tak alespoň uvedena statistická data získaná od PČR.

Tabulka 17: Statistické údaje všestranné kynologie u PČR za léta 2010 - 2013

Rok	2010	2011	2012	2013
Vyžádání	31 916	18 714	22 234	21 847
Použití	29 417	19 351	22 136	23 465
Stopy město	896	1 655	1 902	1 718
Stopy terén	603	1 317	1 496	1 577
Předměty	2 645	2 696	2 813	3 311
Pachatelé	1 155	1 560	2 232	1 716
Vypátrané osoby	545	624	444	417
Počet služebních psů	1 118	1 053	975	973

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z emailové korespondence s Ředitelstvím služby pořádkové policie, odborem služební kynologie a hipologie. Data zpracoval kpt. Ing. Bc. Zdeněk Kraus

Rok 2010 zaznamenal 31 916 případů, kdy byl vyžádán psovod se svým služebním psem na zásah. Jelikož v tomto roce měla PČR k dispozici 1 118 služebních psů, znamená to, že každý pes byl nasazen v průměru 29 krát za rok, čili zhruba dvakrát až třikrát do měsíce. O rok později však počet vyžádání psovodů rapidně klesl, a to o 13 202 případů. Současně také klesl počet psů, a to o 65. Každý služební pes byl v roce 2011 nasazen v průměru 18krát, čili jednou až dvakrát do měsíce. Také v roce 2012 klesl počet služebních psů, a to z 1053 na 975, čili jich bylo o 78 méně. Naopak počet nasazení se oproti roku 2011 zvýšil o 3 520 zásahů. V průměru byl každý služební pes nasazen 23krát, tedy skoro dvakrát do měsíce. Rok 2013 byl co do počtu psů i zásahů podobný jako rok předcházející. Počet služebních psů klesl na číslo 973 a počty nasazení se rovněž snížily a to na 21 847. Za rok tak jeden služební pes vyjel v průměru k 22 zásahům, čili jednou až dvakrát do měsíce.

Je ovšem znovu důležité podotknout, že v rámci PČR, HZS ČR, AČR, Vězeňské služby ČR a Celní správy ČR jsou veškeré náklady plně hrazeny státem. V případě obecní policie jsou náklady na služební kynologii hrazeny z místně příslušného rozpočtu obce. Pro

veřejný sektor je využívání atestovaných psů a psů mezi dobrovolníky výhodné neboť z veřejných zdrojů mohou čerpat pouze dotace, které jsou nenárokové.

ZÁVĚR

Využití služební kynologie v rámci všech složek IZS je velmi pestré. Služební kynologie se začala formovat již na konci 19. století. Pes byl nejprve využíván jen jako doprovod četníka a později se začal využívat i ke kriminalistickým účelům. Postupem let se psi začali využívat i u armády, tehdejší pohraniční strážce nebo Sboru národní bezpečnosti. Ke konci 60. let vznikla na území tehdejšího Československa první záchranná brigáda kynologů.

Jedním z cílů této práce bylo zmapovat služební kynologii v rámci všech složek IZS. V současné době využívá služební kynologii PČR, HZS ČR, AČR, některé útvary obecní policie, Horská služba ČR, Vězeňská služba ČR, Celní správa ČR, SZBK ČR, SDH Hejnice, SDH Pardubice a KZJ ČR. Každá z těchto složek využívá psy na trochu něco jiného. Policie má psy hlídkové, kteří slouží především k ochraně veřejného pořádku či ke střežení osob, dále pak disponují psy specialisty, jejichž hlavním úkolem je vyhledávání drog nebo výbušnin na základě pachové identifikace a také například vyhledání lidských ostatků. Další kategorií jsou psi strážní a psi pátrací. Pátrací psi slouží k vyhledávání a sledování pachové stopy pachatelů či pohřešovaných osob. HZS ČR cvičí psy zejména na sutinové vyhledávání zavalených osob nebo také na pátrání v terénu. Rovněž disponují psy, kteří dokáží vyhledat akceleranty hoření, cadavery nebo osoby zavalené v lavinách. V rámci AČR se psi cvičí v Centru vojenské kynologie v Chotyni, kde se zaměřují se především na výcvik psa při vyhledávání zbraní, výbušnin a drog, na výcvik psa hlídacího a strážního. Strážníci obecní (či městské) policie využívají služební psy především ke strážní a hlídkové službě či k zajištění veřejného pořádku. V rámci své činnosti úzce spolupracují s PČR. Kynologická skupina Horské služby ČR se zaměřuje především na vyhledávání zasypaných osob pod lavinou a taktéž na vyhledávání pohřešovaných osob v horách. Od roku 1966 působí pod záštitou Generálního ředitelství cel výcvikové středisko služební kynologie Celní správy ČR. Psi se zde cvičí na vyhledávání drog, tabákových výrobků, zbraní a munice. Rovněž zde mají speciální kategorii psů, kteří jsou cvičeni na tzv. CITES. Pomocí metody pachování jsou psi schopni rozpoznat různé druhy chráněných živočichů, a to jak živých, tak i mrtvých. Taktéž zde cvičí psi všestranné, kteří slouží především na hlídání různých prostor či ke zvýšení bezpečnosti celníků při exekucích či na tržnicích. Kynologové u Vězeňské služby ČR fungují v celkem deseti věznicích. Psi se využívají především na vyhledávání drog a rovněž jsou zde psi hlídkoví, kteří slouží k zajišťování pořádku ve věznicích či k eskortě osob.

Nejpočetnější dobrovolná organizace, která se zabývá výcvikem záchranářských psů v ČR je SZBK ČR. Působí v rámci každého kraje, je členem Mezinárodní kynologické federace FCI, Mezinárodní federace záchraných psů IRO a také jsou například kolektivním členem ČČK. V rámci své činnosti úzce spolupracuje s PČR, HZS ČR, ČČK, SDH ČMS i se soukromými osobami. Svou pomoc nabízí bezplatně. Psi se cvičí na sutinové vyhledávání, plošné vyhledávání a stopování. Rovněž umí najít člověka pod vodní hladinou, zasypaného v lavině nebo třeba na stromě. Kynologové ze SZBK ČR mají na svém kontě už nespočet výjezdů, a to jak v tuzemsku, tak i v zahraničí. Jméno František Schejbal je úzce spojeno se vznikem jednotky psovodů SDH ČMS. V roce 2000 vznikla první skupina psovodů pod velením pana Schejbala v Hejnicích. Ti spolupracují se SZBK ČR, PČR a HZS ČR. Nyní existují kynologické jednotky také u SDH v Pardubicích, Horní Bříze, Blovicích, Sloupnici a Želivu. Psovodi pod SDH ČMS cvičí své psy zejména na vyhledávání na plochách, v sutinách, na stopařské práce a na hledání cadaverů. KZJ ČR je spolkem sídlícím v Brně. Momentálně disponuje 40 psy, kteří jsou specializovaní na sutinové a plošné vyhledávání. Podíleli se i na několika zahraničních akcích, jako bylo například hledání pohřešované osoby v Rakousku nebo na Slovensku.

Ať už policisté, hasiči, či dobrovolníci dělají vždy vše pro to, aby pohřešovanou osobu (pachatele, výbušný systém apod.) našli včas. Během zpracování této diplomové práce vznikla myšlenka, zda použití speciálně vycvičených psů zvyšuje účinnost při vyhledávání pohřešovaných osob, výbušnin nebo drog. Tato otázka byla položena kynologovi u PČR a dobrovolnému hasiči, veliteli psovodů SDH Pardubice Janu Douchovi. Každý z dotazovaných odpověděl jinak. Pan Jan Doucha s myšlenkou naprosto souhlasil a dodal, že se jedná o jasnou rovnici, čili čím více psů, tím více lidí a tím větší šance na úspěch - nález pohřešované osoby. Policista však namítl, že takto to přesně vyjádřit nelze. Záleží na spoustě skutečností – na počasí, povětrnostních podmínkách, denní době a především hraje důležitou roli čas. Bohužel neexistují žádná data ani statistiky, které by tuto myšlenku potvrdily.

Osobní názor autora: Já se ovšem domnívám, že pokud kynologickou dvojici nasadit lze, tak by se nasadit měla. Pes má obecně velmi vyvinutý čich – jeho citlivost je mnohonásobně vyšší než u člověka. Po řádném a správném výcviku je tak schopen nalézt pohřešovanou osobu v rozsáhlém a často i nepřístupném terénu a to v relativně krátkém čase. Tam, kde zrak člověka nestačí, tam nastupuje jeho pomocník – pes, který je schopen osobu najít podle čichu (nejedná se samozřejmě jen o vyhledání pohřešovaných osob, ale také o vyhledání drog či výbušnin). Nedá se nahradit žádnou technikou, i v tom spočívá jeho velká důležitost.

Vzhledem k těmto skutečnostem považuji včasné nasazení kynologických dvojic za efektivnější, než kdyby nasazeny nebyly. Jedná se přeci o záchranu lidského života!

Z hlediska financování kynologie v rámci IZS bylo zjištěno, že kynologie u PČR, HZS ČR, AČR, Horské služby ČR, Celní správy ČR a Vězeňské služby ČR je plně financována státem. Kynologie u obecních policií je financována z rozpočtu místně příslušné obce. Ovšem dobrovolné spolky – SZBK ČR, SDH ČMS a KZJ ČR si finance na kynologii musí obstarat sami a to buď prostřednictvím dotací, sponzorských darů, či musí použít své vlastní finanční zdroje.

V rámci metodiky odhadu nákladů na kynologii u ostatních složek IZS byly ve spolupráci s panem Janem Douchou zpracovány náklady na psa, psovoda a automobil. Jednotlivé částky byly stanoveny na základě odhadu cen za jednotlivé položky. Dále bylo stanoveno, že aktivní práce psa se pohybuje kolem osmi let. Postup při zpracování nákladů byl následující:

- výpočet nákladů na psa za rok, měsíc a osm let,
- výpočet nákladů na psovoda za rok, měsíc a 8 let,
- výpočet nákladů na automobil v rámci jedné organizace za rok, měsíc a osm let,
- průměrný počet dobrovolníků v rámci jedné organizace – 19,
- celkový počet dobrovolných spolků zabývajících se záchranářskou kynologií – 17,
- celkový průměrný počet dobrovolníků – 323 (19*17)
- náklady na automobil za jednoho dobrovolníka.

Dále byly určeny celkové náklady na kynologii. Jeden kynolog vydá v průměru za kynologii 53 972 Kč ročně, za osm let aktivní práce psa je to pak 431 779 Kč. V průměru za všechny kynology v rámci SZBK ČR, SDH a KZJ ČR jsou roční náklady 17 432 956 Kč a za osm let je to 139 464 617 Kč. Tímto byla i potvrzena hypotéza A, která stanovila, že náklady na dobrovolnou kynologii v rámci IZS přesahují 1 mil Kč na rok a kraj.

Psovodi se svými psy u dobrovolných spolků jsou připraveni k zásahu prakticky okamžitě. Veřejný sektor jejich služeb využívá, avšak náklady na provoz této činnosti nehradí.

POUŽITÁ LITERATURA

1. MONOGRAFIE A ČASOPISECKÉ ČLÁNKY

- [1] *112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva* [online]. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2014 [cit. 2015-03-13]. ISSN časopis 112. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-12-2014.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>
- [2] ADAMEC, Vilém a Michail ŠENOVSKÝ. *Management záchranných prací I*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2001. ISBN 80-861-1179-2.
- [3] *Doktríny: Letecká záchranná služba jako jedna z forem spolupráce AČR s integrovaným záchranným systémem* [online]. 2011 [cit. 2014-09-27]. ISSN 1803-036X. Dostupné z: http://doctrine.vavyskov.cz/_casopis/2013_1/2013_1r_2b.html
- [4] DUCHOŇ, Bedřich. *Inženýrská ekonomika*. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-763-0.
- [5] HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranných psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx
- [6] KARLÖF, Bengt. *Benchmarking: jak napodobit úspěšné: ukazatel cesty k dokonalosti v kvalitě a produktivitě*. Praha: Victoria Publishing, 1995, 135 s. ISBN 80-858-6523-8.
- [7] KRAFTOVÁ, Ivana.: *PPP – potenciálně synergický efekt využití kapitálové síly regionu*. In Sborník příspěvků z mezinárodní konference Public Administration 2004. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2004, str. 174-179, ISBN 80-7194-684-2
- [8] MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-065-4.
- [9] OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.

- [10] RULC, Jiří, Juraj ŠTAUDINGER a Peter NEVOLNÝ. *Dějiny československé služební kynologie: vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. ISBN 978-80-904210-8-0.
- [11] SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.
- [12] SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4, dostupné z: <http://ceses.cuni.cz/CESES-70-version1-IZS.pdf>
- [13] ŠENOVSKÝ Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4.
- [14] TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008, 185 s. ISBN 978-80-86946-79-5.
- [15] VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778.
- [16] VOKUŠ, Jiří. *POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Policie České republiky: Police of the Czech Republic : pomáhat a chránit* [online]. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010. [cit. 2014-09-27]. ISBN 978-80-254-7701-4. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

2. PŘEDPISY A METODIKY

- [17] Ministerstvo vnitra - Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky. *Ústřední poplachový plán* [online]. 2014 [cit. 2014-11-03]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>.
- [18] Předpis č. 447/2001, *Vyhláška Českého báňského úřadu o báňské záchranné službě*, v platném znění.

- [19] Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., *k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva*, v platném znění.
- [20] Zákon č. 133/1995 Sb., *o Požární ochraně*, v platném znění.
- [21] Zákon č. 17/2012 Sb., *o Celní správě ČR*, ve znění pozdějších předpisů.
- [22] Zákon č. 238/2000 Sb., *o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů*, v platném znění.
- [23] Zákon č. 239/2000 Sb., *O Integrovaném záchranném systému*, v platném znění.
- [24] Zákon č. 240/2000 Sb., *o krizovém řízení a změně některých zákonů*, v platném znění.
- [25] Zákon č. 258/2000 Sb. *o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.*, v platném znění
- [26] Zákon č. 258/2000 Sb., *o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů*, v platném znění
- [27] *Zákon č. 345/2014 Sb., o státním rozpočtu* [online]. 2014 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z:<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2015/zakon-c-3452014-sb-20139>
- [28] Zákon č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*, v platném znění.
- [29] Zákon č. 374/2011 Sb. *o zdravotnické záchranné službě*, ve znění pozdějších předpisů.

3. WEBOVÉ STRÁNKY

- [30] *Aeroweb: Mapa středisek LZS* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z:<http://www.aeroweb.cz/Obrazky/Image/Mapa%20stedisek%20Mapa%20stedisek%20LZS.jpg>
- [31] *Arcdata Praha: Systémy rychlého zásahu* [online]. 2014 [cit. 2014-10-02]. Dostupné z <http://www.arcdata.cz/oborova-reseni/gis-v-oborech/systemy-rychleho-zasahu/>
- [32] *Armáda ČR: Centrum vojenské kynologie - Chotyně* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=86974>
- [33] *Armáda ČR: Nasazení Armády v České republice* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/vycvik-a-nasazeni/nasazeni-armady-v-cr-15819/>

- [34] *Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z:<http://www.azzs.cz/dokumenty/zzs-cr-v-cislech/>
- [35] *Celní správa České republiky: Výchovné zařízení služební kynologie* [online]. 2009 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>
- [36] *Časopis 112 ROČNÍK XII ČÍSLO 12/2013* [online]. 2013 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z:<http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>
- [37] *Časopis 112 Ročník XIV, Číslo 3/2015: Kynologická záchranná jednotka ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z:<http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-3-2015.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- [38] *Časopis 112, Ročník XIII, Číslo 10/2014: Úvod do záchranné kynologie* [online]. 2014 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiii-cislo-10-2014.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
- [39] *Český červený kříž* [online]. 2014 [cit. 2014-10-29]. Dostupné z:<http://www.cervenyriz.eu/cz/kdojsme.aspx>
- [40] *Český červený kříž: Kolektivní členové Českého červeného kříže* [online]. 2013 [cit. 2014-10-29]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/kolclenove.aspx>
- [41] *Doktríny: Letecká záchranná služba jako jedna z forem spolupráce AČR s integrovaným záchranným systémem* [online]. 2011 [cit. 2014-09-27]. ISSN 1803-036X. Dostupné z:http://doctrine.vavyskov.cz/_casopis/2013_1/2013_1r_2b.html
- [42] *Dokumentace IZS: STČ 07/IZS Záchrana pohřešovaných osob-pátrací akce v terénu* [online]. 2015 [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- [43] *DSA: Fotogalerie* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z:<http://www.dsa.cz/index.php/letecka-zachranna-sluzba/foto1>
- [44] *DSA: Letecká záchranná služba* [online]. 2012 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z:<http://www.dsa.cz/index.php/letecka-zachranna-sluzba>
- [45] *FinExpert: EU: Jak vysoké jsou náklady na bydlení?* [online]. 2013 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/eu-jak-vysoke-jsou-naklady-na-bydleni>

- [46] *Hasiči-kj: Praktická nasazení* [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://hasici-kj.eu/prakticke-nasazeni/>
- [47] *Hasičský záchranný sbor ČR: Roční zprávy o činnosti záchranného útvaru HZS ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/rocní-zpavy-o-cinnosti-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx>
- [48] *Hasičský záchranný sbor ČR: Statistiky* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z:<http://www.hzscr.cz/info-servis-statistiky.aspx>
- [49] *Hasičský záchranný sbor ČR: Základní poslání a služební slib* [online]. 2009 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>
- [50] *Hasičský záchranný sbor ČR: Základní úkoly HZS* [online]. 2014 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/hlavni-ukoly.aspx>
- [51] *Historie Záchranného útvaru HZS ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z:<http://www.hzscr.cz/clanek/historie-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx>
- [52] *Hlavní báňská záchranná stanice Ostrava* [online]. 2009 [cit. 2014-10-28]. Dostupné z:<http://www.hbzs-ov.cz/>
- [53] *Horská služba ČR: Kynologická brigáda* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z:<http://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/kynologie>
- [54] *Horská služba ČR: Kynologická brigáda* [online]. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z:<http://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/kynologie/kynologicka-brigada>
- [55] *Horská služba ČR: Kynologie - přehled zásahů* [online]. 2015 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z:<http://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/kynologie/prehled-zasahu>
- [56] *HZS ČR: Jednotky požární ochrany* [online]. 2014 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z:<http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>
- [57] *iDNES.cz/Liberecký kraj: Tým kynologů z Libereckého kraje jede na Ukrajinu hledat ztraceného Čecha* [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: http://liberec.idnes.cz/cesky-psovod-jede-na-ukrajinu-d2i/liberec-zpravy.aspx?c=A150308_134048_liberec-zpravy_mav

- [58] *IDNES.cz/Zprávy: Na Zakarpatské Ukrajině našli tělo Čecha, který se ztratil v horách* [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ukrajinci-nasli-telo-cecha-v-zakarpatskych-horach-fv1-/zahranicni.aspx?c=A150309_144419_zahranicni_vez#utm_source=sph.idnes&utm_medium=richtext&utm_content=top6
- [59] *Integrovaný záchranný systém: Co je to IZS* [online]. 2014 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/co-je-to-izs.aspx>.
- [60] *International Bloodhound Academy: O nás* [online]. 2012 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.ibha.eu/o-nas>
- [61] *Jihočeská záchranná brigáda kynologů: Členská základna* [online]. 2013 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.jihocestizachranari.cz/cleni.html>
- [62] *Katalog typových činností integrovaného záchranného systému: Záchrana pohřešovaných osob - pátrací akce v terénu. STČ 07/IZS* [online]. VCNP, 2010 [cit. 2014-11-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/stc-zpat07-final-pdf.aspx>
- [63] KRANÁTOVÁ, Michaela. *Služební kynologie u jednotlivých ozbrojených sborů* [online]. 2001 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>
- [64] *Kynologická záchranná jednotka ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://kzjcr.cz/>
- [65] *Kynologie u záchranného útvaru a v IZS: Kynologové záchranného útvaru* [online]. 2014 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/kynologie.aspx>
- [66] *Kynologie v IZS* [online]. 2014 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu-65558.aspx>
- [67] *Kynologie v IZS: Výpis ze seznamu držitelů kynologických atestů* [online]. 2015 [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu-65558.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- [68] *Městská policie Pardubice: Psovodi* [online]. 2014 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.mppardubice.cz/kdo-jsme-a-co-delame/oddeleni-mestske-policie/psovodi.html>

- [69] *Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví* [online]. 2014 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.nsoud.cz/>
- [70] *Ministerstvo obrany a Armáda České republiky: Účast ostatních resortů* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=11811>
- [71] *Ministerstvo obrany České republiky: Ministerstvo obrany České republiky se představuje* [online]. 2004 [cit. 2014-10-29].
- [72] Ministerstvo pro místní rozvoj - portál o veřejných zakázkách a koncesích. *Základní analýza problematiky veřejných zakázek z pohledu 3E: Příloha č. B4 Dokumentu „Jak zohledňovat principy 3E (hospodárnost, efektivnost a účelnost) v postupech zadávání veřejných zakázek“* [online]. 2008 [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/2ca65af3-48a9-4cce-b4d2-d44f8d22baf2/3E_vs_principy_ZVZ_B4
- [73] Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. *Příručka pro velitele jednotek hasičského záchranného sboru ministerstva vnitra: Vyhledávací a záchranné práce ve zříčených budovách, mezinárodní záchranné operace* [online]. 2000 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/prirucka-pro-velitele-jednotek-mv-generalniho-reditelstvi-hzs-cr-pdf.aspx>
- [74] Ministerstvo vnitra České republiky. *Katalogový soubor typové činnosti STČ – 06/IZS: typová činnost složek IZS při společném zásahu opatření k zajištění veřejného pořádku při shromážděních a technopárty* [online]. 2011 [cit. 2014-11-01]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- [75] *Ministerstvo vnitra České republiky: Působnost ministerstva* [online]. 2014 [cit. 2014-10-29]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-pusobnost-ministerstva.aspx>
- [76] Ministerstvo vnitra. *Reforma Policie ČR: služba v nových podmínkách* [online]. Praha, 2009 [cit. 2014-10-07]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/soubor/reforma-policie-cr-cz-pdf.aspx>
- [77] *Moravskoslezský kraj: Počty obyvatel v jednotlivých krajích* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/pocty-obyvatel-v-jednotlivych-krajich-9737/>

- [78] *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 31.10.2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psovoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací ve znění pokynu č.19 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 15.5.2008* [online]. 2003 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/zkusebni-predpis-kynologu-pro-izs-doc.aspx
- [79] *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 15.11.2012, kterým se stanoví podmínky pro zřízení služební kynologie u Hasičského záchranného sboru České republiky* [online]. 2012 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: www.hzscr.cz/.../pokyn-generalniho-reditele-hzs-cr-c-41-2012-kterym-se-stanovi-podminky-pro-zrizeni-sluzebni-kynologie-u-hzs-cr-pdf.aspx
- [80] *Policejní pes Orin dopadl bytové zloděje* [online]. 2014 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://zpravodajstvi.sumpersko.net/Policejni-pes-Orin-dopadl-bytove-zlodeje-5976/clanek/Zpravodajstvi>
- [81] *Policejní prezidium České republiky - ředitelství služby pořádkové policie, Generální ředitelství hasičského ZS - odbor IZS a výkonu služby. Doporučené postupy pro činnost příslušníků Policie České republiky při pátracích akcích po pohřešovaných osobách v případech, kdy hrozí bezprostřední ohrožení života a zdraví pohřešovaných osob* [online]. 2004 [cit. 2014-11-21]. Dostupné z: http://www.kyjovice.cz/e_download.php?file=data/editor/246cs_33.pdf&original=Patrani+po+pohresovanych+osobach.pdf
- [82] *Policie České republiky – KŘP Karlovarského kraje: PREVENCE - Pohřešované a hledané osoby* [online]. 2011 [cit. 2014-11-21]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-pohresovane-a-hledane-osoby.aspx>
- [83] *Policie České republiky – KŘP Královéhradeckého kraje: Mantrailing – psí dovednost při vyhledávání osob* [online]. 2011 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/mantrailing-psi-dovednost-pri-vyhledavani-osob.aspx>
- [84] *Policie České republiky – KŘP Středočeského kraje: Středočeští policisté mají speciálně vycvičeného psa na hledání lidských ostatků* [online]. 2013 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/stredocessti-policiste-maji-specialne-vycviceneho-psa-na-hledani-lidskych-ostatku.aspx>
- [85] *Policie České republiky: 20 let Policie České republiky* [online]. 2011 [cit. 2014-10-07]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx>

- [86] *Policie České republiky: O nás* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z:<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>
- [87] *Policie České republiky: Odbor služební kynologie a hipologie* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>
- [88] *Policie České republiky: Policejní prezidium České republiky* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/policejni-prezidium-ceske-republiky-600334.aspx>
- [89] *Policie České republiky: Statistické přehledy kriminality za rok 2012* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>
- [90] *Policie České republiky: Statistické přehledy kriminality za rok 2013* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>
- [91] *Policie České republiky: Statistika nehodovosti* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z:<http://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx>
- [92] *Policie ČR: Odbor služební kynologie a hipologie* [online]. 2014 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>
- [93] *Policie ČR: Pohlaví a rasy služebních psů PČR* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z:<http://www.policie.cz/clanek/pohlavi-a-rasy-sluzebnich-psu-pcr.aspx>
- [94] *Policie ČR: Zveřejněné informace 2014* [online]. 2014 [cit. 2014-10-27]. Dostupné z:<http://www.policie.cz/clanek/pocet-policistu-a-sluzebnich-vozidel-v-jednotlivych-krajich-a-mnozstvi-vynalozenych-financnich-prostredku-na-jednotliva-krajska-reditelstvi-policie-cr-k-aktualnimu-datu.aspx>
- [95] *Požární ochrana: Základní poslání hasičského záchranného sboru ČR* [online]. 2014 [cit.2014-09-21].Dostupné z: <http://bezpecne.sokolov.cz/www/script/main.php?ac=uvod&oblast=hzs>

- [96] *Presentation Czech Canine Service* [online]. 2012 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>
- [97] *Psí vojenská základna, přesněji Veterinární a výcviková základna AČR (HD kvalita)* [online]. 2012 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: http://www.youtube.com/watch?v=58dG_Zt780c
- [98] *Psovodi SDH Hejnice: Aktuální fotky z posledních akcí* [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/fotogalerie>
- [99] *Psovodi SDH Hejnice: Archiv 2013* [online]. 2013 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/novinky/archiv-2013/>
- [100] *Psovodi SDH Hejnice: Foto 2014* [online]. 2014 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/fotogalerie/foto-2014/>
- [101] *Psovodi SDH Hejnice: O nás* [online]. 2013 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/o-nas/>
- [102] *Psovodi SDH Hejnice: Zásahy/Field missions* [online]. 2015 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.psovodi-hejnice.cz/zasahy/>
- [103] *Ředitelství služby pořádkové policie PP ČR: Odbor služební kynologie a hipologie* [online]. 2014 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>
- [104] *SAR - pátrací a záchranný systém ČR: Kynologické atesty MV - plochy - 22.–23.5.2009* [online]. 2009 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.portal.sarsystem.cz/index.php/clanky/zachranna-kynologie/39-kynologicke-atesty-mv-plochy-22-2352009>
- [105] *Stanovy Českého červeného kříže*. [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.cervenkykruz.eu/cz/stanovy/stanovy.pdf>
- [106] *Stanovy Svazu záchranných brigád kynologů ČR* [online]. 2011 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/useruploads/files/stanovy2011.pdf>
- [107] *Stanovy Svazu záchranných brigád kynologů ČR: Článek 15: Hospodaření svazu* [online]. 2011 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: www.zachranari.cz/useruploads/files/stanovy2011.pdf

- [108] *Statistická ročenka HZS ČR* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/info-servis-statistiky.aspx>
- [109] *Statistická ročenka HZS ČR* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>
- [110] *Svaz záchranných brigád kynologů ČR* [online]. 2007 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/>
- [111] *SZBK ČR: Začátky záchrannářské kynologie v Čechách* [online]. 2013 [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/cs/40/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach/>
- [112] *SZBK ČR: Začátky záchrannářské kynologie v Čechách* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/cs/40/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach/>
- [113] ŠČUREK, Radomír. Čtyřnozí ochránci. In: *Abas report* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.abasreport.cz/casopisy/07/ctyrnozi-ochranci>
- [114] ŠČUREK, Radomír. Čtyřnozí ochránci. In: *Abas report* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.abasreport.cz/casopisy/08/ctyrnozi-ochranci>
- [115] ŠČUREK, Radomír. *Čtyřnozí ochránci: Pokračování* [online]. 2010 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://www.abasreport.cz/casopisy/08/ctyrnozi-ochranci>
- [116] ŠTEMBERKA, Martin. *Integrovaný záchranný systém a báňská záchranná služba* [online]. 2013 [cit. 2014-11-03]. Dostupné z: <http://slon.diamo.cz/hpvt/2008/legislativa/L07.pdf>
- [117] *Vodní záchranná služba ČČK: Kdo jsme* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=8
- [118] *Vodní záchranná služba ČČK: Naše činnost* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=9
- [119] *Výcvikové středisko služební kynologie Celní správy ČR se statutem regionálního výcvikového střediska služební kynologie Světové celní organizace* [online]. 2011 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: http://www.celnisprava.cz/cz/onas/Documents/VZSK_CZ_2011.pdf
- [120] *Záchranná brigáda kynologů Libereckého kraje* [online]. 2013 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.zbklk.cz/>
- [121] *Záchranná brigáda kynologů Praha: Sutinové vyhledání* [online]. 2012 [cit. 2015-04-06]. Dostupné z: <http://www.zachranari-praha.org/page/foto/sutiny.php>

- [122] *Záchranný útvar HZS ČR: Již 10 let hasičům pomáhají kynologové při jejich práci* [online]. 2013 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/7-2013-zpravodajstvi-jiz-10-let-hasicum-pomahaji-kynologove-pri-jejich-praci.aspx>
- [123] *Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 17. června 2009, kterým se upravuje činnost služební kynologie a služební hipologie* [online]. 2009 [cit. 2014-11-08]. Dostupné z: www.policie.cz/soubor/004-priloha-c-7-pdf.aspx
- [124] *Zdraví: Historie a současnost letecké záchranné služby* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/historie-a-soucasnost-letecke-zachranne-sluzby-453256>
- [125] *Zdravotnická záchranná služba Olomouckého kraje: Letecká zdravotnická záchranná služba* [online]. 2013 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.zzsol.cz/leteckaSluzba.php>
- [126] *Zdravotnická záchranná služba: Zajímavosti* [online]. 2012 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: http://www.zachrannasluzba.cz/zajimavosti/0404_staroflife.htm
- [127] *Zkušební předpis kynologů pro IZS* [online]. 2014 [cit. 2014-11-07]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/soubor/zkusebni-predpis-kynologu-pro-izs-doc.aspx>
- [128] *ZZS Jihomoravského kraje: Základní informace* [online]. 2011 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.zzsrmk.cz/zakladni-informace>

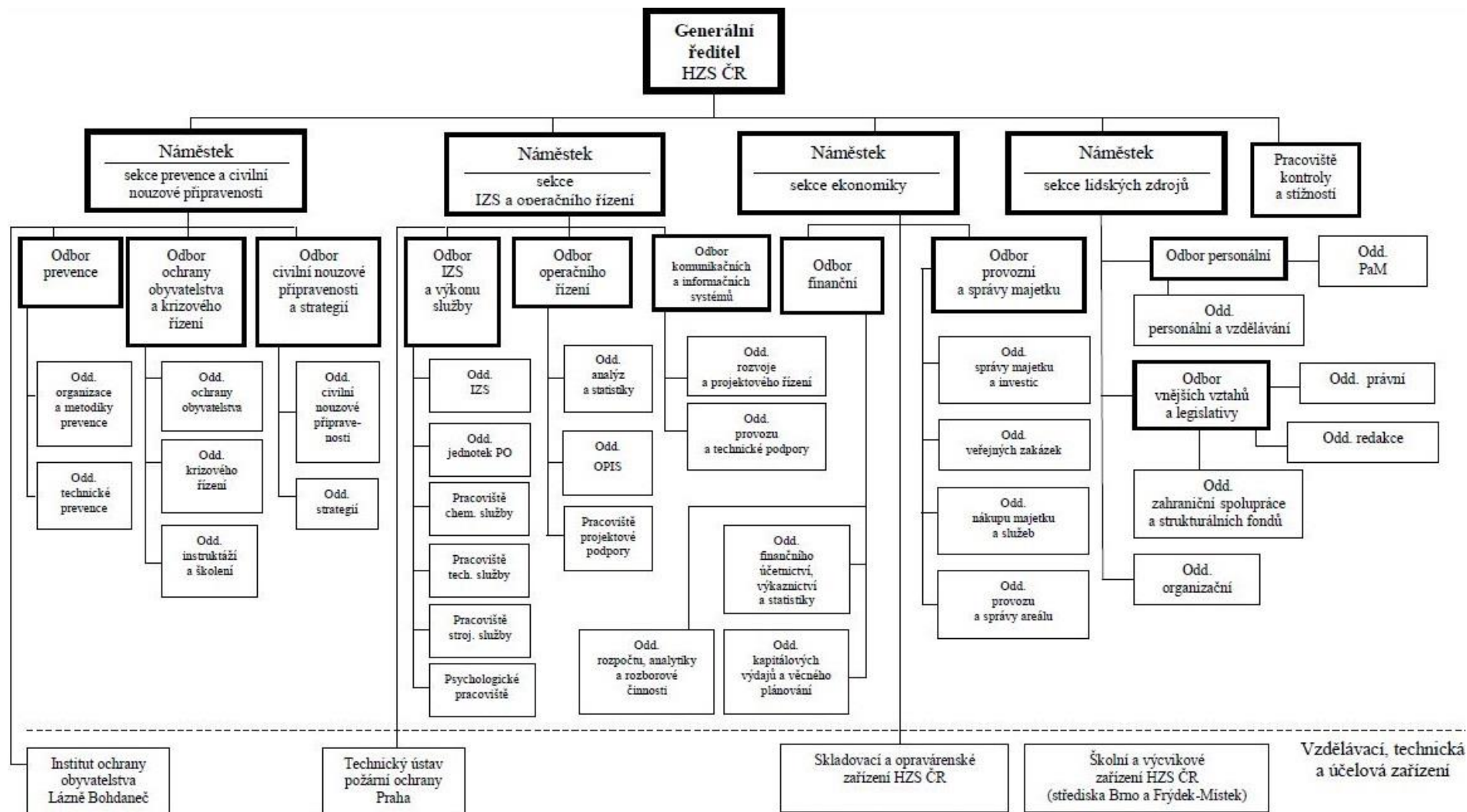
4. ŘÍZENÉ ROZHOVORY

- [129] *Řízený rozhovor s členem prezidia SZBK ČR, velitelem ZBK Libereckého kraje a velitelem psovodů SDH Hejnice panem Františkem Schejbalem*
- [130] *Řízený rozhovor s policistou ČR*
- [131] *Řízený rozhovor s velitelem psovodů SDH Pardubice panem Janem Douchou*

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha A Schéma organizační struktury MV - Generálního ředitelství HZS ČR
- Příloha B Sídla ředitelství HZS krajů
- Příloha C Přehled ostatních složek IZS
- Příloha D Certifikát Celní správě ČR od mezinárodní správy cel
- Příloha E Způsob provedení a podrobnosti k jednotlivým druhům atestačních zkoušek
- Příloha F Vybavení člena kynologické skupiny ČR
- Příloha G Seznam držitelů kynologických atestů (k 6. 1. 2015)
- Příloha H Sutinové vyhledávání osob pomocí KPT
- Příloha I Plošné vyhledávání osob pomocí KPT
- Příloha J Rozhovor s členem prezidia SZBK ČR, velitelem ZBK Libereckého kraje a velitelem psovodů SDH Hejnice panem Františkem Schejbalem
- Příloha K Rozhovor s kynologem PČR
- Příloha L Rozhovor s velitelem kynologické jednotky SDH Pardubice panem Janem Douchou
- Příloha M Fotografie z cvičení psovodů SDH Pardubice ve skalnatém terénu

Příloha A – Schéma organizační struktury MV - Generálního ředitelství HZS ČR

Obrázek 27: Schéma organizační struktury MV - GŘ HZS ČR

Příloha B – Sídla ředitelství HZS krajů

Tabulka 18: Sídla ředitelství HZS krajů

KRAJ	SÍDLO HZS KRAJE	ADRESA	WEBOVÉ STRÁNKY
Praha	Praha	Sokolská 62, 121 24 Praha 2	http://www.hzscr.cz/hzs-hlavniho-mesta-prahy.aspx
Středočeský	Kladno	Jana Palacha 1970, 272 01 Kladno	http://www.hzscr.cz/hzs-stredoceskeho-kraje.aspx
Jihočeský	České Budějovice	Pražská 52b, 370 04 České Budějovice	http://www.hzscr.cz/hzs-jihoceskeho-kraje.aspx
Plzeňský	Plzeň	Kapliřova 9, 320 00 Plzeň	http://www.hzscr.cz/hzs-plzenskeho-kraje.aspx
Karlovarský	Karlovy Vary	Závodní 205, 360 06 Karlovy Vary	http://www.hzscr.cz/hzs-karlovarskeho-kraje.aspx
Ústecký	Ústí nad Labem	Horova 1340/10, 400 01, Ústí n. L.	http://www.hzscr.cz/hzs-usteckeho-kraje.aspx
Liberecký	Liberec	Barviřská 29/10 , 460 01 Liberec III	http://www.hzscr.cz/hzs-libereckeho-kraje.aspx
Královéhradecký	Hradec Králové	nábř. U Přívozu 122/4, 500 03 Hradec Králové	http://www.hzscr.cz/hzs-kralovehradeckeho-kraje.aspx
Pardubický	Pardubice	Teplého 1526, 530 02 Pardubice	http://www.hzscr.cz/hzs-pardubickeho-kraje.aspx
Vysočina	Jihlava	Ke skalce 32, 586 04 Jihlava	http://www.hzscr.cz/hzs-kraje-vysocina.aspx
Jihomoravský	Brno	Zubatého 1, 614 00 Brno	http://www.hzscr.cz/hzs-jihomoravskeho-kraje.aspx
Olomoucký	Olomouc	Schweitzerova 91, 779 00 Olomouc	http://www.hzscr.cz/hzs-olomouckeho-kraje.aspx
Moravskoslezský	Ostrava	Výškovická 40, Ostrava - Zábřeh, 700 30	http://www.hzscr.cz/hzs-moravskoslezskeho-kraje.aspx
Zlínský	Zlín	Zlín, 750 01 Přílucká 213	http://www.hzscr.cz/hzs-zlinskeho-kraje.aspx

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat dostupných z: ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, str. 38-39. ISBN 978-80-7385-007-4. , *Hasičský záchranný sbor ČR: Kontakty* [online]. 2008 [cit. 2014-10-26]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/hzs-kraju-kontakty.aspx>

Příloha C - Ostatní složky IZS

A. Ostatní záchranné sbory

Mezi ostatní záchranné sbory je zařazena **báňská záchranná služba**. Její postavení a úkoly jsou vymezeny Horním zákonem, Vyhláškou Českého báňského úřadu o báňské záchranné službě a Služebním řádem schváleným Českým báňským úřadem.¹⁷⁹ Hlavním úkolem báňské záchranné služby je podle ustanovení § 4 vyhlášky o báňské záchranné službě „provádět práce a rychlé a účinné zásahy k záchraně lidských životů a majetku při haváriích včetně poskytování první pomoci v podzemí, zdlouvání havárií a odstraňování následků havárií.“¹⁸⁰

Bánští záchranáři jsou ve spolupráci s IZS využíváni především při likvidaci mimořádných událostí (živelních pohrom, průmyslových havárií), které vyžadují jejich způsobilost pracovat v nedýchatelném prostředí. Dále pomáhají při zajišťování stability budov, které jsou poškozené v důsledku požáru, podmáčení či výbuchu.¹⁸¹

B. Orgány veřejného zdraví

Ochranou a podporou veřejného zdraví se podle §2 odst. 2 rozumí souhrn úkonů a opatření, které napomáhají vytvářet a ochraňovat zdravé životní a pracovní podmínky, měly by pomoci zabránit šíření infekčních či často se vyskytujících onemocnění a také dbají na podmínky, které by měly zabránit ohrožení zdraví v souvislosti s vykonávanou prací.¹⁸²

Mezi orgány veřejného zdraví se řadí: ministerstvo zdravotnictví, ministerstvo vnitra, ministerstvo obrany a krajské hygienické stanice.¹⁸³

¹⁷⁹ Hlavní báňská záchranná stanice Ostrava [online]. 2009 [cit. 2014-10-28]. Dostupné z: <http://www.hbzs-ov.cz/>

¹⁸⁰ §4 odst. 1 Předpisu č. 447/2001, *Vyhláška Českého báňského úřadu o báňské záchranné službě*, v platném znění

¹⁸¹ ŠTEMBERKA, Martin. *Integrovaný záchranný systém a báňská záchranná služba* [online]. 2013 [cit. 2014-11-03]. Dostupné z: <http://slon.diamo.cz/hpvt/2008/legislativa/L07.pdf>

¹⁸² Zákon č. 258/2000 Sb. *o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů*., v platném znění

¹⁸³ VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21.století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778.

C. Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby

Mezi havarijní a poruchové služby lze zařadit energetiku, vodárenství a plynárenství. Jejich činnost je provozována 24 hodin denně a jejich službami jsou například:

- Komunální služby – v rámci obce či kraje (voda, plyn, odpad, výtahy, atd.)
- Dopravní služby – údržba silnic či dálnic
- Odpadové hospodářství – firmy, které jsou zaměřeny na sanaci nebezpečných látek, musí mít své vlastní pohotovostní služby
- Hornictví – báňská záchranná služba.¹⁸⁴

D. Zařízení civilní ochrany

Podle §2 písmene f) se zařízením civilní ochrany rozumí: „...*součástí právnické osoby nebo obce určené k ochraně obyvatelstva. Tvoří je zaměstnanci nebo jiné osoby na základě dohody a věcné prostředky.*“¹⁸⁵

Podle §2 vyhlášky Ministerstva vnitra ČR č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva je definováno celkem jedenáct zařízení civilní ochrany. Patří mezi ně například: „*zařízení pro zajištění evakuace, zařízení pro zajištění nouzového přežití a organizované humanitární pomoci, zařízení pro nouzové zásobování vodou, zařízení pro poskytování první pomoci, zařízení pro provádění prací spojených s vyprošťováním osob a k odstraňování následků mimořádných událostí, zařízení pro zabezpečení ukrytí osob ve stálých úkrytech.*“¹⁸⁶

E. Neziskové organizace a sdružení občanů, využitelné k záchranným a likvidačním pracím

Činnost těchto organizací můžeme rozdělit na tyto dvě části na pomoc odbornou a pomoc humanitární. V současné době GŘ HZS ČR spolupracuje s těmito sdruženími: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota a Moravská hasičská jednota, Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství Ostrava, Česká asociace hasičských

¹⁸⁴ VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778.

¹⁸⁵ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, v platném znění.

¹⁸⁶ §2 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

důstojníků, Český červený kříž, Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, Horská služba ČR, SZBK ČR, Speleologická záchranná služba České speleologické společnosti.¹⁸⁷

První čtyři zmíněná sdružení můžeme zařadit do oblasti požární ochrany. Jejich posláním je především poskytování aktivní pomoci složkám IZS při mimořádných událostech, jako jsou například živelní pohromy.

Český červený kříž

Český červený kříž (dále jen ČČK) je humanitární společnost, která působí na celém území ČR. ČČK má celkem 21 499 členů (k 1. 1. 2014), kteří se sdružují v 692 Místních skupinách ČČK a v 73 Oblastních spolcích ČČK.¹⁸⁸ „*Posláním ČČK je zejména předcházet a zmírňovat utrpení, chránit zdraví a úctu k lidské bytosti, podporovat vzájemné porozumění, přátelství a mír mezi národy a to bez rozdílu národnostních, rasových, náboženských a politických.*“¹⁸⁹

ČČK plní především tyto úkoly:

- poskytuje zdravotnickou, záchrannou a další humanitární pomoc v případě mimořádných situací,
- organizuje zdravotní a sociální výchovu mládeže,
- působí jako pomocná organizace vojenské zdravotnické služby,
- provádí školení první pomoci,
- zajišťuje zdravotnický dozor při kulturních či jiných podobných událostech.¹⁹⁰

V rámci ČČK existuje tzv. kolektivní členství v ČČK, které je v souladu se stanovami ČČK. Patří mezi ně - Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, Horská služba ČR, SZBK ČR, Skalní záchranná služba chráněné krajinné oblasti Broumovsko, Česká speleologická společnost, Česká unie námořního jachtingu a MediClinic.¹⁹¹

¹⁸⁷ VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778.

¹⁸⁸ *Český červený kříž* [online]. 2014 [cit. 2014-10-29]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/kdojsme.aspx>

¹⁸⁹ §6 Stanov Českého červeného kříže. [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/stanovy/stanovy.pdf>

¹⁹⁰ VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778.

¹⁹¹ *Český červený kříž: Kolektivní členové Českého červeného kříže* [online]. 2013 [cit. 2014-10-29]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/kolcเลนove.aspx>

Vodní záchranná služba ČČK

Vodní záchranná služba ČČK byla v Čechách založena roku 1968 a stala se tak nejstarší i největší národní společností věnující se vodnímu záchranářství.¹⁹²

Mezi její čtyři hlavní úkoly patří:

- „Záchrana a poskytování neodkladné rozšířené první pomoci na otevřených vodních plochách a v jejich blízkosti,
- zajišťování bezpečnosti v aqvaparcích, bazénech a koupalištích,
- komplexní vzdělávací řád záchranářů,
- vodní záchranná služba ČČK jako aktivní součást IZS.“¹⁹³

Mezi její další činnosti patří také preventivní záchranná sužba, příprava dětí a mládeže a příprava techniky a materiálu.¹⁹⁴

Svaz záchranných brigád kynologů

Občanské sdružení, které je zaregistrované u ministerstva vnitra, je největší organizace, která se zabývá výcvikem záchranných psů.¹⁹⁵

V roce 1961 český emigrant J. R. Toman založil vůbec první záchrannou brigádu pro výcvik záchranářských psů. Řídili se heslem - „*Ve jménu člověka*“. Vznik záchranných brigád v České republice (i ve světě) podnítilo ničivé zemětřesení v Chile v roce 1965. Tehdy se tam vydal i J. R. Toman se svým psem – německým ovčákem Dorem. Ten byl na základě svých mimořádných schopností určit přesné místo, kde se zavalený člověk nachází, odměněn nejvyšším státním vyznamenáním: Křížem za zásluhy.¹⁹⁶

V současné době existuje 14 záchranných krajských kynologických brigád.

¹⁹² Vodní záchranná služba ČČK: *Kdo jsme* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=8

¹⁹³ Vodní záchranná služba ČČK: *Naše činnost* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=9

¹⁹⁴ VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778

¹⁹⁵ SZBK ČR: *Svaz záchranných brigád kynologů ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/>

¹⁹⁶ SZBK ČR: *Začátky záchranářské kynologie v Čechách* [online]. 2014 [cit. 2014-09-27]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/cs/40/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach/>

Horská služba ČR

Horská služba ČR si klade za cíl zachraňovat a poskytovat první pomoc osobám v horách a to během celého roku. Na našem území existuje celkem 7 horských služeb a to v Krkonoších, Jizerských horách, Krušných horách, Orlických horách, Jeseníkách, na Šumavě a v Beskydech. Má přibližně 600 členů, z toho 55 profesionálů.¹⁹⁷

V rámci složek IZS plní horská služba především tyto úkoly:

- provádí záchranné a pátrací akce v horách,
- poskytuje první pomoc a transport zraněných do nemocnic,
- informuje občany o sněhových a povětrnostních podmínkách.¹⁹⁸

Speleologická služba

Speleologická služba je dobrovolnou organizací, její členové nedostávají za svou práci žádnou výplatu. V současné době má okolo třiceti členů, kteří se povinně zúčastňují výcviků a přeškolení v záchranných pracích, v mapování terénu a v poskytování první pomoci.

Jako hlavní cíle si kladou následující:

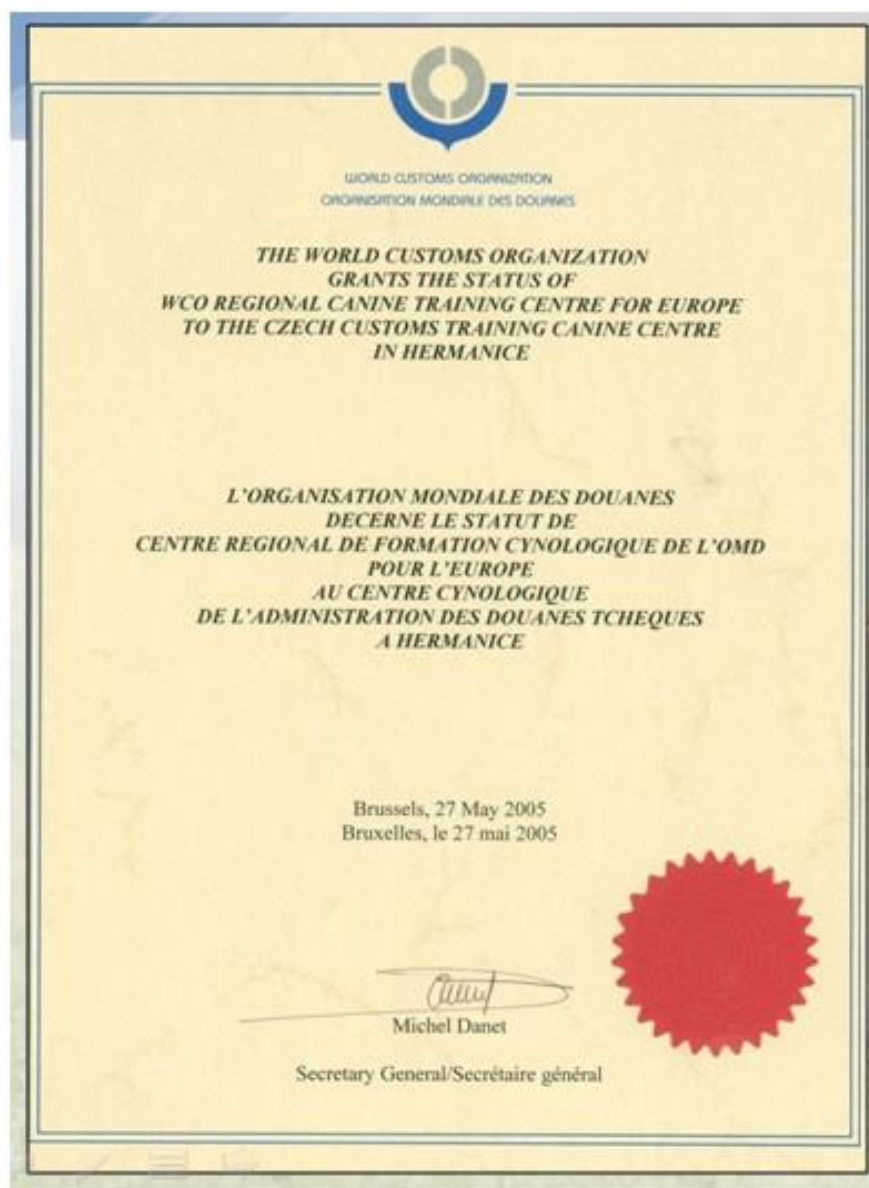
- v případě přírodních katastrof či jiných mimořádných událostech, kde jsou ohroženy životy či majetek, spolupracovat se složkami IZS ČR,
- poskytovat neprodlenou a profesionální pomoc v případě mimořádné události, která nastala v jeskyni či v jiných místech, kde je vyžadována pomoc speleologů.¹⁹⁹

¹⁹⁷ VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778

¹⁹⁸ VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778

¹⁹⁹ VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-802-4624-778

Příloha D: Certifikát Celní správě ČR od Mezinárodní správy cel

Obrázek 28: Certifikát Celní správě ČR od Mezinárodní správy cel

Zdroj: *Presentation Czech Canine Service* [online]. 2012 [cit. 2014-11-09]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>

Příloha E – Způsob provedení a podrobnosti k jednotlivým druhům atestačních zkoušek²⁰⁰

DEFINICE POJMŮ A UPŘESNĚNÍ ZKUŠEBNÍCH PODMÍNEK

ČLÁNEK I.

Pro účely tohoto pokynu jsou definovány a dále použity následující pojmy:

- a) **terén** – místo, kde se provádí atestační zkoušky (vymezená plocha, objekt, či budova), musí co nejvíce imitovat praktické nasazení psovoda se psem, všichni účastníci atestačních zkoušek nemusí být posuzováni ve stejném prostoru,
- b) **úkryt** – místo, kde se v terénu ukryje hledaný subjekt, na místě se nesmí provádět změny, které by napomáhaly při vyhledání, jako jsou přidružené pachy, optické změny, úkryty se v průběhu atestačních zkoušek mohou měnit,
- c) **hledaný subjekt** – figurant, který simuluje hledanou osobu v bezvědomí, nereagující na vnější podněty; figurant dbá po celou dobu atestačních zkoušek pokynů zkušební komise,
- d) **examinátor** - člen zkušební komise, který je pověřen předsedou zkušební komise k posuzování speciálních cviků.

OBSAH ATESTAČNÍCH ZKOUŠEK

A. NÁROKY KLADENÉ NA PRÁCI PSA

Chování a připravenost psa je posuzována po celou dobu konání atestačních zkoušek. Pokud pes projeví chování, které by mohlo nasvědčovat, že se jedná o psa se špatným typem vyšší nervové činnosti, špatnou ovladatelností a připraveností, může být z atestační zkoušky vyloučen.

1. Ovladatelnost psa

Ovladatelnost psa je souhrn několika základních důležitých cviků, které musí pes zvládat u atestačních zkoušek:

²⁰⁰ Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 31.10.2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psovoda se psem předurčené-ho k nasazení v rámci záchranných prací ve znění pokynu č.19 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 15.5.2008 [online]. 2003 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/zkusebni-predpis-kynologu-pro-izs-doc.aspx

- a) přivolání psa k psovodovi,
- b) ovladatelnost psa u nohy psovoda,
- c) odložení psa na místě,
- d) vysílání psa vpřed do určených směrů,
- e) překonávání různorodých překážek (skokem, šplhem, do výšky a do dálky, překonávání lávek, žebříků apod.)

2. Speciální cviky

Speciální cviky jsou zaměřeny na dva nejdůležitější úkoly při atestačních zkouškách:

- a) vyhledání a označení hledaného subjektu,
- b) prověření prostoru či terénu, zda se zde nenachází hledaný subjekt.

Pes musí v co nejkratším čase systematicky a důsledně propátrat daný úsek a označit místa, na kterých se nachází hledaný subjekt. Přesnost místa označení je posuzována s přihlédnutím na okolnosti v průběhu nasazení (vliv povětrnostních podmínek, skladba terénu a ostatní vlivy, které mohou ovlivnit práci psa). Označené místo musí být co nejblíže k hledanému subjektu. Psovod musí místo nálezu co nejvíce konkretizovat podle chování psa. Přesné označení místa nálezu je hlavním úkolem psovoda a zásadní skutečností, která při zásahu přímo ovlivňuje průběh následujících záchranných prací.

3. Posuzování fyzické způsobilosti psovoda a psa

V průběhu atestační zkoušky se provádí проверка fyzické způsobilosti psovoda a psa formou:

- a) přesunu na místo provádění speciálních cviků spojeného s překonáváním praktických překážek,
- b) prověření reakcí psa, kdy psovod se psem absolvuje vyhledání určeného subjektu mimo část posuzování speciálních cviků.

B. NÁROKY KLADENÉ NA PRÁCI PSOVODA

Odborná způsobilost psovoda je posuzována v průběhu plnění speciálních cviků nebo formou přezkoušení základních znalostí a dovedností k nasazení.

C. ZKOUŠKA PRAKTICKÉHO POUŽITÍ PSŮ PRO SUTINOVÉ VYHLEDÁVÁNÍ (specializace S)

Hledaný subjekt: Postižená osoba – figurant.

Počet subjektů: Maximální počet subjektů jsou 4.

Úkryt: Pod úrovní, nad úrovní nebo v úrovni terénu, volně nebo skrytě.

Terén: Budovy s minimálně třetinovým podílem sutin rozdělené do několika úseků:

I. úsek o rozloze prohledávaných podlahových ploch maximálně 1000 m²,

II. úsek o rozloze prohledávaných podlahových ploch maximálně 1000 m².

Nasazení ke speciálním cvikům: 1. cvičení se skládá z propátrání dvou úseků (I. úsek + II. úsek); psovod může požádat o jednu pětiminutovou přestávku, která se nezapočítává do časového limitu (časový limit se prodlužuje), 2. cvičení se skládá z propátrání jednoho úseku (I. úsek).

Přestávka mezi prvním a druhým cvičením je v rozsahu minimálně jedné hodiny, cvičení se provádějí v jakoukoli denní či noční dobu a roční období.

Časový limit: Časový limit jednoho cvičení je maximálně 40 minut, zkušební komise může podle rozlohy a členitosti terénu určit zkrácený nebo prodloužený časový limit.

Hlášení: Na začátku každého cvičení podává psovod examinatorovi hlášení, při němž si vyžádá potřebné informace k zahájení nasazení psa a oznámí, jakým způsobem pes označuje nálezy hledaného subjektu.

Examinátor: Examinátor může v průběhu jednotlivých cvičení podle svého uvážení ovlivňovat postup psovoda.

Hodnocení: Při atestační zkoušce se hodnotí:

- a) souhra psovoda se psem,
- b) rychlost, systematičnost, vytrvalost a ovladatelnost psa,
- c) způsob a přesvědčivost označení nalezených subjektů,
- d) pohyb a postup psovoda a psa v terénu,
- e) pro splnění zkoušky je nutno nalézt všechny hledané subjekty,
- f) dojde-li k opakovanému falešnému označení, je zkouška nesplněna.

D. ZKOUŠKA PRAKTICKÉHO POUŽITÍ PSŮ PRO PLOŠNÉ VYHLEDÁVÁNÍ (specializace P)

Hledaný subjekt: Postižená osoba - figurant nebo skupina figurantů.

Počet subjektů: Maximální počet subjektů jsou 4.

Úkryt: Pod úrovní, nad úrovní, v úrovni terénu, volně či skrytě, s možností vyhledávání v objektu.

Terén: I. úsek - maximální rozloha 50 000 m², II. úsek - maximální rozloha 50 000 m².

Nasazení k speciálním cvikům: 1. cvičení se skládá z propátrání dvou úseků; nasazení jsou dva psovodi se psy společně, každý z nich propátrává svěřený úsek, psovod může požádat o jednu pětiminutovou přestávku, která se nezapočítává do časového limitu (časový limit se prodlužuje), 2. cvičení se skládá z propátrání jednoho úseku.

Přestávka mezi prvním a druhým cvičením je v rozsahu minimálně jedné hodiny, cvičení se provádějí v jakoukoli denní či noční dobu a roční období.

Časový limit: Časový limit jednoho cvičení je maximálně 40 minut, zkušební komise může podle rozlohy a členitosti terénu určit zkrácený nebo prodloužený časový limit.

Hlášení: Na začátku každého cvičení podává psovod examinatorovi hlášení, při němž si vyžádá potřebné informace k zahájení nasazení psa a oznámí, jakým způsobem pes označuje nález hledaného subjektu.

Examinátor: Examinátor může v průběhu jednotlivých cvičení podle svého uvážení ovlivňovat postup psovoda.

Hodnocení: Při atestační zkoušce se hodnotí:

- a) souhra psovoda se psem,
- b) rychlost, systematickosti, vytrvalost a ovladatelnost psa,
- c) způsob a přesvědčivost označení nalezených subjektů,
- d) pohyb a postup psovoda a psa v terénu,
- e) pro splnění zkoušky je nutno nalézt všechny hledané subjekty,
- f) dojde-li k opakovanému falešnému označení, je zkouška nesplněna.

Příloha F: Vybavení člena kynologické skupiny ČR (základní povinná a doporučená výbava)

Tabulka 19: Vybavení člena kynologické skupiny ČR

Název materiálu	ks - pár	Upřesnění – poznámky	uložení		
			vlastní	u sebe	společně
Zásahový oděv	1	<i>Materiál Nomex + Gore-tex - např. Záchranář II</i>		x	
Náhradní pracovní oděv	1	bavlna		x	
Zásahová obuv – min. kotníková nebo vyšší	1	<i>s Gore-tex membránou</i>		x	
Náhradní pracovní obuv	1			x	
Pracovní rukavice	1	další jsou ve spol. výbavě		x	
Chirurgické rukavice - nesterilní	1	další jsou ve spol. výbavě		x	
Ochranná přilba <i>horolezecká</i>	1	<i>např. Ecrin ST</i>		x	
<i>Čelová svítilna + náhradní zdroje</i>	1	<i>kombinace žárovka-led diody</i>		x	
Ochranné brýle <i>s čirým sklem</i>	1	ochrana zraku proti prachu		x	
Respirátor <i>s výdechovým ventilem</i>	2	další jsou ve spol. výbavě		x	
Batoh – cca 60-80 litrů	1	na veškeré věci kynologa		x	
Ledvinka	1	na drobné věci do terénu		x	
Lékárnička – osobní <i>v ledvince</i>	1	obvaz, dezinfekce, škrtidlo, termo-folie, náplast, rouška pro dýchání z úst do úst		x	
Láhev na vodu pro psa	1			x	
Chemické světlo	1	bílé na 12 hodin		x	
Pišťalka	1			x	
Vodítko + obojek na psa	2	včetně náhradních	x		
Osvětlení psa	1	<i>na suchý zip</i>			
Nůž	1		x		
Doklady <i>v nepromokavém obalu</i>	1	průkaz totožnosti, průkaz držitele kynologického atestu, očkovací průkaz psa	x		
Náhubek pro psa	1	<i>materiál PVC</i>	x		
Postroj na práci ve výškách pro psa	1				
Denní dávka krmení pro psa	2		x		
Osobní hygienické potřeby	1	základní – další se vezou společně	x		
<i>Náhradní svítilna</i>	1		x		
<i>Miska pro psa</i>	1			x	
<i>Termoska na tekutiny</i>	1	<i>nerozbitná, nerez</i>		x	
<i>Jídelní nádobí</i>	1	<i>nerez (ešus, hrnek, příbor)</i>		x	
<i>Spací pytel</i>	1	komfort -5 až -8 °C			x
<i>Karimatka</i>	1				x
<i>Souprava spodního prádla</i>	1	trenýrky, ponožky, tilko	x		
<i>Pláštěnka – nepromokavý kabát (bunda)</i>	1			x	
<i>Bedna na psa</i>	1			x	
<i>Obal na bednu na psa</i>	1	nepromokavý		x	
<i>Dečka na psa</i>	1			x	
<i>Karabina se zámkem a pojistkou</i>	1		x		
<i>REEP šňůra průměr 6 mm</i>	10 m		x		
<i>Zahřívací chemické polštářky</i>	3			x	
<i>Návleky (botičky) pro psa</i>	2	pro případ zranění a pod	x		

Zdroj: Ministerstvo vnitra - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchrannářských psů* [online]. 2005 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

Příloha G – Seznam držitelů kynologických atestů (k 6. 1. 2015)

Červeně označení jsou ti, kteří jsou kynology u profesionálních složek, zeleně pak ti, kteří se věnují záchranářské kynologii v rámci některé dobrovolné organizace.

Tabulka 20: Seznam držitelů kynologických atestů k 6. 1. 2015

<i>Držitel</i>	<i>Město</i>	<i>Číslo atestu</i>	<i>Specializace</i>	<i>Platnost do</i>
FILIP Jaroslav	Zruč nad Sázavou	MV-02/2005	S-sutiny	18.05.2015
			P-plochy	10.05.2015
SCHNABLOVÁ Kristýna	Praha	MV-07/2009	-	-
			P-plochy	10.05.2015
VLACHOVÁ Lenka	Praha	MV-10/2009	S-sutiny	08.11.2015
			-	-
DĚDINOVÁ Jitka	Praha	MV-01/2010	S-sutiny	02.11.2016
			-	-
SAMLÍKOVÁ Regina	Brno	MV-02/2010	S-sutiny	25.05.2016
			-	-
NEDOJEDLÝ Martin	Hlučín	MV-01/2011	S-sutiny	18.05.2015
			-	-
SMĚJOVÁ Veronika	Hlučín	MV-02/2011	-	-
			P-plochy	10.05.2015
NOVÁK Robert	Smiřice	MV-03/2011	-	-
			P-plochy	10.05.2015
ŠTRACH Filip	Praha	MV-04/2011	-	-
			P-plochy	10.05.2015
SITTE Michal	Praha	MV-05/2011	S-sutiny	08.11.2015
			P-plochy	19.10.2015
WILLASCHEK Martin	Vřesina	MV-10/2011	S-sutiny	25.05.2016
			P-plochy	19.10.2015
MÁLEK Pavel	Turnov	MV-13/2011	S-sutiny	08.11.2015
			P-plochy	29.11.2016
HYNEK David	Jaroměř	MV-16/2011	S-sutiny	08.11.2015
			-	-
POZDNIČEK Ladislav	Kláštorec n. Ohří	MV-06/2012	S-sutiny	25.05.2016
			-	-
ČENĚK Miloslav	Březová-Oleško	MV-07/2012	S-sutiny	02.11.2016
			-	-
KRAMOLIŠOVÁ Naděžda	Valašské Meziříčí	MV-08/2012	S-sutiny	23.11.2016
			P-plochy	29.11.2016
SUDZINA Pavel	Plzeň	MV-1/2013	S-sutiny	18.05.2015
			-	-
LINDA Petr	Mařetice	MV-08/2008	S-sutiny	28.09.2015
			-	-
KASALOVÁ Květa	Želiv	MV-02/2013	S-sutiny	28.09.2015
			-	-
LABÍKOVÁ Edita	Hradec Králové	MV-02/2009	S-sutiny	28.09.2015
			-	-

VOKŘÁLOVÁ Milena	Kolín	MV-08/2005	S-sutiny	28.09.2015
			-	-
MORÁVEK Pavel	Koberovy	MV-03/2013	-	-
			P-plochy	19.10.2015
ŠIMEK Miroslav	Most	MV-04/2013	S-sutiny	08.11.2015
			-	-
ČIPEROVÁ Lucie	Heřmanův Městec	MV-01/2014	-	-
			P-plochy	19.04.2016
FOLTYNOVÁ Pavla	Brno	MV-02/2014	-	-
			P-plochy	19.04.2016
HLUBOCKÁ Klára	Pardubice	MV-03/2014	-	-
			P-plochy	19.04.2016
MACH Daniel	Frýdek-Místek	MV-04/2014	S-sutiny	23.11.2016
			P-plochy	19.04.2016
BUKOVINSKÁ Júlia	Ostrava	MV-05/2014	S-sutiny	02.11.2016
			-	-
ZAMYKALOVÁ Pavla	Brno	MV-06/2014	S-sutiny	02.11.2016
			-	-
GABRIŠOVÁ Petra	Brno	MV-07/2014	S-sutiny	23.11.2016
			-	-
ČÁPOVÁ Lenka	Liberec	MV-08/2014	-	-
			P-plochy	29.11.2016
ŠABACKÁ Soňa	Brno	MV-09/2014	-	-
			P-plochy	29.11.2016
HUBNEROVÁ Romana	Albrechtice v J. H.	MV-10/2014	-	-
			P-plochy	29.11.2016

Zdroj: Kynologie v IZS: Výpis ze seznamu držitelů kynologických atestů [online]. 2015 [cit. 2015-03-12].
Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu-65558.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

PŘÍLOHA H – Sutinové vyhledávání osob pomocí KPT

Vyhledávání v sutinách je v ČR organizováno a řízeno HZS ČR. Prvním a velmi důležitým úkolem je zjistit pravděpodobný počet zavalených osob a následně provést průzkum na místě zásahu, kterým se zjišťuje:²⁰¹

- a) „možnosti dalšího zřícení nebo zasypání, bezpečnost prostoru,
- b) rozsah mimořádné události a nároky na síly a prostředky,
- c) odezvu postižených osob,
- d) nebezpečí, která ohrožují zasypané osoby - požár, zatopení, nedostatečný přístup vzdušného kyslíku k zasypaným, únik plynu, elektrické rozvody, přítomnost chemikálií, přítomnost hořlavých kapalin apod.,
- e) přístupové cesty k postiženým,
- f) jaká pomocná technická zařízení budou potřebná (jeřáby, pálicí souprav, podpěry, buldozery, apod.),
- g) potřebu speciálních služeb (vyhledávací psi, báňská záchranná služba, speleologové apod.).²⁰²

Kynologická skupina bývá nasazena v těch případech, kdy je podezření, že se ve zříceném objektu (na špatně dostupném místě či v místě průmyslové havárie) nachází jedna či více osob, a nelze přesně určit pozici, kde se nachází. Použití kynologické skupiny je možné i v těch případech, kdy není jisté, zda se pod troskami nachází či nenachází nějaká osoba či osoby.²⁰³

²⁰¹ Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. *Příručka pro velitele jednotek hasičského záchranného sboru ministerstva vnitra: Vyhledávací a záchranné práce ve zřícených budovách, mezinárodní záchranné operace* [online]. 2000 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/prirucka-pro-velitele-jednotek-mv-generalniho-reditelstvi-hzs-cr-pdf.aspx>

²⁰² HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranných psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

²⁰³ HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranných psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

Na základě seznamu držitelů kynologických atestů se specializací S svolává kynologické pátrací týmy operační a informační středisko MV – GŘ HZS nebo územně příslušné operační a informační středisko HZS kraje.²⁰⁴

Obrázek 29: Záchranářský pes nasazený na sutinové vyhledávání a jeho psovod

Zdroj: *Záchranářský útvar HZS ČR: Již 10 let hasičům pomáhají kynologové při jejich práci* [online]. 2013 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/7-2013-zpravodajstvi-jiz-10-let-hasicum-pomahaji-kynologove-pri-jejich-praci.aspx>

Kynologická skupina je povolána v těchto případech:

- je – li třeba vyhledat osoby zasypané sutí či troskami budov,
- je – li třeba vyhledat a vyprostit osoby uvězněné při průmyslových haváriích, vážných dopravních a leteckých nehodách,
- je – li podezření, že se osoba může nacházet v nedostupných či špatně přístupných místech, např.: sklepy, studny, jámy, šachty, ...,
- je – li potřeba prověřit různé prostory z důvodů vyloučení výskytu osob.²⁰⁵

²⁰⁴ HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

²⁰⁵ HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

Zásah kynologických týmů

Ve spolupráci s PČR se zjistí pravděpodobný počet zavalených osob. Před nasazením kynologické skupiny je třeba přerušit veškeré prohledávání i odklizení trosek. Je důležité, aby se v prohledávaném prostoru nepohybovaly žádné jiné zasahující osoby, kvůli pachovým stopám, podle kterých pes vyhledává zavalené osoby. Následně jsou sutiny pokropeny vodní mlhou tak, aby došlo k usazení prachu. Poté může kynologická skupina začít s prohledáváním trosek. Pes vyhledává zavalené osoby v sutinách vždy bez obojku, záchranářské dečky či jiné výstroje a to kvůli možnosti zachycení psa v sutinách. Výjimkou je ochranná obuv, která se psovi nasazuje v případech, vyskytnou-li se v místě zásahu ostré či jinak nebezpečné předměty.²⁰⁶

Vyhledávání zavalených osob probíhá buď tzv. trojkovým, dvojkovým nebo čtyřkovým systémem.

A. Trojkový systém

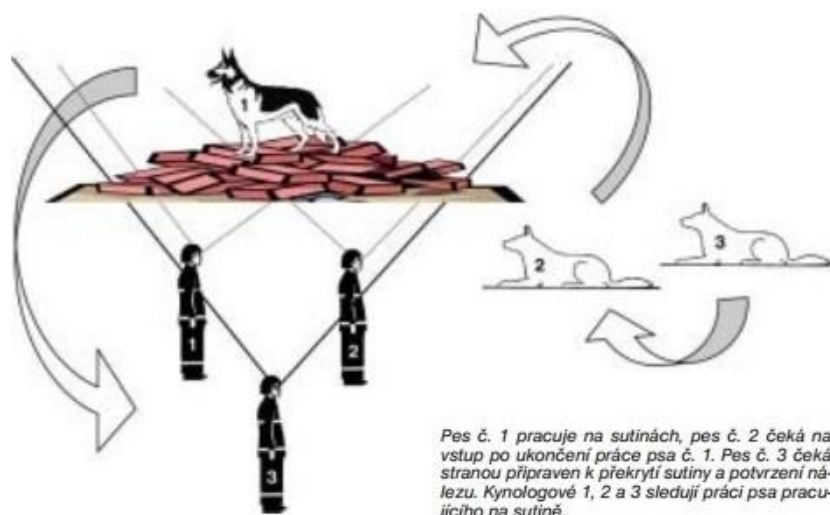
Tento systém je využíván nejvíce. Do kynologické skupiny patří **tři kynologové a tři psi**, čili 3 kynologické dvojice (psodod – pes). Do kynologické skupiny by měli být také zařazeni psi, kteří mají zvláštní úkoly, např. průzkum ventilačních šachet či prohledávání nestabilních míst. Tito psi by měli být malého vzrůstu a nízké váhy. Rovněž by měli být perfektně vycvičeni na pohyb v temných a těsných prostorech a na pohyb ve velkých výškách.²⁰⁷

V trojkovém systému je možné pracovat dvěma způsoby:

První možnost: V sutinách se pohybuje pouze jeden pes. Po dokončení jeho prohledávání je nasazen druhý pes a oba následně prozkoumají celý prostor společně. Třetí pes je přiveden na místa, kde první dva psi signalizovali, že by se tam měla nacházet osoba a měl by dodatečně potvrdit, že se tam osoba/osoby nacházejí. Tato metoda se využívá v případech, kdy signalizace psa není jistá nebo pokud se špatně určuje místo nálezu.

²⁰⁶ HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

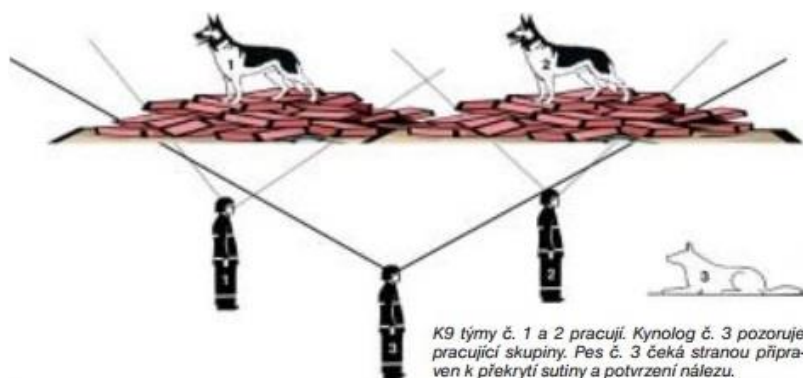
²⁰⁷ HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

Obrázek 30: První možnost trojúhelníkového systému u stínového vyhledávání

Zdroj: HRADIL, Tomáš et al. *Metodika stínového vyhledávání s využitím záchranných psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. , s. 17. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-stiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

Druhá možnost: v stínách hledají současně dva psi a poté je přivolán třetí pes. Tato varianta urychluje průzkum místa zásahu.²⁰⁸

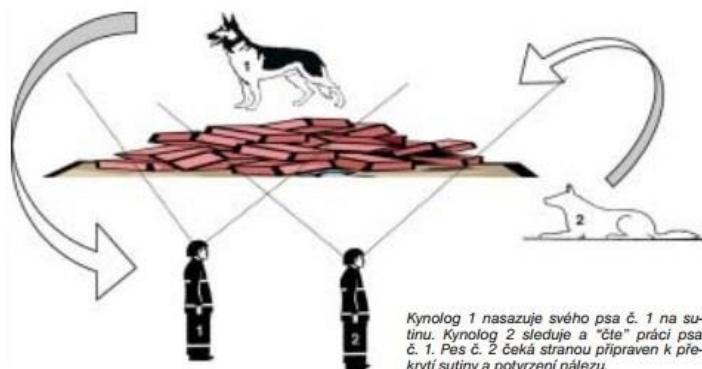
Obrázek 31: Druhá možnost trojúhelníkového systému u stínového vyhledávání

Zdroj: HRADIL, Tomáš et al. *Metodika stínového vyhledávání s využitím záchranných psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-stiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

²⁰⁸ HRADIL, Tomáš et al. *Metodika stínového vyhledávání s využitím záchranných psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-stiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

B. Dvojkový systém

Tento systém se využívá pouze v případech, kdy není zajištěn dostatečný počet psů nebo pokud došlo ke zranění jednoho z nasazených psů. K dispozici jsou dvě kynologické dvojice.²⁰⁹

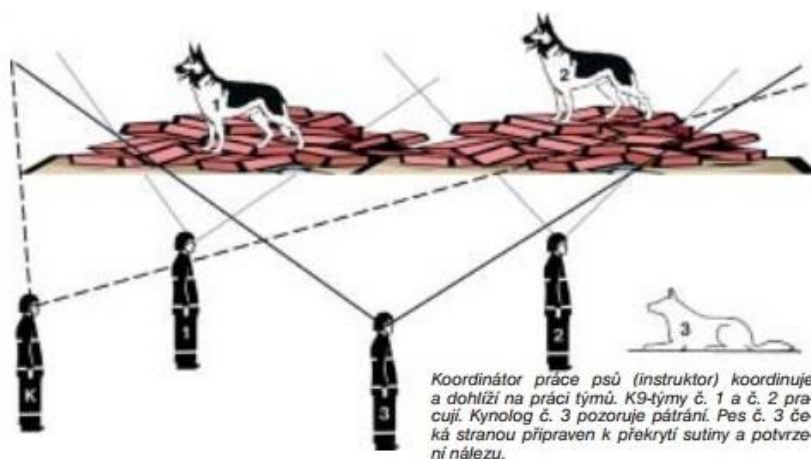

Obrázek 32: Dvojkový systém vyhledávání v sutinách

Zdroj: HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005, s. 18 ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

C. Čtyřkový systém

Ve čtyřkovém systému organizuje práci trojkové skupiny tzv. koordinátor práce psů nebo instruktor. V tomto systému lze dosáhnout spojení rychlosti a přesnosti vyhledávání.²¹⁰

Obrázek 33: Čtyřkový systém vyhledávání v sutinách

Zdroj: Ministerstvo vnitra- Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů* [online]. 2005 [cit. 2014-12-03]. ISBN 80-86640-38-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

²⁰⁹ HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

²¹⁰ HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

Při prohledávání (ať už dvojkový, trojkovým či čtyřkovým systémem) musí kynolog důsledně sledovat práci psa. Důležitý moment nastává v okamžiku, kdy se změní chování psa – to může vést k nálezů zasypané osoby. Stane-li se tak, kynolog to ihned ohlásí veliteli zásahu (zpravidla je velitelem zásahu příslušník HZS ČR). Následně mu co nejpřesněji ukáže možnou polohu zasypané osoby a navrhne mu další možné postupy.²¹¹

Nasazování psů probíhá tak dlouho, jak je to nutné. Důležitý je odpočinek psa i psovoda. Při vyprošťování zavalených osob pes odpočívá nebo pomáhá v jiné části. Po ukončení prohledávání a vyprošťování osob je sepsán záznam výsledku nasazení.²¹²

²¹¹ HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranných psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

²¹² HRADIL, Tomáš et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranných psů*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. ISBN 80-866-4038-8. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/metodika-sutiny-vyhledavani-psi-pdf.aspx

PŘÍLOHA I – Plošné vyhledávání osob pomocí KPT

V případě pohřešování osoby, kdy je podezření, že se tato osoba stala obětí trestného činu, utekla z domova, ztratila orientaci (senioři, malé děti) nebo se například jedná o uprchlou osobu, je zahájeno vyhledávání v terénu – plošné vyhledávání. Každá pátrací akce je jiná, závisí na spoustě skutečností – typ prostředí, doba hledání, věk pohřešované osoby, povětrnostní podmínky, apod. Neexistuje tedy pouze jeden přesný návod, jak tyto osoby vyhledat. O úspěchu zejména rozhodují zkušenosti jak velitele pátrací akce, tak jednotlivých psovodů i psů, a rovněž znalost pátracích strategií.²¹³

Pes, díky svému výbornému čichu, dokáže navěřit pach osoby na velkou vzdálenost a vyhledat ji. Díky této jeho *vlastnosti* ho lze nasadit při plošném vyhledávání, neboť je během krátkého časového úseku prohledána velká plocha možného výskytu pohřešované osoby.²¹⁴

KPT se rozumí základní kynologická dvojice, čili psovod a pes, která může být doplněna o technika, který pomáhá při pátracích úkolech, plánuje pohyb v terénu či zajišťuje spojení mezi kynologem a vedoucím pátrací akce. Tříčlenný pátrací tým je považován za nejlepší, neboť se psovod může naplno věnovat práci psa a nemusí se „*zdržovat*“ s ostatními technickými věcmi. Celkové vyhledávání je pak efektivnější, rychlejší a bezpečnější.²¹⁵

Při plošném vyhledávání je velmi důležitý počet nasazených pátracích týmů, které pohřešovanou osobu hledají. Ve srovnání s rojnicí je KPT několikrát rychlejší, a to díky tomu, že pes je schopen vycítit pach hledané osoby na velkou vzdálenost. Pro porovnání je v tabulce č. 7 uvedena velikost prohledané plochy za jednu hodinu KPT a v tabulce č. 21 velikost prohledané plochy za jednu hodinu jedním pátračem, který je zařazen do rojnice.

²¹³ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

²¹⁴ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

²¹⁵ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

Tabulka 21: Velikost prohledané plochy [km²] za jednu hodinu jedním KPT

Rychlost postupu [km/hod ⁻¹]	Šířka pátracího pásu [m] – maximální vzdálenost navětrání pachu za daných podmínek					
	20	40	60	80	100	120
1	0,019	0,038	0,056	0,073	0,090	0,105
2	0,039	0,076	0,112	0,147	0,180	0,211
3	0,058	0,115	0,169	0,220	0,270	0,316
4	0,078	0,153	0,225	0,294	0,360	0,422

Zdroj: Zpracováno podle: MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009, s. 15. ISBN 978-80-7385-065-4.

**Tabulka 22: Velikost prohledané plochy [km²] za jednu hodinu, která připadá na jednoho pátrače
zařazeného do rojnice**

Rychlost postupu [km/hod ⁻¹]	Rozestupy v rojnici [m] – maximální vzdálenost jednotlivých členů rojnice podle druhu terénu			
	2	4	6	8
1	0,002	0,004	0,005	0,007
2	0,004	0,008	0,011	0,014
3	0,006	0,011	0,017	0,021
4	0,008	0,015	0,022	0,028

Zdroj: Zpracováno podle: MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009, s. 15. ISBN 978-80-7385-065-4.

Makeš ve své publikaci uvádí příklad nasazení KPT a nasazení rojnic. Při prohledání prostoru o rozloze 25 km² za pět hodin je potřeba přibližně **25 až 80 KPT**, při použití rojnic je potřeba kolem **450 – 1300** osob. Při pátrání v rojnicích se navíc rychlost přizpůsobuje nejpomalejšímu pátrači a rovněž dochází ke zdržení při vyrovnávání rojnic. V nepřehledném a špatně přístupném terénu tak vznikají velké časové ztráty. Další velkou nevýhodou rojnic je fakt, že sehnat tak velké množství vyškolených osob pro pátrání v terénu je téměř nemožné.

Pes se naopak dokáže velmi rychle zorientovat ve špatném terénu a rovněž má výbornou viditelnost i ve špatných podmínkách, jak je například mlha či tma. KPT ke své práci rovněž nepotřebují žádné dodatečné materiální vybavení ani další pomocné osoby. V terénu je tedy využití KPT efektivnější zejména v **rychlosti** a v **přesnosti vyhledávání**.²¹⁶

Metody vyhledávání pohřešovaných osob

A. Vyhledávání pachových předmětů

Důležitým momentem při pátrání po pohřešované osobě je nález její osobní věci (mikina, batoh, jízdní kolo...). V takovéto situaci je vhodné využít psa, jelikož dokáže zachytit pachovou stopu. Nález ztracené věci a následné pachové stopy psem již mnohokrát velmi významně pomohlo k nalezení pohřešované osoby. Fakt, že pes dokáže pomocí pachové stopy vyhledat pohřešovanou osobu, je z hlediska pátrání zcela jedinečné, protože tak rychlé a efektivní vyhledávání nelze zajistit žádným jiným postupem pátrání.²¹⁷

Makeš, na základě svých osobních zkušeností, ve své publikaci *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*, zcela zásadně zdůrazňuje důležitost vyhledávání ztracených či odložených věcí pohřešovaných při plošném vyhledávání. Rovněž uvádí několik příkladů z praxe, u nichž byl nález věci pohřešované osoby zcela zásadní. V prvním případě šlo o pohřešovaného osmnáctiletého chlapce, který trpěl psychickou poruchou. Díky nálezu jeho kola, byl vytipován menší prostor možného výskytu a následně byl muž nalezen v nedalekém stohu slámy. Dalším případem byla pátrací akce po osmdesátiletém muži trpícím Alzheimerovou chorobou. Kvůli časové ztrátě od posledního zaznamenaného pohybu pohřešovaného, byla vytipovaná oblast, kde by se mohl nacházet, velká přibližně 700 km². Ovšem díky precizní práci všech osob podílejících se na pátrání byl pohřešovaný nalezen včas. Po provedení paprskovitého průzkumu okolí, kde byl pohřešovaný muž naposledy spatřen, našel policejní pes kalhoty. Po zachycení pachové stopy našel služební pes pohřešovaného již po 800 metrech. Pokud by se nenašlo pohozené oblečení pohřešovaného, je velice pravděpodobné, že by se jej nepodařilo nalézt živého.²¹⁸

²¹⁶ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

²¹⁷ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

²¹⁸ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

B. Záchranné stopování

Další možností, jak využít psa při vyhledávání osob v terénu, je záchranné stopování. Pokud je známo místo, kde se pohřešovaná osoba prokazatelně pohybovala, nebo je nalezen předmět patřící pohřešované osobě, je zde použit pes stopař. Aby mohl pes vyhledat pachovou stopu pohřešované osoby mezi dalšími pachovými stopami jiných osob, je nutné použití pachového vzorku pohřešovaného (neprané šatstvo nebo nalezená věc v místě zásahu).²¹⁹

C. Mantrailing

„*Mantrailing je zvláštní způsob sledování lidské pachové stopy s pomocí speciálně vycvičeného psa.*“²²⁰ Pes je speciálně vycvičen na sledování pachové stopy pouze jedné hledané osoby a zaměřuje se na její individuální pach. Při své práci pes nemusí přímo sledovat stopu hledané osoby, cestu si může zkrátit, jediným jeho cílem je co nejrychlejší nález pohřešované osoby. Pro mantrailing se využívají především psi plemene bloodhound, protože díky svým fyziologickým vlastnostem dokážou zachytit pach starý i několik hodin.²²¹

V ČR se od roku 2012 mantrailingu intenzivně věnuje International Bloodhound Academy (IBHA). Založili ji profesionální i dobrovolní kynologové z ČR, Slovenska, Německa a USA. Mezi jejich cíle patří propagace této metody do oficiálních řádů pro vyhledávání osob a rovněž informování kynologické veřejnosti jak o mantrailingu, tak i o plemenu bloodhound. Členové IBHA rovněž usilují o sepsání jednotné příručky o výcviku a testování stopařských psů. IBHA také pořádá vzdělávací semináře a poskytuje informace o novinkách v mantrailingu v zahraničí.²²²

D. Pátrání na vodních plochách

Při pátrání na vodních plochách se využívají speciálně vycvičení psi a to společně s potápěči. Zejména v kalných vodách je využití psa velmi efektivní, jelikož dokáže detekovat místo, kde se nachází největší koncentrace pachu, který vznikl dekompozicí lidské tkáně a potápěč tak nemusí prohledávat celou vodní plochu. Touto prací se mohou zabývat psi se specializací na plošné vyhledávání s rozšířenou specializací na vyhledávání utonulých osob na

²¹⁹ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

²²⁰ *Policie České republiky – KŘP Královéhradeckého kraje: Mantrailing – psi dovednost při vyhledávání osob* [online]. 2011 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/mantrailing-psi-dovednost-pri-vyhledavani-osob.aspx>

²²¹ *Policie České republiky – KŘP Královéhradeckého kraje: Mantrailing – psi dovednost při vyhledávání osob* [online]. 2011 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/mantrailing-psi-dovednost-pri-vyhledavani-osob.aspx>

²²² *International Bloodhound Academy: O nás* [online]. 2012 [cit. 2014-12-05]. Dostupné z: <http://www.ibha.eu/o-nas>

vodních plochách. Rovněž lze využít psi speciálně vycvičené na hledání mrtvých lidských těl (cadaver).²²³

E. Vyhledávání mrtvé osoby

Při pátrání po pohřešované osobě v terénu by toto pátrání mělo pokračovat až do nálezů této osoby. Pátrací akce ovšem nekončí vždy se šťastným koncem, počty případů, kdy bylo nalezeno mrtvé tělo pohřešované osoby, není malé množství. Pes musí být na nález mrtvého těla speciálně vyškolen.²²⁴

Psům, vycvičených na nález mrtvých lidských těl se říká cadaveři a v ČR je jich velmi málo. Hlavním důvodem je náročné financování výcviku psa. Richard Haas, vedoucí oddělení služební kynologie Správy střeodočeského kraje PČR, vysvětluje, že na výcvik psa je nutné zakoupit velmi drahé tabletky, tzv. umělé paše. Jedná se o speciální chemické látky, které mají velice podobný pach, jako lidská tkáň.²²⁵

Metody vyhledávání KPT

Rozhodnutí velitele zásahu o použití konkrétní metody vyhledávání pomocí KPT záleží především na profilu terénu, pachových podmínkách a rovněž na dostupných informacích. Makeš uvádí devět možností, jak pes může v terénu vyhledávat.

Základní metodou je **vyhledávání v pátracích pásech** a to za předpokladu, že proudění vzduchu nemění příliš svůj směr. V rámci této metody lze prohledat celkem velký prostor v krátkém čase a bez velké únavy psa. Pokud jsou větrné podmínky nepříznivé – proměnlivý vítr, členitý terén či úplné bezvětří přechází se na metodu **vyhledávání v koridorech**. Mezi další metody vyhledávání patří: vyhledávání po vrstevnicích, mřížkové vyhledávání, obrysově vyhledávání, rychlé vyhledávání, ohniskové vyhledávání, vyhledávání v objektech a vyhledávání rojnicemi KPT. Každá metoda má svůj specifický postup a plán. Záleží na zkušenostech a znalostech velitele zásahu popřípadě člena KPT, pro jakou metodu se rozhodne.²²⁶

²²³ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

²²⁴ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

²²⁵ *Policie České republiky – KŘP Střeodočeského kraje: Střeodočeští policisté mají speciálně vycvičeného psa na hledání lidských ostatků* [online]. 2013 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/stredocessti-policiste-maji-specialne-vycviceneho-psa-na-hledani-lidskych-ostatku.aspx>

²²⁶ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-065-4.

Plán vyhledávání

O úspěšném vyhledání pohřešované osoby nerozhoduje pouze dobře vycvičený pes, ale velmi důležité jsou dovednosti psovoda. Pokud by psa vedl terénem tak, že by mu neumožnil správně zachytit pach, tak ani nejlépe vycvičený pes by neměl šanci pohřešovanou osobu najít. Je tedy velmi důležité sestavit si plán vyhledávání tak, aby vedl co k nejrychlejšímu a nejspolehlivějšímu prohledání prostoru.

PŘÍLOHA J – Rozhovor s členem prezidia SZBK ČR, velitelem ZBK Libereckého kraje a velitelem psovodů SDH Hejnice panem Františkem Schejbalem

1. Jak dlouho už se věnujete výcviku psů?

Výcviku se věnuji již přes 20 let. Začínal jsem u SVAZARMu a pak jsem začal u SZBK, u kterého jsem doteď. Nyní jsem i velitel jednotky SDH Hejnice.

2. Existuje nějaké plemeno psa, které se na výcvik hodí nejlépe?

V podstatě žádné speciální plemeno, které by se hodilo pro výcvik, neexistuje. Používají se skoro všechna plemena. Používají se ta plemena, jejichž tělesná konstrukce vyhovuje tomu, co po psovi chceme. Například pražský krysařík není vhodným kandidátem, protože při zásahu v terénu, neprorazí hustým křovím a podobně. Ani doga není vhodným psem, protože se špatně přepravuje a dlouho nevydrží. U menších plemen se využívá například border kolie. Každopádně záleží na psovodovi, jak si psa dokáže vycvičit i na povaze konkrétního psa. Nyní jsou v módě i retrívři. Pes by měl být hlavně pod kontrolou.

3. Podle čeho se vybírá konkrétní pes?

Je to hodně individuální. V roce 2000 vznikli u SDH dobrovolní psovodi. Každý, kdo měl doma psa, tak si ho vzal a cvičil s ním. Začíná se ale samozřejmě u štěněte. Pozoruje se u něj, jak se chová, jak se rve o krmení, jak se má k životu, jestli je aktivní a podle toho se vybírá. Vychází se i dle předpokladů – předkové – mistři světa v záchranařině, takže tam je možnost, že bude taky záchranařský. Tento pes (německý ovčák Elvis) je vybraný na poslední chvíli. Už mám 6. psa

4. V jakém stylu probíhá celý výcvik a jak dlouho trvá?

U každého psa je výcvik individuální, ale aby mohl pes být nasazen do akce, trvá výcvik zpravidla dva až tři roky. Cvičíme s nimi dvakrát až třikrát týdně, aby se psi nevyčerпали. Také je to otázka času – kynolog má svou práci a nemůže to dělat každý den.

Od začátku probíhá výcvik formou hry, která se postupně ztěžuje. Výcviku se vždy účastní také figurant. Ten si s ním hraje – přetahuje se s ním o míček na provázku. Pak se figurant ukryje a pes má za úkol ho najít. Když ho najde, sedne si a označí místo štěkáním a tím přivolá svého psovoda. Pak dostane něco za odměnu. Ale záleží na konkrétním psovodovi, jak ho to učí.

Výcvik probíhá rovněž ve formě skutečného nasazení – simulace utonulých, ztracených, či se hledá v sutinách a podobně. Psi umí hledat lidi v terénu, na stromě, ve vodě, v sutinách. Hledají podle lidského pachu, pokud nějaký zachytí, zůstanou na místě a štěkají. Pokud se osoba nachází na stromě, je to pro psa těžší úkol, neboť pachová stopa padá ze stromu dolů a pokud fouká vítr, může být odváta až několik metrů od místa skutečného výskytu této osoby. Se psy jezdíme po celé republice na sutiny. Protože pes si moc dobře pamatuje, kde byl minule a kde jsou různá zákoutí, kde se můžou nacházet osoby. Je tedy důležité, aby nešel po paměti, ale aby šel skutečně po pachu.

5. Lze psy rozdělit do nějakých kategorií?

Tak jsou psi, kteří umějí vyhledávat jak v sutinách, tak i v terénu. Pak jsou speciálně psi na hledání výbušnin nebo drog. Čím méně má pes specializací, tím lépe, protože se může soustředit na svou hlavní činnost.

6. Kde se psi cvičí?

Chodíme cvičit na sutiny – spadlé budovy po celé ČR, je důležité, aby pes chodil na různá místa, aby si to nepamatoval, v lese, na loukách, v přírodě, na vodě – označuje utonulé, pes je na hladině označí štěkáním nebo hrabáním. Psi dokáží najít člověka i pod lavinou. Svou základnu máme přímo tady v Hejnicích.

7. Jaké druhy cvičení musí psi absolvovat?

Skoro každá organizace, která se věnuje výcviku záchranářských psů, má svůj vlastní zkušební řád, čili jich existuje několik. Sdružení dobrovolných hasičů Čech, Moravy a Slezska má řád nejlepší – je to prostě řád do praxe. Například u SZBK Liberec – tam se věnují spíše sportovní kynologii. Dále pak existují atesty MV. Já jsem si dlouho zapisoval neobvyklé situace při zásazích a z toho se pak sestavil zkušební řád.

8. Je vždy psův majitelem psa?

Ne vždy je psův majitelem toho psa. Není to podmínka. Většinou u dobrovolných složek je jejich. U profesionálních složek je to pes policejní, je to majetek policie ČR. Psův si může psa vzít domů, ale není jeho majitel. Ale když pes „doslouží“ tak si ho psův většinou vezme a dá mu klidný domov na stáří.

9. Když máte nějaký výjezd, co potřebujete všechno za pomůcky?

Máme dvě výjezdová vozidla, která jsou plně vybavena věcmi na slaňování a potápění, je tam elektrocentrála, oblečení pro psův do zimy, žrádlo pro psy, stany, spacáky. Když máme výjezd, tak jsme schopni pracovat v terénu sami třeba i týden.

10. Za jakých podmínek se nasazují do akce Vaši záchranní psi?

Za jakýkoliv podmínek, dokážou pracovat za tmy, za sluníčka, za fujavice, sněhu, nevadí nám počasí ani denní doba. Můžou hledat celou noc, jsou na to vybaveni, vycvičení. Náš pes nepotřebuje znát individuální pach pohřešované osoby, protože označí každý lidský pach, který se v tom prostoru nachází nebo každého člověka, který tam je. Označí všechny osoby, které se nacházejí v propátrávaném prostoru.

11. Do jaké doby po nějaké události, například zřícení budovy nebo při pohřešování osoby se pes může nasadit?

Ideální je to do třech dnů. Ovšem lidé dokážou přežít i 5 až 8 dní. Je to vždy individuální, záleží to na všech podmínkách a okolnostech – počasí, klimatu, zda se jedná o lavinu nebo zřícení budovy a podobně.

12. Máte nějakou pohotovost?

Na telefonu jsme neustále. Vždycky máme sebou psa, pořád jsme vlastně v pohotovosti. Pro jistotu, protože můžeme být daleko od domova. Takže jsme schopni po obdržení telefonátu odjet na místo zásahu ihned.

13. Potřebuje pes nějakou aklimatizaci, když s ním cestujete do zahraničí?

Psovi jiné počasí nebo klima nevadí, psi jsou na to zvyklí. Navíc jsou rádi, že se dostanou ven z auta nebo z letadla. Takže může pracovat prakticky ihned.

14. Co všechno se potřebuje na akce do zahraničí?

Je to složitější, můžeme si vzít jen to, co opravdu nutně potřebujeme – takže něco na lezení, jídlo pro sebe a pro psy, vodu. Můžu mít jen to, co opravdu unesu a co se mi vejde do batohu.

15. Jak často se vyjíždí k zásahu?

Každý rok je to jinak, záleží to na tom, jak si na nás kdo vzpomene. Není to podle toho, kolik lidí se ztratí, ale podle toho, kdo si vzpomene, že by mohl využít naše služby. Bylo by lepší, kdyby nás složky IZS využívaly častěji!

16. Kolik stojí výcvik psa?

Je to nevyčíslitelné. Je to hodně individuální. Zkrátka ten pes nemůže chodit cvičit na jedno místo. Takže se musí hodně přemísťovat – i stovku nebo dvě stovky kilometrů. Aby pes prostě poznal jiná místa. Hodně se najezdí. Něco stojí doktor, žrádlo. Čas ani nejde vyčíslit. Cca 200 tisíc Kč za vycvičeného psa.

17. Dává se psům nějaká speciální strava?

Záleží jak kdo, my dáváme granule – kvalitní!! Někdo vaří také maso a těstoviny, ale moc lidí to nedělá – není čas a peníze.

18. Do kolika let se používá takto vycvičený pes?

Po osmém roce už je to špatné, většinou je to maximálně do 10 let. Hned jako štěně se cvičí – přibližně od dvou měsíců.

19. Co všechno musí splňovat psovod?

Psovod musí mít předpoklady!! Je to složité na to odpovědět. Atest musí splnit před komisí. Ale oni mají náročnější zkoušky.

20. Jaké jsou potřebné vlastnosti psa?

Rovněž je to individuální, záleží to také na tom, na co se daný pes bude cvičit. Když to bude malý pes – využijí ho na vyhledávání drog, výbušnin, rozlišování předmětů. Např. mají látku – aratex – a pes je schopen do sebe natáhnout pach, a pak dokáže i po roce určit, jestli tam ten člověk byl nebo ne. To můžou dělat i malí psi.

21. Používá se u horské služby bernardýn?

Psi dříve chovali v klášterech v horách a pes byl schopen dotáhnout náklad a nějakou konstrukci. Pak se začali používat, v lavinách, ale teď už to nedělají. Ten pes je příliš těžký! Takže ani moc nevydrží.

22. Jaký je vztah psovoda a psa?

Přátelský!! Psovod většinou nevelí, ale mluví na něj. Když se stane, že nechce poslechnout, tak je to rozkaz.

23. Jak často se Vaši psi nasazují?

Je to bída – na spadlých domech se nasazují velmi často – až 90%, v pátrání se nasazují pozdě – až po týdnů nebo déle. Využívá se to méně – tak cca do 30%.

24. Jak často se stává, že pes ztratí stopu?

Ještě jsem se s tím nesešel. Mohlo by k tomu dojít, ale není s tím žádná zkušenost.

25. Můžete mi něco říct o Vašich zahraničních misích?

Máme jich za sebou již několik. Hlavním problémem je jazyk, ale v týmu většinou bývá někdo, kdo cizí jazyk ovládá. V roce 1999 jsme například pomáhali při zemětřesení v Turecku a poté i na Taiwanu. Byli jsme i několikrát na Slovensku, v Německu nebo v Rakousku, kde jsme hledali pohřešované osoby. Jako příklad můžu uvést případ pohřešovaného chlapce na Slovensku. Slovenští policisté a ostatní složky ho hledali týden, ale nebyli úspěšní. My jsme přijeli a po třech hodinách jsme chlapce našli živého.

Problémem při akcích v zahraničí bývá to, že všichni chtějí, aby se prohledalo tohle místo a pak hned další. Ale pes také potřebuje odpočinek a nemůže pracovat 24 hodin denně.

V zahraničí to vždy řídí krizový štáb. Na krizovém štábu se domlouvají situace co a jak. Na Taiwanu byla spolupráce perfektní, všechno bylo naplánované dokonale a do puntíku. Všechno tam mělo svůj řád a pravidla, což je velice důležité. Ale například v Turecku byl chaos.

Velitel zásahu je jeden ze složky IZS. Pokud se jedná o pohřešovanou osobu, velí tomu příslušný policista, pokud se jedná o zřícení budovy, velí zásahu hasič. Když je to v horách, tak to má horská služba. Celkově tomu velí ten, „kdo to má nejvíc pod palcem.“ Bezpečnostní rady tam dodají svoje lidi.

Ještě můžu uvést příklad, kdy se nám pes propadl do země. Vůbec nezmatkoval a čekal na pomoc. Byl v klidu.

Důležité je, aby tým, který tam je, nenechával práci na někom jiném, ale snažil se udělat nejvíce pro celý tým, pro to, aby byl celý zásah úspěšný.

26. Jak je to s financováním kynologie u dobrovolných složek a jak u hlavních složek IZS?

Profesionální psovodi včetně horské služby, jsou plně financováni státem. Dobrovolní psovodi si musí sehnat sponzora, ale víceméně si to ten psovod platí sám. Psovodi, kteří jsou atestovaní MV, tak dostanou od státu (ze státního rozpočtu) rovněž nějaké peníze na vybavení – helma, oblek, očkování proti nemocem.

Příklad: Pokud jedeme na misi do zahraničí, musí mít pes speciální očkování, které stojí třeba i 18 tisíc Kč.

Většinou si to tedy platí každý sám, s výjimkou profesionálů, těm to platí stát.

27. Kolik má za sebou Elvis akcí? Kolik mu je? (Jeho pes)

Loňský rok bylo 22 pátracích akcí – takže tedy cca dvakrát do měsíce. Letos zatím pět akcí (duben 2014). Je mu pět let.

28. Děkuji za rozhovor a za cenné informace, ať se Vám daří!

Nemáte zač, rád jsem pomohl. I Vám přeji hodně štěstí při zpracování diplomové práce.

Obrázek 34: Záchranářský pes Elvis a já v Hejnicích

Zdroj: vlastní fotografie

Shrnutí rozhovoru s panem Františkem Schejbalem

Pan František Schejbal je zakladatelem skupiny kynologů SDH Hejnice. Výcviku se věnuje již přes dvacet let a má za sebou nespočet zásahů jak z tuzemska, tak i ze zahraničí. Pomáhal mimo jiné při zemětřesení v Turecku a na Taiwanu, a v březnu letošního roku (2015) pomohl nalézt ztraceného českého turistu na Ukrajině. Jeho znalosti a zkušenosti pomohli k vytvoření zkušebního řádu, který je dle jeho slov jeden z nejlepších, neboť je posazen na praxi.

Při výběru a výcviku psů je důležitá především povaha psa, na plemenu ve své podstatě tolik nezáleží, ovšem taková čivava při pátrání v terénu není rozhodně vhodná. Aby mohl být pes nasazen a zvládl potřebné zkoušky, je nutné s ním cvičit přibližně dva až tři roky – záleží na zkušenostech psovoda i na povaze psa a také samozřejmě na čase stráveném výcvikem. Ten probíhá nejprve formou hry a později simulací skutečného nasazení. Pes vždy po vypátrání nějaké osoby dostane nějakou odměnu – přetahování s míčkem nebo nějaký ten pamlsk. V případě, že se hledá na sutinách, je důležité, aby se střídala různá místa, neboť pes je schopen si místo zásahu zapamatovat a jít pak po paměti a nikoliv po čuchu.

Psovodi SDH Hejnice jsou schopni vyjet k případu téměř okamžitě. Vozí si s sebou vždy psa i povinnou výbavu. Počty zásahů se mění každý rok, ovšem jak říká pan Schejbal, bylo by lepší, kdyby byli nasazováni častěji.

Výcvik psa se nedá vyčíslit. Něco stojí jídlo, benzín, vybavení a čas samozřejmě vyčíslit nejde. Veškeré prostředky si hradí členové SDH sami nebo jsou odkázáni na sponzory a dotace. Vycvičený pes se pak využívá maximálně do jeho deseti let, ale samozřejmě záleží na konkrétním psovi.

Pes je nedílnou součástí při vyhledávání pohřešovaných osob jak v terénu, tak i zasypaných v lavinách či troskách domů. Tato práce by se neměla podceňovat, měli by jí být věnovány finanční prostředky i od státu (v případě SDH ČMS, SZBK ČR a KZJ ČR). Rovněž považují za důležitou publicitu. Lidé by měli vědět, co všechno psovodi se psem dokáží, jaké jsou jejich výsledky a uplatnění. Rovněž by měli vědět, že pokud se jim někdo z rodiny ztratí, mohou bezplatně kontaktovat také je. Nikdy totiž nevíte, co se může stát právě Vám...

PŘÍLOHA K – Rozhovor s kynologem PČR

1. Jak dlouho již pracujete u PČR

U policie pracuji již 20 let.

2. Baví Vás Vaše práce? Je to hodně náročné na čas?

Možná je to trapné, ale je to můj splněný klukovský sen. Moje práce je zároveň můj koníček, čili to ani nějak nevnímám, jestli je to časově náročné. Jsem jeden z mála, kdo dělá to, co ho baví.

3. Myslím, že to trapné rozhodně není. I můj sen je pracovat u PČR a věřím, že se mi to jednou splní. A kolikátého už máte pejska? Jaká je to rasa a kolik je mu let?

S kynologií jsem začal v necelých 17 letech a je fakt, že jsem hodně dlouho čekal, než jsem toho svého vytouženého psa dostal. Služebního pejska mám už čtvrtého. Měl jsem vždy jen německé ovčáky. Mému současnému psovi je pět let. Už když jsem nastupoval k PČR, tak se počítalo s tím, že budu dělat psovoda, takže se mi opravdu splnil sen.

4. Jakou specializaci má Váš současný pes?

Momentálně má kategorii hlídkový pes

5. Chtěl byste s ním do budoucna zkusit ještě i nějakou jinou specializaci? Co by Vás nejvíce bavilo? Mě osobně zaujalo nejvíce plošné vyhledávání.

Určitě chci vyšší zkoušku, ale co přesně, to se uvidí až v kurzu. Jinak s ním mám několik civilních zkoušek, kde mu jdou hlavně pachové práce (stopa) takže asi to stopování.

Jsem také členem ZBK. Pro svou práci potřebuji všestranného, psa, tak nejen na plošné vyhledávání, ale i ty stopy, obrany, vyhledávání předmětů

6. Takže jsem se trefila, nebo stopování je trošku něco jiného než plošné vyhledávání?

Je to něco jiného. Stopování je o tom, že pes jde po pachu konkrétní osoby, kterou sleduje. Plošné vyhledávání je o tom, že postupuje terénem, kde vyhledává osobu.

7. Děkuji za upřesnění. A na co konkrétně se využívá Váš pes?

Tak především na ty stopy, na průzkum objektů, na obranné práce, vyhledávání předmětům a plošné vyhledávání.

8. Když je pes nasazen, je vždy úspěšný?

Stane se, že pes není úspěšný, je to jen zvíře, není to stroj. Může se stát, že pes neoznačí pachatele, který se tam přesto nachází.

9. Samozřejmě, to chápu. Můžete mi třeba popsat nějaký konkrétní případ?

Klidně Vám řeknu rovnou tři. Měl jsem psa specialistu, konkrétně na vyhledávání lidí v dopravních prostředcích - laicky, hledal pašované lidi. Takže se nám stalo, že mi na hranicích pes označil kamion. Na ověření se vzal druhý pes, ten značil taky. Když celníci kamion otevřeli, a vyložil se náklad, zjistilo se, že uprostřed návěsu byla prázdná bedna, takže se můžeme domnívat, že tam někdo byl, a někde na našem území ho vyložili, a bedna byla napachovaná, takže psi značili, že se tam nějaká osoba nebo osoby nachází.

Další případ. U hranic s Německem hlídka pohraniční policie narazila na auto, kde byli běženci, ale převaděč utekl. Byly to dvě hodiny ráno, sněžilo a byla zima. Já měl výjezd jako okresní psovod, takže jsem jel na místo spolu se třemi kolegy z městské policie, za což jsem dodnes velmi rád. Já tam použil psa na vyhledání stopy, kterou sledoval, ale po několika metrech se stopa rozdvojila, takže bylo jasné, že utíkali dva. Čili jsme museli rozhodnout, kterou stoupu sledovat. Vybrali jsme jednu a sledovali ji lesem několik kilometrů, až se z lesa stočila k silnici. Takže jsme si zavolali další hlídku, protože na té silnici už nemělo smysl stopovat. Z auta jsme koukali, kde vedou stopy ve sněhu do lesa, takhle jsme asi třikrát zastavovali, a pouštěli psa do lesa, na to tzv. plošné vyhledávání, jelikož ten převaděč vždy když viděl na silnici auto, zaběhl do lesa a tam se schoval. Asi až na potřetí jsme byli úspěšní, a našli jsme ho ležet v lese.

A třetí případ. Jednou mě volali, že při střídání hlídačů jednoho objektu, zjistil nově nastupující, že jeho kolega, co měl noční, tam není, že je odemčeno, a že je všude spousta krve. Po příjezdu jsme na místě našli jeho věci, ale on se tam nenacházel. Jediné co jsme věděli, že je zraněný, takže začalo pátrání. Objekt byl kousek od pole a lesa, takže jsme nejdřív začali se psem propátrávat okolí, a pes mi začal reagovat do lesa, takže jsem mu připnul stopovací vodítko a nechal to na něm. To, že jde správně, jsem si ověřoval podle krvavých stop. Asi po necelém kilometru jsme našli těžce zraněného člověka, který bohužel, i přes snahu záchranářů zemřel.

10. V tom posledním případě hrál zřejmě roli i čas. Ale jinak klobouk dolů, je vidět, že bez služebních psů by se PČR (a samozřejmě další složky IZS) neobešla. Máte ještě nějaké případy, které byly něčím zajímavé?

Měli jsme vyhlášené pátrání po ženě, o které si její rodina myslela, že chce spáchat sebevraždu. Dali nám popis jejího oblečení, o němž se domnívali, že ho má na sobě. Také nám poskytli její fotografii a popis. Začali jsme propátrávat místo, o kterém jsme věděli, že ho má ráda. Bohužel se nám ale nedařilo ji vyhledat. Po nějaké době se nám pomocí vrtulníku podařilo najít její mobilní telefon a její osobní věci – nacházeli se ve skalách. Domnívali jsme se tedy, že se zřítíla a zaměřili jsme se na pátrání pod skalami. Byli jsme rozděleni do dvou týmů, ale stále se nám nedařilo ji najít. Když se začalo stmívat, tak jsme na místo chtěli hasiče lezce, aby to tam prohledali oni. Pak jedna ze záchranářek ohlásila, že její pes našel nějakou ženu v jeskyni, ale že nesouhlasila barva vlasů a ani oblečení, které jsme měli v popisu a také, že jí paní řekla jiné jméno. Já jsem ale měl jistou intuici, že je to ta pohřešovaná paní, takže jsem k ní do té jeskyně došel. A ano, byla to ona. Tím se dá říci, že i když příbuzní uvedou jistý popis oblečení i barvu vlasů apod., tak na to nelze spoléhat. Ten popis je orientační, protože vzhled se může měnit každou chvíli a je tedy nutné prověřit všechny informace, které se k nám během hledání dostanou. Příbuzní samozřejmě často přesně nevědí, v čem daná osoba odešla nebo co měla naposledy, takže to se musí také brát s rezervou.

Ještě Vám můžu uvést další příklad. Kdysi dávno se našel utopený pán. Nikdo nevěděl, o koho se jedná. Mě napadlo, že by to mohla být osoba, která je momentálně vedena na seznamu pohřešovaných. Jel jsem se na něj i podívat, a když mi ho ukázali, tak jsem ho nepoznal. Zeptal jsem se ale, co měl na sobě. Věděl jsem, že dotyčný chodil v jednom určitém oblečení. Čili jsem ho identifikoval na základě oblečení.

11. Takže není radno se spoléhat jen na popis, který Vám dají příbuzní, ale samozřejmě je důležité spoléhat se na svou intuici a také prověřit veškeré informace, které získáte během vyhledávání. A kdybyste měl vyjádřit v procentech, jak je pes úspěšný, lze to vůbec?

To je těžké, záleží na hodně okolnostech, jaká uplynula doba od spáchání činu, kolik se na místě pohybovalo lidí, jaké jsou povětrnostní podmínky atd. Čili to nejde přesně říct.

12. Chtěla bych se zeptat na jednu zásadní věc. Myslíte si, že pokud by byl kynolog se svým psem nasazen vždy a včas, pokud se např. někdo ztratí, nebo se jedná o uprchlé zločince, tak by bylo procento úspěšnosti nalezení pohřešované osoby vyšší? A že v případě pohřešované osoby je šance, že se najde živá? Často čtu v různých článcích, že se osoba pohřešuje týden, nenajdou ji a pak přijede psovod se svým psem a do dvou hodin osobu najdou, bohužel už ale mrtvou.

Tak čas je hodně důležitý. Zúčastnil jsem se několika pátracích akcí ať ve službě anebo ve svém volnu, a upřímně, nedá se to takhle říct, protože pokud ta osoba není zraněná, tak se může volně pohybovat, může být prakticky kdekoliv a tím malá šance že by se našla, protože většinou někde dojde nebo dojede sama. Pokud je osoba zraněná, dá se říct, že pokud je známé místo, kde se pohybovala, malá pravděpodobnost, že by se nenašla. To samé platí u mrtvé osoby. Co myslíte konkrétně?

13. Chtěla bych dokázat to, respektive, potvrdit si svou domněnku, že kdyby se kynolog se psem nasadili vždy a včas, je vyšší pravděpodobnost nálezu pohřešované osoby. Ale píšete, že záleží na okolnostech. Takže takto to přesně říct nejde?

Ono je těžké hledat, když nevíte přesně, kde, takže, když se v novinách píše, že osobu hledali týden, a pak přišel psovod se psem, a měl ji hned, je to hlavně o tom, že se přesně neví, kde hledat, a postupně se propátrávají různá místa, a pak se najde. Není to tak jednoduché a nejde to takhle přesně říct. Ale samozřejmě čím víc psů => víc lidí => větší šance na úspěch. Uvedu Vám příklad. Pepa s Máňou byli na houbách, a Máňa se v místě zvaném abc ztratila, takže tam ji Pepa viděl naposledy. A tak se zavolal záchranný tým, který začal v místě posledního výskytu Máni pátrat, a Mařenu našli kilometr od místa, kde ji Pepa viděl naposledy. Jestli mi rozumíte. Ještě Vám uvedu jeden příklad z praxe. Pátrali jsme po

staré paní, která bydlela na vesnici, nepohodla se s rodinou a odešla, jenže nikdo nevěděl kam. Takže se hledalo v okolí domu a pokračovalo se dál, až sem paní našel, asi dva km od domu, bohužel utopenou.

14. Ano, teď je mi to už jasné. Děkuji za vysvětlení. Bohužel, ne každé hledání mívá šťastný konec. Měla bych na Vás ještě další otázku. Jak je to se spoluprací s ostatními složkami IZS, např. se SZBK ČR?

Jinak, je to můj názor, ostatní mohou mít jiný. Když je možnost a odsouhlasí to někdo nadřízený, tak se volají.

15. Takže je to celé na veliteli konkrétního zásahu? A dochází k té spolupráci mezi základními a ostatními složkami IZS často? Nebo si myslíte, že by mohla být spolupráce vyšší, resp., že by se SZBK ČR mohl žádat o spolupráci častěji?

Toť otázka. Někdy jsou potřeba někdy ne, ale já jsem toho názoru, že když může na pátrací akci chodit policista nebo hasič bez psa, tak by tam mohli být i psi, kteří nemají atest, ale mají třeba složeno nějakou zkoušku, např. na vyhledávání.

16. Dobře, děkuji. A teď se zeptám tedy na Váš osobní názor. Myslíte si, že je služební kynologie u PČR efektivní z hlediska financování? Je na kynologii dáváno dost peněz? Změnilo by se něco, kdybyste od státu získali více finančních prostředků?

Nezlobte se, ale na to asi odpovídat nebudu.

17. V pořádku, nemusíte. Využijte ještě toho, že jste zároveň členem SZBK ČR. Tam je to s financováním jak? Všechno si platíte sami a „žijete“ z dotací, grantů a sponzorů?

Do financování přesně nevidím, ale co se týká vybavení, tak si vše nakupuji za své. Pokud jedu za brigádu na pátrací akci, tak i tu cestu si platím sám.

18. Čili to prostě musí být Váš koníček. Musí Vás to všechno stát moc peněz. A přitom máte tolik záslužnou práci. Takže ta efektivita toho financování asi moc pozitivní není, že?

Pro mě to koníček určitě je. Ono je to složité. Mám vybavení, které používám v práci za několik tisíc, prostě si myslím, že to potřebuju, nebo bych mohl potřebovat. Pokud to nedostanu, tak si to koupím sám. Tak to prostě chodí. Například v povinné výbavě nemáme GPS.

19. Já mám v diplomce zrovna napsané, že GPS by měla být v povinné výbavě, takže si to asi škrťám.

No tak to si určitě škrtněte, v povinné výbavě není.

20. Na to ani nevím, co říct, je to pro mě absolutně nepochopitelné. Každopádně si to škrťám. Jak často se svým pejskem cvičíte a kde?

To je různé, několikrát týdně. Pokud se připravuji na zkoušky, nebo závody, tak ten výcvik je intenzivnější, teď třeba jdu v sobotu se služebním psem, na stopařskou zkoušku.

21. Tak to budu držet palce! Ještě mě napadá otázka, jak je to s nasazením mimo pracovní dobu? Za jak dlouho jste schopni být připraveni k výjezdu?

Vozím u sebe neustále taktickou vestu, kterou mám speciálně na pátrací akce. Takže kdykoliv mě zavolají, tak ať jsem kdekoliv a mám s sebou psa, mohu vyrazit prakticky ihned. Čili jsem neustále v pohotovosti.

22. Kolik vás je psovodů na oddělení? Máte každý jinou specializaci?

Na oddělení je nás celkem pět a nemáme každý jinou specializaci. Zajišťujeme výjezdy pro okres. Pokud je někde potřeba pes, tak jedeme.

23. Byli jste jako psovodi u PČR už i v zahraničí?

V zahraničí jen na policejních závodech. A také když jsem sloužil u cizinecké policie, tak občas, při odbavování osobních vlaků, se se jezdilo až do Drážďan. Jinak na žádné misi jsem nikdy nebyl, a myslím, že ani nikdy nepojedu.

24. A kdo vlastně rozhoduje o tom, že se kynologický tým vyšle do zahraničí a kdo konkrétně pojede?

To Vám přesně neřeknu, protože s tím nemám zkušenosti. Zrovna teď byli ale psovodi SDH na Ukrajině a byli úspěšní.

25. Ano vím, četla jsem o tom. Právě, že mě překvapuje fakt, že v rámci zahraničních misí nejede Policie, ale jedou dobrovolníci. To je zvláštní, nemyslíte?

Ani ne. Policie ČR nemá mnoho záchranných psů.

26. Děkuji za odpovědi. Já Vás teda obdivuji, máte v práci tolik překážek, stojí Vás to tolik času a peněz a stále si za tím jdete, baví Vás to a zahraňujete lidské životy. V těchto případech si říkám, proč jde na policisty tak málo peněz a fotbalisté mají miliony. Ale to už je asi pak jiná diskuze. Každopádně Vám děkuji za rozhovor, za Váš čas i trpělivost s mými otázkami.

Není zač. Ať se Vám daří.

SHRUTÍ ROZHOVORU S KYNOLOGEM PČR

Kynolog PČR, který nechtěl být jmenován, se věnuje kynologii již od mládí. U PČR začínal před dvaceti lety rovnou jako kynolog. Jeho práce je jeho koníčkem, což je v dnešní době něco úžasného, zejména pokud se jedná o policistu – tak by to mělo být vždy, ale skutečnost často bývá jiná.

Momentálně má již čtvrtého německého ovčáka, který má prozatím kategorii hlídkový pes, ale za nějaký čas chtějí získat vyšší zkoušku. Jeho pes se nyní specializuje na stopování, průzkum objektů, plošné vyhledávání nebo například i na obranné práce.

Jak sám říká, není možné přesně říct, že pes je vždycky úspěšný. Záleží na mnoho okolnostech, jako jsou povětrnostní podmínky, doba pohřešované osoby apod. Čas hraje při

hledání osob velmi důležitou roli. Také je nutno vzít v potaz, zda se jedná o osobu zraněnou, mrtvou či jestli je schopna se pohybovat sama – to je pak práce nejtěžší, neboť se může pohybovat velmi rychle. Zastává také ten názor, že při každém pátrání, kdy je psovod nasazen, existuje jistá vyšší pravděpodobnost, že se osoba nalezne, než kdyby nasazen nebyl. Opět však záleží na všech okolnostech, jako je již zmíněný čas, povětrnostní podmínky apod.

Pokud je však více psů, tím pádem je více lidí a je tedy vyšší pravděpodobnost, že se osoba najde. Je to ale velmi složité a nelze přesně procentuálně vyjádřit úspěšnost při nasazení psovodů a psů.

Také poukazuje na skutečnost, že o tom, kdy bude nasazen psovod od policie nebo jestli se požádá pomoc SZBK ČR nebo jiné složky IZS rozhoduje vždy velitel zásahu. Co se týče zahraničních misí, tak těch se prozatím nezúčastnil a doplnil, že většinou do zahraničí jezdí dobrovolní kynologové (SZBK ČR, SDH ČMS, KZJ ČR), jelikož mají psi přímo vycvičené na záchranné práce (sutiny, laviny, apod.) a u PČR takovýchto psů moc není.

Lze tedy shrnout, že PČR využívá svých psů především v ČR a specializují se na plošné vyhledávání, stopování, vyhledávání výbušnin, drog a také na obranné práce. Financování probíhá přímo ze státního rozpočtu, ale i tak se stane, že si kynolog nějakou věc, potřebnou ke své práci, koupí sám. S rozhovoru jsem poznala jeho nadšení pro věc, ochotu a laskavost a myslím si, že takový by měl být každý kynolog (jak policista, hasič, tak i dobrovolník). Věnuje svůj volný čas výcviku a jeho náplní práce je záchrana lidských životů či chytání podezřelých osob. Tuto práci považuji za velmi záslužnou a doufám, že se jí budu moci v budoucnu také věnovat.

PŘÍLOHA L – Rozhovor s velitelem kynologické jednotky SDH Pardubice panem Janem Douchou

1. Jak dlouho už se věnujete kynologii?

Kynologii se věnuji už deset let. Kynologická jednotka SDH Pardubice vznikla v červnu roku 2006. Máme za sebou 67 zásahů. Naším hlavním úkolem jsou záchranné práce s využitím záchranářských psů.

2. Kolik máte celkem k dispozici psů a jaké mají zaměření?

Psů máme celkem 13. Z toho jsou tři cvičení na mantrailing a ostatní na plošné a sutinové vyhledávání. Atest zatím žádný nemáme, ale do budoucna ho máme samozřejmě v plánu. Jinak každý pes u nás má nějaké zaměření, ale většinou se orientujeme jen na jedno nebo dvě. Je špatně, pokud je pes trénovaný na stopy, plošné vyhledávání, vyhledávání v sutinách, vyhledávání předmětů a ještě dalších deset věcí. To pak neví co dřív a je z toho zmatený. Důležité je, aby uměl jednu „práci“ pořádně a ne deset věcí jen napůl. Pak by ho to taky mohlo přestat bavit. Důležitá je také motivace. Pes ví, že když jednoduše řečeno někoho najde, tak dostane odměnu. Tu má buď ve formě přetahování o míček, nebo nějakého pamlsku. Když jedeme na výcvik, tak se vyloženě těší, protože ví, co se bude dít a že pak dostane odměnu. Kolegyně má psa, který když slyší nějakou sirénu od policie nebo od záchranky, tak už hned začne bláznit a myslí si, že se jede cvičit nebo hledat. Psi si to moc dobře pamatují.

3. U PČR mají hlavně německé ovčáky, jak je to u Vaší jednotky?

My žádného německého ovčáka nemáme. Myslím, že jsou hodně temperamentní a nejprve jednají a pak až přemýšlí. Ale samozřejmě vždy to záleží na konkrétním psovi. Například pan Schejbal z SDH Hejnice má německého ovčáka, který je naprosto klidný, rozvážný a chytrý. U nás máme tři bloodhoundy, kteří jsou trénováni na mantrailing, dále pak máme jednoho chodského psa, pitbulteriéra, hnědého labradora, flat coater retrívra a já mám beaucerona, jinak řečeného francouzského ovčáka. Býval to dříve pastevecký pes, hlídal stáda.

4. Jak často cvičíte? Je to hodně náročné na čas?

Cvičíme převážně o víkendech. Náročné na čas to samozřejmě je, ale nás to baví, takže to ani nijak zvlášť nepocitujeme.

5. Cvičíte přímo v Pardubicích?

Cvičíme různě po celé republice. Teď v neděli budeme mít například sutinové vyhledávání v blízkosti pardubického letiště. Ale snažíme se jezdit na různá místa, protože ten pes si to moc dobře zapamatuje a pak nejde po čuchu, ale po paměti, což určitě není dobře. Z tohoto důvodu se snažíme cvičit pokaždé někde jinde.

6. Co se týče výjezdů, zasahujete pouze v rámci Pardubicka nebo jezdíte i do jiných měst a krajů?

Nezasahujeme jen v rámci Pardubic, ale samozřejmě je to asi nejčastější. Byli jsme také například povoláni do Kolína, kde se pohřešoval malý chlapec. Naštěstí se našel v pořádku u kamaráda, ale akce probíhala celou noc až do rána. Jednalo se o rodinu, kde maminka přesně neznala jeho kamarády, čili o to jsme měli ztíženou práci. Pes našel stopu, došli jsme tenkrát až k rybníku Peklo, prohledávali jsme okolí vodárny a pes dokonce označil pachovou stopu v popelnici. Naštěstí tam to dítě nebylo. Našlo se až druhý den u kamaráda. Chlapec pak přiznal, že si hrál v okolí rybníka, vodárny a také, že byl u té popelnice. Práce tedy nebyla zbytečná, pes stopu zachytil, byl i u domu kamaráda. Bohužel to tak někdy chodí, nejsou přesné informace, čili se s tím špatně pracuje. Každopádně se stává často, že když se ztratí dítě, tak je většinou u kamaráda. To je ta nejlepší varianta.

7. Mám takovou myšlenku, že pokud by byl psodv se svým psem nasazen vždy a včas (v případě pohřešované osoby,...), tak by pravděpodobnost nálezu byla vyšší? A zvyšovala by se tak i pravděpodobnost, že se najde živá. Souhlasíte s tím?

Jednoznačně ano! Je to jasná rovnice: více psů + více lidí = větší šance na nález. Ovšem zásadní problém hraje hlavně čas. Volají nám jak hasiči, tak policisté. Jenže ne vždy zavolají

včas. Ono je to trošku složitější. Musí to odsouhlasit velitel. Pak nám zavolají přímo oni (policisté nebo hasiči) nebo nám zavolají z operačního střediska, jestli můžeme přijet. My samozřejmě pomůžeme vždy. Nějakou dobu trvá, než se tam dostaneme. Pak se ještě musí s velitelem zásahu projednat základní věci a pak až je pes nasazen. Čili uběhne velká doba. Například když se ztratí pětileté dítě, dokáže ujít za hodinu zhruba čtyři kilometry. Čili plocha čtyři krát čtyři kilometry čtvereční. A každou hodinu se to zvyšuje. A samozřejmě platí, čím větší plocha, tím těžší práce.

8. Dochází k nasazení psů vždycky?

To bohužel nedochází. Nejprve to má v rukou policie, která vyhodnotí situaci. Pokud se nejedná o osobu, která by byla v přímém ohrožení života (nemocná, možnost pokusu o sebevraždu, zraněná apod.), tak se začne s hledáním až po 24 hodinách. Nejprve vyjíždí jedna hlídka vyptávat se po okolí, pak jsou nasazeny hlídky další. Pak je také možnost nasadit vrtulník s termovizí. Psůvoda si volá velitel zásahu, ale není to vždycky podmínka.

9. A volají vám spíše hasiči nebo policisté?

To je různé, někdy volá policie, někdy hasiči.

10. Jak je to s financováním?

S financováním je to velmi problematické a složité. Většinou si všechno hradíme sami. Výcvik psa, jeho krmení, které musí být kvalitní, přesun na cvičení atd. to si všechno platíme sami. Plus potřebujeme auta a nějaké to materiální vybavení. Dále se pak snažíme získat sponzory, ale to také není moc jednoduché. Většina lidí si řekne, že jsme přeci záchranáři a ty by měl platit stát, jde to z našich daní, tak proč bychom měli ještě přispívat? Dále pak můžeme požádat o dotace a granty u GRH HZS ČR pro atestované psy nebo o dotace pro ostatní složky IZS. Také je možnost získat nějaké dotace od hejtmana kraje. Jde ale o to, že finanční prostředky například u těch dotací pro ostatní složky IZS jsou velmi nízké. Také máme nárok na proplacení ušlého zisku, náklady na benzín apod. Jenže tam je to také dost složité. Například nám náklady na palivo vrátili naposledy v roce 2010, kdy jsme pomáhali hledat pohřešovanou Aničku. Od té doby nám nebylo vráceno bohužel nic. Ale tak to prostě chodí. Například naše náklady na dopravu v roce 2014 činili 267 000 Kč. Plus si započítejte krmivo, veterinární ošetření a nějaké to materiální vybavení. Zkrátka, není to nic levného.

Velký problém spatřuji v nevědomosti okolí. Lidé nevědí, že mohou přispět a že je to na dobrou věc. Míváme sice několik akcí, například v Kolíně jsme každoročně v květnu na Dni záchranářů, máme několik akcí i v Pardubicích a jiných městech. Lidem se to většinou líbí, jsou tou prací zaujatí, ale postupem času jejich opojení vyprchává a zanedlouho na to zapomenou.

11. A co takhle uspořádat nějakou veřejnou sbírku?

Když budu chtít uspořádat veřejnou sbírku, tak musím zaplatit nějaké poplatky ministerstvu, musím oficiálně zažádat apod. Je s tím spíše více starostí, než že by to pomohlo.

12. Když to tak slyším, napadá mě, že je asi někde něco špatně. Podle mě ten systém nefunguje tak, jak by měl. Vy jste přeci záchranář, pomáháte se svým psem hledat ztracené či zavalené osoby. Přece byste měl být od státu financovaný, měl byste dostávat každoročně nějaké prostředky, které by vám pokryly alespoň nějaké náklady.

Bohužel to tak je. Systém je špatně nastavený. Je to samozřejmě hodně o lidech. Každopádně si myslím, že by se dala spousta věcí změnit k lepšímu. Jenže ty peníze na to nejsou.

13. Na Vašich stránkách jsem četla, že jste součástí lokalizační záchranné služby. Můžete mi to blíže přiblížit?

Od 1. dubna 2014 došlo k propojení našeho sboru s Lokalizační záchrannou službou ČR. Její hlavní činností je monitoring osob za pomoci moderních technologií. Díky nim jsme schopni získat přesné informace o poloze i zdravotním stavu pohřešované osoby během několika vteřin. Tento systém například umí detekovat zvláštní polohy. Pokud má někdo infarkt a zůstane ležet nebo i sedět v nepřírozené poloze, tak to náš systém rozpozná. Jedná se o jediný systém v celé Evropě, který toto dokáže. Nyní jsme také navázali spolupráci s Univerzitou Pardubice, kde budeme mít pravidelné přednášky. Mnoho informací o tomto zařízení lze najít i na webových stránkách www.kde.je.

14. Perfektní, moc děkuji za Váš čas i Vaše odpovědi a přeji mnoho úspěchů do dalších let.

Nemáte zač, rád jsem pomohl. I Vám přeji mnoho úspěchů.

SHRNUTÍ ROZHOVORU S PANEM JANEM DOUCHOU

Pan Jan Doucha se kynologii věnuje již přes deset let. Je velitelem kynologické jednotky SDH Pardubice, která vznikla v polovině roku 2006. Nyní má již na svém kontě 67 zásahů. Jak sám říká, není to jednoduchá práce, ale baví ho to, což je v této oblasti zcela zásadní. V rámci SDH Pardubice mají k dispozici 13 psů (oproti PČR nemají ani jednoho německého ovčáka) a psovodů. Důležitou roli hrají také figuranti, kteří napomáhají při výcviku. Je velmi důležité, aby se psovod vždy maximálně věnoval svému psovi, pozoroval jeho chování při vyhledávání a podobně. Figurant je tedy při výcviku velkým pomocníkem. Cvičí na různých místech po celé republice a to převážně o víkendech. Pan Doucha se ztotožnil s mou myšlenkou ohledně nasazení psovodů a psů vždy a včas v případě pohřešované osoby a dodává, že je to jasná rovnice, čili čím více psů, tím více lidí a tím větší šance na úspěch. Rovněž poukazuje na neefektivní systém financování ostatním složkám IZS především pak kynologům. Jedná se o složitý proces a jejich jednotce se většinou nedaří získat jakékoliv finanční prostředky. Spoléhají se tak především na své vlastní finanční prostředky a na pomoc od sponzorů. Od roku 2014 se stali součástí lokalizační záchranné služby, čili teď spadají pod základní složku IZS, tedy pod ZZS.

PŘÍLOHA M – Fotografie z cvičení psů SDH Pardubice ve skalnatém terénu

Obrázek 35: Fotografie z cvičení psů SDH Pardubice ve skalnatém terénu

Zdroj: Vlastní fotografie